Reis d'Igualada...

Nit d'Il·lusió

Joan Farrés i Florensa

Autor:
Joan Farrés i Florensa

Edita:
Comissió Cavalcada Reis Igualada, Fundació Privada

Portada:
Ricard Muntané i Puig
amb la col·laboració de Gràfiques Lamolla

Correcció lingüistica:
Xavier Predraza i Jordana

Impressió:
Gràfiques Lamolla, S.L. - Igualada

Tiratge:
1000 exemplars numerats - Llibre Nº

Dipòsit Legal: ***B-47372-2003***
I.S.B.N. ***84-607-9505-5***

CONTINGUT

• Quatre paraules 7
• Introducció 11
• Passen els Reis 13
• Petita pinzellada 15
• Les crides i les auques 17
• L'himne 25
• El patge Faruk i els missatges per ràdio 31
• Les cartes 37
• Els heralds i els pregoners 41
• L'àngel 43
• Les pales o flabells 47
• Els portadors d'atxes 49
• Els cavalls 51
• Les carrosses (les carrosses dels Reis – l' estrella) 53
• Els Reis 59
• Els patges 65
• Els responsables de camions 73
• Els camions 75
• Les escales 79
• Els paquets i els paquets de Donatiu 83
• Crònica dels anys (1899-2003) 89
• Nit d'il·lusió 149
• Bibliografia 151

QUATRE PARAULES...

Des de ben petit –i jo diria que des que tinc ús de raó- una de les festes més esperades, més desitjades per part meva, de les que se celebren en aquesta ciutat que m'ha vist néixer i créixer, ha estat la festa de Reis.

Tot encuriosit –recordo-, enterbolit moltes vegades pel nerviosisme, per l'expectació..., amb els ulls espurnejant interès, potser por, desig i intranquil·litat, i, en més d'una ocasió, regalimant alguna que altra llàgrima galtes avall i amb el nas humit pel fred penetrant de gener, veia, i encara veig, passar la sumptuosa comitiva dels Tres Reis amb la seva cort galana.

Quina nit d'il·lusions que m'esperava!

I com s'enfilaven escales amunt els patges, carregats amb les presentalles, als balcons de les cases de la Soledat i de les rambles! Quin saber fer més màgic! Quin pas més ferm d'alegria es contaminava en el meu dedins, dins del meu cor!

I, després, arraulit a la vora del foc amb la companyia sempre memorable de tota la meva família (pares, germà, avis, oncles, cosins...), tot desitjant que el temps s'escurcés en les seves possibilitats, ateníem la sempre esperada trucada a la porta, entrada ja la nit, dels patges.

Quina festa més emotiva! I quina emoció més festiva!

De la mateixa manera que el treball de tot un bon equip d'igualadins d'entregar-se durant tot un any a la ciutat, als ciutadans i, per damunt de tot, a la nostra quitxalla igualadina em van fer viure intensament aquells moments i encara ho estan fent ara, de la mateixa manera –repeteixo– visc intensament l'alegria i el goig de poder prologar aquest treball.

Crec que és de justícia, en ocasions com aquesta, valorar doblement una tasca: d'una banda, l'ingent treball de l'autor del present llibre, en Joan Farrés i Florensa, un igualadí que al llarg dels anys ha demostrat –i encara ho fa – que l'esperit de ciutadania i d'amor a l'altri no només s'ha

de contenir dintre d'un mateix, sinó que s'ha de saber compartir i exterioritzar, perquè d'eixa llavor en surtin bons fruits, un cop s'ha arribat a saber adobar i regar.

Joan Farrés, amb paciència, amb constància, amb el seu bon tarannà, ens porta avui a les nostres llars un estudi d'anys, una recerca que ens descobreix la història, amb tota mena de detalls i concrecions, de la festa més nostrada del cicle hivernal. I justament és d'agrair que sigui tan agosarat just en moments tan importants com el present. Aquesta és una pregunta que se m'acut: com és que, en uns temps potser tan indelebles en la nostra societat, tingui l'autor encara ganes i temps per a cantar, i per a acompanyar, aplaudir o corejar aquells qui canten? Si en fem una lectura atenta descobrirem que, d'una manera tan simple i humil com la presentació de la cavalcada a través d'ella mateixa (recordem que els capítols ens són presentats d'acord a l'ordre de la mateixa cavalcada), o a través de la presentació de la importància de la festa només ja pel nombre de participants, no només en un any, sinó al llarg de la seva història, veurem que en Joan Farrés ho sent en la pròpia carn. I amb la seva llengua, fora de tota dificultat i/o artificiositat, no ens hi proclama pas l'oblit sinó la solidaritat. Simplement succeeix que amb el seu cant, ens comunica la seva alegria (i alguna vegada poques, molt poques, però, el seu ànim torbat). Per tant, d'alguna manera és un intèrpret de nosaltres mateixos.

I les cançons que compon –el llibre– són com finestres obertes, ja vers el passat alliçonador, ja vers un futur que volem conquerir. Però sempre que aquestes finestres-cançons s'obren és com si per l'enfosquit carreró en què se'ns vol recloure hi corregués un corrent sa, un aire pur, quelcom que d'alguna manera ens oxigena i ens ajuda a complir amb dignitat i amb valentia aquesta dura tasca que és el viure, simplement viure aquí i avui la festa.

Podem afirmar, doncs, que el treball del Joan és el d'un professional, en el sentit que exhaureix gairebé en la rigorositat del seu terme tot detall històric de la festa dels Reis a Igualada.

D'altra banda, però, hom no pot oblidar que deixa per assentat que si hi ha una història és gràcies al treball de tota una sèrie d'igualadins que any rera any i també amb constància hi han treballat aferrissadament; un treball que avui és digne d'elogiar i reconèixer públicament. Perquè, i no és per debades, la tasca que es proposa aquest col·lectiu és tan sols la complicitat d'una ciutat: encara que sembli erroni, de temps llunyans –i avui ho podem corroborar amb el llibre– es parteix de la idea dels desitjos, de les necessitats i dels problemes reals i constatables dels igualadins i, sobretot, dels infants igualadins. I des d'aquí proposen, motiven, projecten, creixen i es transformen.

Tant de bo que aquesta realitat se'ns encomani a tots nosaltres, almenys una vegada l'any, i quan embadalits a la Soledat i a les rambles d'Igualada, amb la fredor característica de l'època, sentint els nostres cossos la vesprada més serena, tornem a recordar aquell Infant i l'infant que tots portem dins, llavors veurem passar l'autèntica, la històrica cavalcada dels Reis d'Igualada. Ells ens portaran presents que ens il·lusionaran. I després, a la matinada, tornaran a llur casa, potser lassos de tant repartir per tot el món en aquella nit. I, potser, quan es fiquin al llit i descansin, quan acluquin els ulls, descobriran sota el coixí un reconeixement, un agraïment, el llibre ***Reis d'Igualada... Nit d'il·lusió****, de Joan Farrés i Florensa. Després de tants i tants anys d'esperar infructuosament, algú –el Joan– els haurà deixat, als tres Reis d'Orient, finalment un regal també per a ells!*

Xavier Pedraza i Jordana

INTRODUCCIÓ

Aquest llibre és un homenatge a totes aquelles persones que a finals del segle XIX van creure en els Reis.
Gràcies al seu esforç, avui tenim una festa que és orgull de tot Igualada i de tot Catalunya. Tinguem en compte que la nostra Cavalcada és una de les més antigues de Catalunya.

És un homenatge a tots els organitzadors de la Festa dels Reis d'Igualada, a tots els que hi participen i ajuden de forma totalment altruista, perquè la Cavalcada surti el millor possible.
A les famílies igualadines, ja que amb el seu ajut ens han animat i animen a ser els continuadors d'aquelles persones que un dia van començar la primera Cavalcada dels Reis d'Igualada

Les dades que indico en aquest llibre es refereixen principalment a partir de la segona època en què els Reis feien l'arribada a Igualada en cavall, és a dir, a partir de l'any 1940. Surten, però, també dades d'abans d'aquest any, però no aprofundiré gaire en elles, ja que en el llibre ***Retalls d'Història dels Reis d'Igualada***, de la Sra. Teresa Sert i Monrós, ja se'n parla abastament.

Parlaré en aquest llibre dels personatges, figures i elements que formaven, i encara formen algun d'ells, la nostra Cavalcada dels Reis. Gairebé totes les dades que hi surten estan extretes de l'arxiu de la Comissió de la Cavalcada dels Reis, Fundació Privada.

PASSEN ELS REIS (de Sagrari Pierola, extret de la revista igualadina ***ENERGIA*** del gener del 1928):

Esperances, il·lusions mantingudes tot l'any tenen en aquesta festa la més bella realitat i els somnis més agradables penetren dintre el cor portats per la màgia d'aquesta diada: perquè no n'hi ha cap altra de més apropiada per al qui vol donar una sorpresa agradable i inesperada, car en això precisament guarda la seva il·lusió: en lo inesperat.
I no solament l'esperen els infants, sinó que tothom en lo més íntim del seu ésser una vibració li fa sentir l'esperança que potser és vaga i infundada, però que és bella per això mateix, perquè és indefinida.
Festa que deixa en nosaltres un record de renovació i alegria; vibració i esperit i dolçor, que fa reviure els nostres sentiments i senyala fidelment que el cor batega.
Qui no sent despertar sensacions, tal volta adormides, al veure una mare que en vigílies de Reis adquireix un joguet per el seu filló i que amb tendra i amorós delit cuita a amagar-lo fins l'endemà; o aquell pare que plegant de la feina va a cercar al seu fill per rebre el present dels Reis del pobre?
En aqueixa data esperem tots l'obsequi dels qui ens estimen que no té valor per la seva materialitat sinó per l'amor que porta i per la demostració més evident de què es desitja la nostra complaença.
Els esposos es fan mútuament ofrenes que venen a ser la renovació del jurament que un dia es feren... El pare al fill, la mare a la filla, i tots portats per la senzilla majestat de la diada, s'expressen recíprocament el seu amor....
Però, ningú com els infants saben de la impaciència amb que és esperada i de l'esforç que representa una temporada de bondat. Quantes vegades, no conten els dies que falten i que amb una carona que hom dubta si és d'àngel o d'infant, pre-gunten: -Què em portaran els Reis... perquè ara ja sóc bon minyó?....

Reis d'Orient, màgica paraula, que baix la seva influència el cor oblida els seus combats i sols hi caben les dolces impressions infantils! Hi ha algú que no guardi en son record, alguna diada de Reis? Quantes voltes necessitem gaudir moments de serenor en les fonts pures i serenes dels records de la infantesa! Cap, doncs, com aquesta, dóna a la nostra ànima la dolçor consoladora que fa oblidar l'amargor de la lluita diària!

Continuem les belles tradicions i celebrem la formosa llegenda que de centúries ens duu el perfum d'ingenuïtat en la seguretat que qui resti impassible a l'evocació d'aquesta paraula, no gaudirà a la vista dels petits quan diuen: Mare! passen els Reis!.... Benvinguda siguis, tradició, quan duu en ta llegenda consols tan purs: que facis rejovenir el nostre cor i que encara que per un dia ens tornis a tots infants.

PETITA PINZELLADA

Nens i nenes d'Igualada
avui és dia de fer bondat,
ja que s'acosta l'hora
de que els somnis es facin realitat.

Fa molts anys que a Betlem
nasqué Jesús Infant
i tots, pobres i rics, pastors i reis
a adorar-lo han anat.

Els Reis es deien Melcior
Gaspar i Baltasar
i li portaren or, encens i mirra
i demés coses per al Nou Nat.

Avui 5 de gener
vénen els Reis a Igualada
i tots, petits i grans, pares i mares
sortirem per veure la gran arribada.

El seu missatger, el Patge Faruk,
ja fa dies que és amb nosaltres
i el primer de gener
li vàrem portar nostres cartes.

Demanem nines, cotxes i pilotes;
volem Pau, Joia i Alegria
i que tots ens sentim capaços
de ser més infants cada dia.

Per les ones de la ràdio
sentim atents les paraules
que el Patge Faruk amb afecte
adreça a tots nosaltres.

Tot Igualada es vesteix de festa
per a veure la gran cavalcada
dels Tres Reis, de terra llunyana
i dels patges que els acompanyen.

L'estel guia els il·lustres personatges
que ja comencen la desfilada
des del Mirasol, Soledat i Rambles
enmig d'una gran gentada.

Darrera seu van els patges
i després una llarga caravana
de camions plens de joguines
que reparteixen per tot Igualada.

Pugen pel balcó amb una escala,
arriben al portal de cada casa
i ofereixen amb molta estima
tot allò per a la mainada.

Els ulls dels infants són oberts,
els dels pares s'humitegen
en rebre tots els presents
que amb alegria esperen.

Això és una petita pinzellada
perquè estimem molt fort la festa
i tinguem un record inesborrable
del pas dels Reis per Igualada.

LES CRIDES I LES AUQUES

Una **crida** és una publicació dita en veu alta per un nunci, sovint precedida per un toc de trompeta, anunciant una nova d'interès general dels habitants d'una població d'una festa o d'un esdeveniment.
Les crides editades per la Comissió dels Reis servien per a anunciar la festa i donaven consells als nens i nenes, i també als pares, per preparar-se per l'arribada dels Tres Reis.
La primera crida de què en tenim notícia la va escriure l'any 1899 el poeta Joan Manubens i Vidal.
En aquesta crida, que es conserva a l'arxiu de la Comissió de la Cavalcada dels Reis d'Igualada, Fundació Privada, hi surt:

...."Quant tingueu la carta escrita
la tireu dintre' l bussó
com que molt se necessita
no es deixeu la direcció.
Escribíula á estil bocólich
(ó pagés) no miréu prim:
lo bussó al <Centre Católich>
del carrer de Sant Joaquim"....

Nota: El carrer de Sant Joaquim també es coneixia pel de l'Amnistia.

Darrera d'aquesta Crida també hi ha impresa una sèrie de notes que les transcric de la mateixa forma:

EXPLICACIÓ

"Ja heu sentit la crida que ha enviat lo Nunci dels Reys y si no l'haveu sabuda llegir perque tot just paseu les baceroles diguéu als vostre pares, avis ó germans que vos la llegueixin més d'una vegada.
Aquest any, donchs, podréu mirar ab vostres hermosos ullets als Tres Reys d'Orient y podréu rebrer d'ells ó dels seus criats las joguinas y llaminaduras que haguéu merescut per vostre comportament.

Los Reys també obsequiarán als nens pobrets y'ls hi portarán joguinas y paraulas de consol en los colegis y en lo Centre Católich d'Obrers (carrer de Sant Joaquim ó de la Amnistía) y en aquest últim lloch hi han d'anar á donar lo noms los Pares dels nens y nenes pobres que no vagin á cap colegi.
No vos descuideu de tirar la carta en lo bussó que hi haurà desde'l dia 30 del present en la entrada principal y en lo jardí del Centre Católich d'Obrers.
Per saber noticias de com han d'arreglarse las familias perque'ls Reys vagin á casa seva, sense equivocarse de casa, en lo sobredit <Centre Católich> comensará á haverhi el día 30, desde las set á dos quarts de nou del vespre, un dependent que donará las explicacions necessarias pera aquest objecte y recullirá la cantitat estipulada pera contribuir als gastos de la funció y pagar taula y allotjament als Tres Reys y á son criats y mantenir y aposentar als seus hermosos cavalls que no son cavalls com els altres, puig no menjan pas cibada sinó pinyons pelats, no dormen al estable, sinó en coixins daurats.
A las nou del vespre del dia 4's tencará 'l despatx d'encarrechs y 's retiraran los bussons.
Esperem que al dirigirnos als tendres infants se darán per entesas aquelles persones á qui principalment va dirigida aquesta alocució.

Curs que seguirán los Reys

Despres d'haber reposat y pres un refresch en lo <Centre Catolich> sortirán á las sis en punt, pasant per los carrers que á continuació s'expresan: Trinitat – Vidre -Sant Pau - Sant Joseph – Odena – Clos - Sant Magí - Rambla Nova - Santa Catarina - Sant Fernando - Sant Agustí - Sant Simplici - P. de la Creu - Santa Ana –Concepció - P. del Angel - Sant Jordi - Sant Pere Mártir - R. de Sant Isidro - Teatro Nou – Fontvella - P. del Pilar - Sant Cristofol - Sant Jordi - Sant Bartomeu - Sant Jaume - Sant Roch - Sant Sebastiá – Argent - P. de la Constitució – Born - Santa María – Roser – Soledat - Sant Vicens y Amnistia."

Aquesta Crida es va imprimir a Imp. de N. Poncell l'any 1898.
Les crides estan escrites en vers i els continguts són veritables obres d'art literari.

Llegint el contingut de les crides de principis de segle XX podem endevinar l'estat d'ànim dels igualadins a causa del temps de prosperitat, vagues, guerres...
En la crida de l'any 1920, escrita per Jaume Boloix i Canela es veu clarament el malestar i tristesa en l'ambient igualadí:

Fills i filles d'Igualada
bons infants igualadins,
el Nadal de Catalunya
l'any dinou ha sigut trist
Els àngels de l'Anunciata
aquest any no s'han sentit
pregonant la pau als homes
ni lloant el nom de Crist...

...Infants d'Igualada, Jesús sempre torna
encara que siguin els homes ingrats;
encara que estiguin els homes en guerra
els àngels els parlen d'amor i de pau...

A partir de l'any 1943, al peu de cada crida (aquest any, però, era un pregó) hi havia el recorregut que feia el seguici reial pels carrers d'Igualada.
Aquest any 1943 el recorregut era: "Forasterías Soledad, calle Beata Vedruna, Soledad, plaza José Antonio, General Vives, al llegar a este punto la comitiva se dirigirá a los comedores de AUXILIO SOCIAL para hacer el reparto de juguetes a los niños allí acogidos, Custiol, Concepción, Santa Ana, paseo del General Mola, plaza de la Cruz, bajada San Nicolás, Santo Domingo, San Ignacio, San Francisco, travesía Santo Domingo, plaza San Juan, Alba, San Simplicio, García Fossas, San Sebastián, San Roque, San Jaime, San Bartolomé, San Jorge, San Pedro Mártir, San Vicente, Trinidad, paseo Verdaguer, Toledo, San Pablo, San José, paseo Verdaguer, Calvo Sotelo, Artés, S. Fernando, plaza Castells, S. Agustín, travesía Vallés, Rbla. Carlos VII, Rbla. San Isidro, plaza Pilar, Nueva, Argent, plaza Generalísimo Franco, Santa Maria y Rosario".

PREGON

de los Reyes de Oriente a los niños de Igualada

Siguiendo la luz divina
la caravana camina
por regiones de ilusión
do florecen los ensueños
de los queridos pequeños
de inocente corazón.

Nuestro gesto generoso
el tesoro más precioso
hoy os quiere regalar:
la alegría pura y bella
que veréis cual una estrella
encendida en vuestro hogar.

Será breve nuestro paso,
pero aun con tiempo escaso,
bien podremos repartir
cien caballos, mil trompetas,
pelotas y bicicletas
¡habrá sólo que pedir!

Otras mil cosas amadas,
y las más inesperadas,
nuestros pajes os darán,
puesto que nuestro cariño
nunca puede a un solo niño
defraudar su puro afán.

Muñecas de lindos trajes,
con sus trenzas, sus encajes,
su boquita de carmín,
traemos, pues con largueza
premiar vuestra pureza,
niños, tal es nuestro fin.

Caramelos y bombones
os traemos a millones,
lo mismo que el buen turrón,
siempre que seáis discretos
y cumplís con fe y muy quietos
con la santa Religión.

Pero tened muy presente
que sabemos claramente
lo que hacéis y la intención;
andad, pues, con mucho tino,
si no, un frasco de ricino
hallaréis en el balcón.

Sed, pues, buenos y obedientes,
laboriosos y prudentes
con virtud plena y cabal
y veréis así colmados
los deseos más preciados
de vuestra alma angelical.

Mientras a la luz divina
la caravana camina
por regiones de ilusión
do florecen los ensueños
de los queridos pequeños
de inocente corazón,

Melchor, Gaspar y Baltasar

NOTAS: Los buzones para recibir la correspondencia dirigida a los Reyes, están colocados en la puerta principal del Centro Nacional.

Durante el día 4 de Enero, de diez a una y de tres a once noche y el 5 hasta las doce del mediodía, se recibirán encargos en la misma entidad.

La Comisión Organizadora agradecerá los donativos que se hagan para engrosar el reparto de juguetes a los niños pobres.

La cabalgata hará su entrada en esta ciudad, por la calle de la Soledad, a las cuatro y media de la tarde del día 5. No obstante, media hora antes, será disparado un petardo. Un cuarto de hora después, dos, y tres en el momento de la entrada.

Con el fin de ayudar a los gastos de la fiesta, se cobrará cuatro pesetas por el primer paquete, tres por el segundo y dos para los restantes. Se agradecerá que los bultos no sean muy voluminosos a fin de que los pajes puedan manejarlos con facilidad y sin peligro. Será rehusado todo paquete que no reúna estas condiciones.

Para dar la máxima solemnidad a la llegada de los Reyes Magos, se agradecerá a los vecinos de la calle de la Soledad pongan colgaduras en sus balcones.

Igualada, Enero de 1943

ITINERARIO: Forasteras Soledad - calle Beata Verdruna - Soledad - plaza de José Antonio - General Vives, al llegar a este punto, la comitiva se dirigirá a los comedores de AUXILIO SOCIAL para hacer el reparto de juguetes a los niños allí acogidos, Custiol - Concepción - Santa Ana - paseo del General Mola - plaza de la Cruz - bajada San Nicolás - Santo Domingo - San Ignacio - San Francisco - travesía Santo Domingo - plaza San Juan - Alba - San Simplicio - García Fossas - San Sebastián - San Roque - San Jaime - San Bartolomé - San Jorge - San Pedro Mártir - San Vicente - Trinidad - paseo Verdaguer - Toledo - San Pablo - San José - paseo Verdaguer - Odena - Clos - San Magín - paseo Verdaguer - Calvo Sotelo - Arlés - S. Fernando - plaza Castells - S. Agustín - travesía Vallés - Ribla. Carlos VII - Ribla. San Isidro - plaza Pilar - Nueva - Argent - plaza Generalísimo Franco - Santa María y Rosario.

Llegint totes aquestes publicacions antigues ens adonem que l'esperit de la nostra festa dels Reis d'ara és el mateix que el que tenien aquells anys. Això és bo. Tots els components de les diverses comissions organitzadores de la Cavalcada dels Reis han sabut adaptar-se als canvis de temps i moda sense perdre el sentit de la nostra festa.
L'any 1946 la Crida canvia el format que hi havia fins ara i que era cada any diferent passant a tenir cada any la mateixa mida i el mateix dibuix. El color del paper era variat: groc, vermell, blau, etc.
El dibuix que l'envoltava representava la festa dels Reis: El Patge Faruk parlant amb la mainada, l'estrella guiant els Tres Reis seguits d'un carregament de joguines portades pels camells, i un d'aquests carregaments que s'obra i cauen diverses joguines de l'època: cavalls de cartró, nines, pilotes, cuines, cadires, entre d'altres.
Aquest dibuix es va encarregar al Sr. Miquel Llacuna i Alemany.
Fins l'any 1951 una de les notes que es posaven a peu de pàgina deia: *"El día 1 de enero, dos heraldos recorrerán las calles de nuestra ciudad, dando a conocer el pregón de los Reyes y asimismo recogerán las cartas que los niños y niñas tengan preparadas para S.S.M.M. La demás correspondencia podrá depositarse en los buzones instalados en la puerta principal del Centro Nacional".*
L'any 1947 se'n van fer 1500 i es van imprimir a la impremta Poncell.
L'any 1964 se'n van imprimir 600 i també a la mateixa impremta.
Es van editar fins l'any 1964.
L'any 1965 es van començar a editar les auques.
Una **auca** és un conjunt de petites estampes acompanyades cadascuna per una llegenda en forma de rodolí i disposades en un full de paper, les quals es refereixen als diferents episodis d'una biografia, d'una història o d'un fet.
Generalment, les auques dels Reis d'Igualada estan escrites i dibuixades per igualadins o gent molt vinculada a la nostra festa.
En alguna d'elles trobem també fets ocorreguts a la nostra ciutat o a la comarca (any 1966, medalla de la ciutat a la Comissió dels Reis, o la de l'any 1987, que parla dels incendis de l'estiu passat)
L'any 1965, el primer any de les auques, se'n van imprimir a Publifortis,S.A. 3.546 de normals i 109 amb un tipus de paper diferent i de color blau. Els dibuixos van ser obra del llavors nen d'11 anys Miquel Mula i com a obsequi la Comissió dels Reis li va regalar una carpeta de dibuix, un estoig per a pinzells, una capsa de colors de cera, un llibre de models, platets de porcellana per a aquarel·la i una capsa de "gouache". Es dóna el cas que el Sr. Miquel Mula, anys més tard va dibuixar la de l'any 1986.
L'any 1970 –any del 75è aniversari- se substitueix l'auca per un suplement especial detallant els actes que es realitzaren.

COL·LECCIÓ DE CRIDES

ANY	AUTOR
1899	Joan Manubens i Vidal
1900	
1907	Jordi de Collbás (Jaume Boloix i Canela)
1916	Jaume Boloix i Canela
1918	Jaume Boloix i Canela
1920	Jaume Boloix i Canela (no va sortir)
1921	Antoni Godó Valls
1922	
1923	Antoni Godó Valls
1925	
1936	
1943	Es un pregó
1945	
1946	
1947	
1948	
1949	
1950	
1951	
1952	
1953	
1954	
1955	
1956	
1957	
1958	Rvd. Antoni Malats
1959	Manel Mateu
1960	Bonaventura Casas
1961	Lluís Valls Soler
1962	Germans Pio i J. Morera
1963	Domingo Santacana
1964	Sra. Xaubet Vda. Jordana

COL·LECCIÓ D'AUQUES

ANY	DIBUIXOS	RODOLINS
1965	Miquel Mula	Antoni Bausili i Gibert
1966	Josep Serra i Massana	Teresa Castellà i Valls
1967	Josep Serra i Massana	Lluís Valls i Soler
1968	Carles Solsona i Pinya	Francesca Llacuna i Ortínez
1969	Josep Morales Prev.	Josep Morales Prev.
1970	Suplement especial per anunciar els actes del 75 aniversari	
1971	Amadeu Caballé	Amadeu Caballé
1972	Josep Mª Soriano	Pilar Botines
1973	Es reparteixen auques sobrants d'anys anteriors	
1974		
1975	Marcial Fernández i Subirana	Ignasi Castelltort i Miralda
1976	En lloc de l'Auca s'ha editat uns fulls amb la música i lletra del	
	himne del PatgeFaruk i amb uns dibuixos de R. Vilella.	
1981	Llorenç	Ramon Robert / Pau Guilera
1982	Lluís Velázquez i J. Morera	Lleonard del Rio i Campmajó
1983	Jordi Llucià i Martí	Ignasi Castelltort i Miralda
1986	Miquel Mula	Marcel.lí J. Valls i Torné
1987	Eduard Esteve	Celdoni Martí i Miquel
1988	Pilar Fernández i Balsells	Carles Mª Balsells i Castelltort
1989	Martí Riba i Guitart	Antoni Dalmau i Ribalta
1990	Mimí Munné i Tomàs	Magí Puig i Gubern
1991	Glòria Escala i Romeu	Antoni Canals i Enrich
1992	Marcial Fernández i Subirana	Marcial Fernándex i Subirana
1993	Toni Guix i Estany	Antoni Prat i Gelabert
1994	Antoni Raja i Enrich	Manel Mateu i Vives
1995	Pere Noguera i Claramunt	Joan Valls i Piqué
1996	Jaume Sendiu i Bonjoc	Josep Rossell i Farré
1997	Mònica Balcells i Talavera	Ada Jover i Sampere
1998	Sebastià Borràs i Guadalaviar	Sebastià Borràs i Guadalaviart
1999	Pere Jaume Ferrer i Travesset	Francesc Rossell i Farré
2000	Enric Basas i Teixidó	Lleonard del Rio i Campmajó
2001	Milós Gras i Miquel	Xavier Pedraza i Jordana
2002	Rosa Montal i Riba	Lídia Lamolla i Montal
2003	Roser Vidal i Llacuna	Francesc Català i Mateu

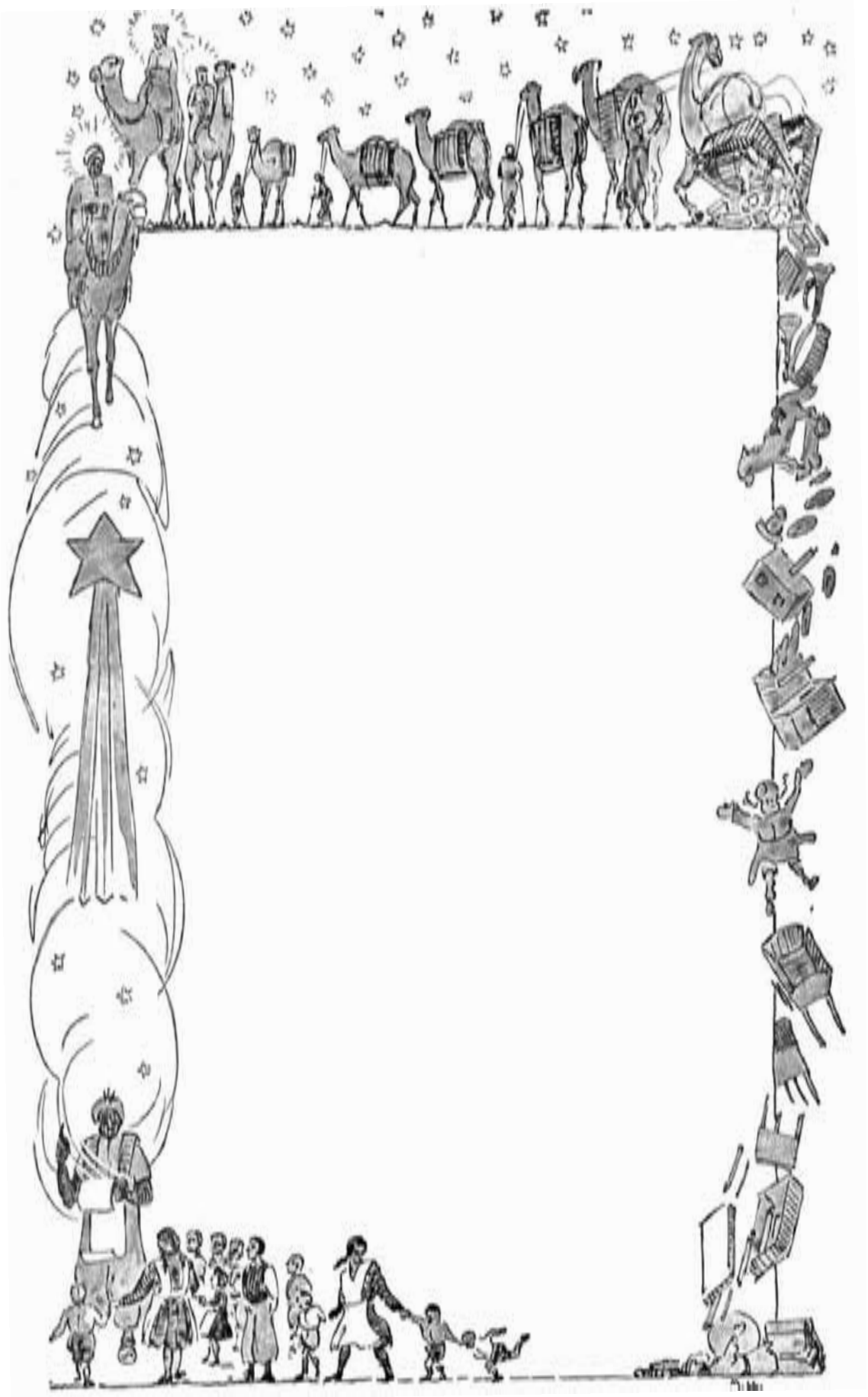

(Dibuix del voltant de les Crides)

L'HIMNE

Un **himne** és una composició poètica o musical en honor d'algú.
L'any 1949 encara no s'havia escrit l'actual himne del Patge Faruk, però trobem un rebut del mestre Joan Just per valor de 63 pta.:
"por la instrumentación de la Marcha de los Reyes Magos para banda, copias y papel (27 papeletas)."
Abans d'escriure's l'himne, quan arribava el Patge Faruk, es tocava la música de la pel·lícula "El Puente sobre el Rio Kway"
La lletra de l'himne al Patge Faruk la va escriure Lluís Valls i la música es va encarregar al mestre Joan Just per l'any 1953.

El mestre Just va escriure la partitura per a varis arranjaments:
"Partitura para canto y piano"
"Arreglo para charanga: 3 saxos, 2 trompetas, 1 trombón, 1 bajo y bombos y platos."
"Arreglo para orquesta reducida: 3 violines, 1 cello, 1 c.bajo, 1 flauta, 2 clarinetes y 2 trompetas."
"Arreglo para Banda completa: 1 flauta, 1 oboe, 1 requinto, 3 clarinetes primeros, 2 clarinetes segundos, 3 clarinetes terceros, 2 saxos m., 2 saxos s., 2 fiscornos tenores, 2 trompetas, 3 trombones, 2 bombardinos, 2 tubas, 1 caja y 1 bombo y platos."

En el rebut d'aquesta feina hi posa:
"He recibido de la Comisión de la Cabalgata de los Reyes Magos de esta ciudad, la cantidad de quinientas pesetas por la composición y ejecución del Himno - Marcha del Paje Faruk incluido el material que se detalla al dorso.
Este material, propiedad de la Comisión de la Cabalgata de los Reyes Magos está depositado en el archivo de la Banda de Igualada.
Igualada, 9 de enero de 1954."

Juan Just
Ntra. Sra. de la Salud, 50
IGUALADA

He recibido de la Comisión de la Cabalgata de los Reyes magos de esta Ciudad, la cantidad de quinientas pesetas por la composición y ejecución del Himno-marcha del Paje Farnk incluido el material que se detalla al dorso.

Igualada 9-Enero-1954

Recibí
Juan Just

Son 500'00 pts

Partitura para canto y piano.

Arreglo para charanga

3 Saxos, 2 trompetas, 1 Trombón, 1 Bajo y 1 Bombo y platos.

Arreglo para orquesta reducida

3 Violines, 1 Cello, 1 C. Bajo, 1 Flauta, 2 clarinetes y 2 trompetas.

Arreglo para Banda completa

1 Flauta, 1 Oboe, 1 Requinto, 3 clarinetes primeros, 2 clarinetes segundos, 3 clarinetes terceros, 2 Saxos mib, 2 Saxos sib, 2 Fiscornos tenores, 2 trompetas, 3 Trombones, 2 Bombardinos, 2 Tubas, 1 Caja y 1 Bombo y Platos.

Este material, propiedad de la Comisión de la Cabalgata de los Reyes magos está depositado en el Archivo de la Banda de Igualada.

Al mateix any hi trobem una nota: “Taxis dia grabación Himno (Músicos y señoritas del Coro Parroquial.....150 ptas.)” No hi posa la data pel que no sé quan es va fer aquest enregistrament.
En data 10 de gener del 1955 trobem un rebut de 300 pta. en *“concepto de gratificación orquesta grabar marcha Paje Faruk, y su llegada.”* La signatura d’aquest rebut no es llegeix bé i no sabem de qui és. El que sí que sabem és que es va gravar l’himne del Patge Faruk en una cara d’un disc i en l’altra nadales i hi va participar l’escolania del col·legi dels P.P.Escolapis. Aquest enregistrament es va fer a l’emissora d’Igualada que estava situada a l’avinguda de Balmes, entre el carrer de Cervantes i el carrer de Milà i Fontanals.(García Fossas).

El gener de l’any 1959 Joan Just rep de la Comissió de la Cavalcada dels Reis 135 pta. en concepte de: *“por el arreglo de la marcha del Paje Faruk para coro mixto y orquesta”.*

L’any 1962 es fa un altre enregistrament, aquesta vegada en cinta magnetofònica, de l'Himne del Patge Faruk. Trobem un rebut firmat per Pedro Morera per valor de 750 pta *“como gratificación a los profesores músicos que intervinieron en la grabación del Himno del Patge Faruk y cuya relación de los mismos se inserta al dorso”.*

Els músics que hi van participar eren:
Violins: Josep Mestre, Isidre Roig, Francesc Realp, Josep Jordana, Josep Mora, Pere Casulleras.
Cello: Jordi Savall
C. Baix: Jaume Cunilles
Flauta: Josep Mª Oriol Llanas
Clarinets: Pere Morera, Domènec Verdú
Trompetes: Josep Mª Realp, J. Casulleras.
Bateria: Jaume Planell
Direcció: Josep Mª Oriol.

RECIBO DE LA COMISION DE REYES 1962, LA CANTIDAD DE SETECIENTAS CINCUENTA PESETAS (750'00 Ptas.), COMO GRATIFICACIÖN A LOS PROFESORES MUSICOS QUE INTERVINIERON EN LA GRABACION DEL HIMNO DEL "PATGE FARUK", Y CUYA RELACION DE LOS MISMOS SE INSERTA AL DORSO.

RECIBI,

(Firmado:Pedro Morera)

//750'00 Ptas//

COMPONENTES ORQUESTA GRABACION
HIMNO "PATGE FARUK"

Violines: José Mestre.
Isidro Roig.
Francisco Realp.
José Jordana.
José Mora
Pedro Casulleras.

Cello: Jorge Savall.

C.Bajo: Jaime Cunilles.

Flauta: José Mª Oriol Llanas.

Clarinetes: Pedro Morera.
Domingo Verdú.

Trompetas: José Mª Realp.
J. Casulleras.

Batería: Jaime Planell.

Dirección: José Mª Oriol.

= = = = = = = = =

De l'any 1972 trobem un rebut de Josep Mestre i Llacuna per valor de 500 pta. per copiar les partitures (veus, guió, piano) i 29 papers dels intruments per a banda del Himne del Patge Faruk dels autors Joan Just i Lluís Valls.
Al ***Diari d'Igualada*** de l'any 1976 surt una carta al Director i signada amb les lletres T.G. i que fa referència i dóna una opinió personal a l'Himne del Patge Faruk. Diu textualment:

"Sr. Director. El maestro Joan Just tuvo una buena idea al componer el himno Benvolgut Patge Faruk que tan popular se ha hecho en Igualada. Dudo que en otras poblaciones tengan un himno tan característico y tan apropiado para interpretar en ocasión de la llegada del Paje. No obstante me parece que los Reyes y más en Igualada donde han adquirido tanta prosadia, deberían tener su propia marcha con la que amenizar la Cabalgata, porque si bien la orquesta interpreta el "Himno del Patge Faruk" creo que no es el indicado en aquellos momentos en que los principales protagonistas son los Reyes Magos. Hago esta sugerencia por si algunos de los compositores locales se anima a escribir una "Marxa dels Reis de l'Orient", al objeto de que durante su estancia en Igualada pueda saludárseles con una marcha propia y no tengan que ir de prestado. La Cabalgata de Igualada, tan brillante y magnífica en todos los aspectos, ganaría aún más con una marcha-himno dedicada especialmente a los Reyes. La Comisión Organizadora y los músicos igualadinos tienen la palabra."

Al novembre del 1989 es fa un nou enregistrament de l'himne a càrrec de la Banda de Música d'Igualada, dirigida per Josep Mª Oriol i Llanas i de la Coral Xalest dirigida per Antònia Enrich. El tècnic de so va ser Ramon Grau. Aquest enregistrament es va fer en directe i a la platea del Teatre de l'Ateneu just abans de les obres d'arranjament del teatre.

L'any 1995 es fa un enregistrament en cassette de l'himne del Patge Faruk a càrrec de la Coral "La Mixta" i una glossa extreta del llibre ***Aquesta Nit Igualada, La Caravana dels Somnis,*** amb la col·laboració del Sr. Gaspar Vilarrubias.

L'any 2002 es fa un nou enregistrament de l'himne en CD a càrrec de la Jove Orquestra Simfònica de l'Anoia i el Cor Aqualata de l'Escola de Música d'Igualada, sota la direcció i orquestració de David Riba. Els tècnics d'enregistrament són Marc Marcè i Josep Mª Comajuncosa.

El 5 de gener, hi ha moltes famílies igualadines que quan hi va personalment el Patge Faruk a saludar-les a casa seva, tots, avis, pares i fills li canten el seu himne. És meravellós i emocionant sentir-lo cantar quan hi arriba el Patge Faruk.

(El Patge Faruk visitant a una família igualadina)

EL PATGE FARUK I ELS MISSATGES PER RÀDIO

El Sr. Lluís Valls, gran entusiasta de la festa, el va crear l'any 1943. El Patge Faruk, l'enviat oficial de S.M. els Reis de l'Orient, arriba a Igualada el dia 28 de desembre, dia dels innocents, i és l'encarregat de vetllar aquells dies pels nens i nenes. Els parla per ràdio, rep les cartes el primer de gener i acompanya els Reis durant la Cavalcada.

Un cop arriba el Patge Faruk a Igualada, una de la seves missions és la de parlar amb tots els nens i nenes. No hi ha res millor que fer-ho a través de la ràdio. El Patge Faruk els diu les coses bones i les no tan bones i els dóna l'oportunitat de canviar per poder rebre les joguines que volen demanar pel dia 5.

(El Patge Faruk parlant per ràdio)

Al Sr. Lluís Valls, l'any 1943, se li va ocórrer que podria ser una bona idea fer parlar un missatger dels Reis als nens. En va parlar amb el Sr. Amadeu Morros, amb el Sr. Josep Lladó i amb tots els altres organitzadors i es va fer una prova: utilitzant una emissora semi-clandestina d'en Josep Mª Prat, es va fer parlar al Patge Faruk per ràdio. Va tenir una bona resposta i l'any sobre s'organitzava en un pla més seriós.
A les xerrades per ràdio alternava amb Manuel Mateu, perquè com que tenia fills volia ser a casa quan el Faruk parlés amb ells.

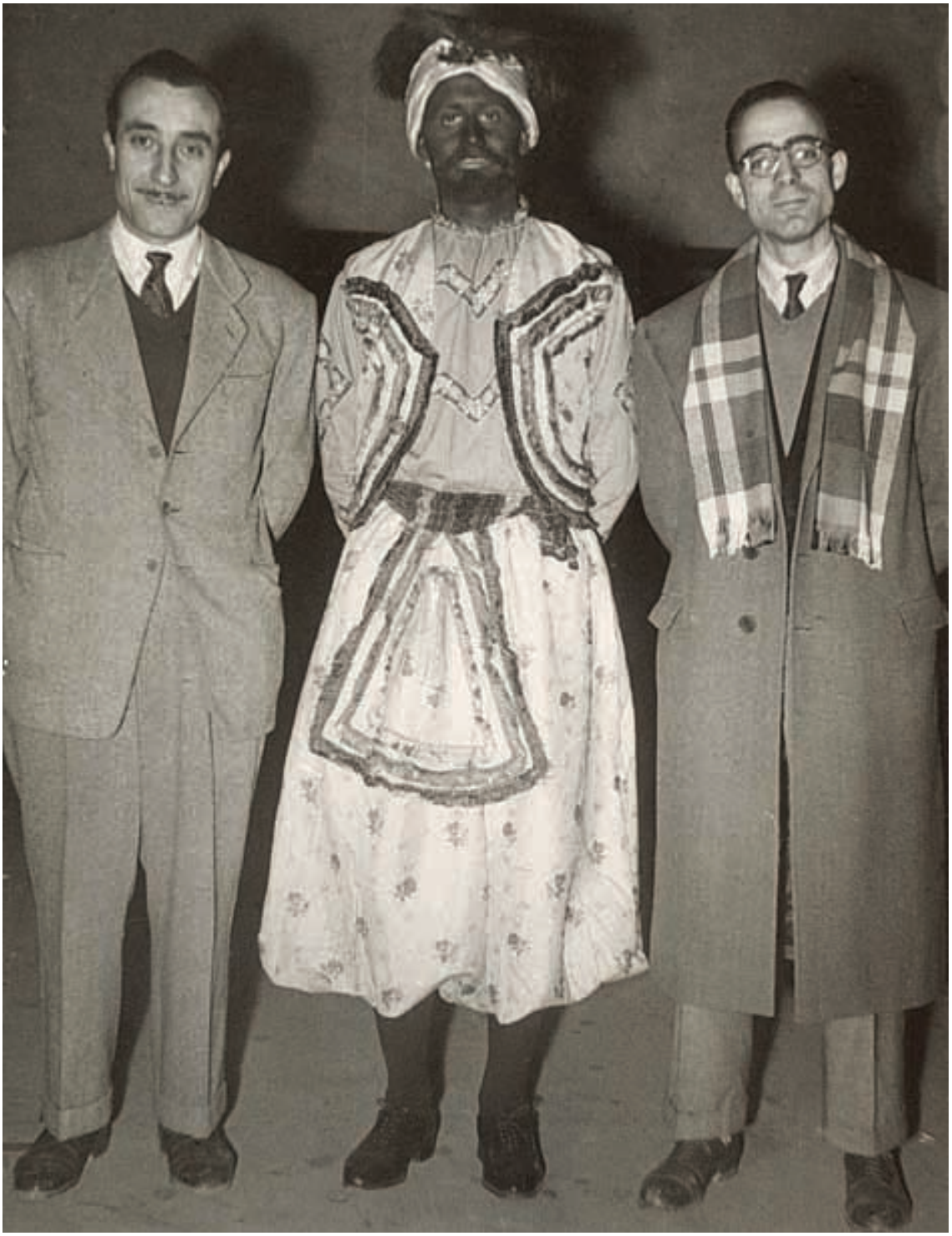

(Els Srs. Lluís Valls i Manuel Mateu amb el Patge Faruk l'any 1951)

Hi ha una anècdota que va passar en una casa de la nostra ciutat als primers anys de les actuacions radiofòniques del Patge Faruk: cada dia, igual que ara, des del cap d'any fins a la vigília de Reis, el Patge retreia els defectes i entremaliadures dels infants igualadins, als quals citava pel seu nom i cognoms i els amonestava a corregir-se i a fer bondat, amb la intimidació que si no s'esmenaven d'aquells defectes, els anotaria en els fulls negres del seu llibre màgic i els Reis no els portarien res.
Un dia, una d'aquestes recomanacions fou tan dura, que el nen al qual anava dirigida, al cap d'una estona d'escoltar molt nerviós al Patge Faruk, va perdre els estreps. S'aixecà de la taula, va agafar l'aparell de ràdio, i el va rebotre a terra on va quedar fet a miques. El Patge Faruk va callar en sec.

Les persones que han donat veu al Patge Faruk per la ràdio son:
De l'any 1943 al 1952 Lluís Valls i Manuel Mateu.
De l'any 1953 al 1972 Rafael Valls.
De l'any 1973 al 1980 Francesc Lladó
L'any 1981 Francesc Lladó i Joan Valls
L'any 1982 al 1992 Josep Marí Llacuna
L'any 1993 Francesc Lladó Salat
De l'any 1994 al 2002 Josep Marí Llacuna
L'any 2003 Jesús Enrique de Pedro

Junt amb el Patge Faruk es va crear el llibre negre i el llibre blanc. En el llibre negre hi són apuntats els qui no acaben de fer bondat, i tenen l'oportunitat aquests dies de poder passar al llibre blanc.
En el llibre blanc hi són apuntats els que es mereixen que els portin tot allò que demanen als Reis.

El llibre blanc i el negre existeixen físicament, encara que el contingut és un altre que el de la seva funció. El llibre blanc és un llibre antic de moviments de caixa de 694 pàgines i que naturalment està en blanc.
El llibre negre està format per diaris antics. Està format per la ***Gaceta de Madrid*** de l'any 1893, any 232, núm. 1, pàg. 1, diumenge 1/01/1893, a any 232, núm. 90, volum 1, pàg. 1073, divendres 31/03/1893.
Aquest dos llibres havien sortit molts anys el dia de l'arribada del patge Faruk. Són molt pesats i, naturalment, són molt antics.
L'any 1968 es fa una nova decoració de les cobertes dels dos llibres i es fa en els tallers d'A. Moncunill.

La Comissió dels Reis té uns altres llibres similars i no tan pesats i són els que actualment surten el dia 28 de desembre (es van fer l'any 1982).

La figura del Patge Faruk és la d'un ésser que al seu costat es respira serietat, pau, humilitat, gratitud, amistat,.... Tots aquests adjectius, i molts d'altres, surten en l'himne que se li va escriure:

...De la ràdio veu amiga
que ens avisa en to suau
de la llar és l'alegria
dolç misteri i franca pau.

...Vostre pas per Igualada
omple el cor de la mainada
d'il·lusió i gratitud.
Vostra cara somrient
la bondat ens encomana...

A partir de l'any 1952 rep personalment les cartes dels nens i nenes.
Al principi hi havia només un Patge Faruk pel dia 28 i pel dia 1.
L'any 1980 i a causa de les noves normatives de seguretat, el Patge Faruk arriba a dos llocs diferents el dia 28 de desembre: al Teatre de l'Ateneu i al Cercle Mercantil. El 28 de desembre de l'any 1989 arriba només al Cercle Mercantil, ja que l'Ateneu està en obres, i el desembre del 1990 arriba al Pavelló Polisportiu de les Comes.
A partir de l'any 1968 i a causa de la gran quantitat de nenes i nens que van a lliurar-li la carta, són dos els Patges Faruk el primer de gener.
L'any 1985 ja en són tres.
A partir de l'any 1991 en són quatre, i a partir del 1999 en són cinc.
El dia 5, el Patge Faruk és l'encarregat de visitar l'Asil, Centres Hospitalaris i Residències d'avis, ja que els Reis no donarien l'abast. Els Reis només visiten l'Hospital.
El Patge Faruk també visita alguna casa particular al pas de la Cavalcada per Igualada.
El dia de l'arribada del Patge Faruk, el 28 de desembre, s'acostuma a fer un festival infantil amb uns grups d'animació per fer l'espera més curta. Els anys 50-60, però, es feia sobretot una sessió de cinema que s'encarregava a Prisma Cine Club. L'any 1960 es va projectar la pel·lícula "Canción del Sur".
L'any 1969 es fa un espectacle de circ amb les actuacions de: Miss Dany con su muñeco Luisito, The Condal Acróbatas, Vladimir contorsionista i Kike y Luisito Payasos musicales. El cost total d'aquestes actuacions és de 6.500 pta. Aquest espectacle es lloga a "Espectáculos GIB" de Barcelona.
En una tirada especial de la ***Revista Vida*** de l'any 1976, Carles Maria Balsells fa una entrevista al Patge Faruk el dia mateix de la seva arribada a Igualada.

"...En un moment de l'entrevista el Patge Faruk calla i es queda pensatiu. Com si recordés aquella nit, ja fa molts anys, quan va trucar a la porta d'una barraca dels afores. Era ja molt tard. I sense que la porta s'obrís, va sentir-se una resposta dura. Però ell, el Patge Faruk va insistir-hi. I quan finalment va sortir l'home que no volia obrir per amagar la seva misèria i la de la seva família es va agenollar plorant davant del Patge Faruk en rebre uns inesperats paquets per als seus fills....
-Això i l'ajuda que per part de tota la ciutat es rep, fa que per a nosaltres el capvespre de l'arribada dels Reis a Igualada sigui l'hora més esperada...-"
(Aquesta emocionant i autèntica història surt més detallada a l'apartat dels paquets de donatiu).
D'ençà que el Patge Faruk arriba al polisportiu de les Comes, s'ha tornar a recuperar la passejada que fa amb cotxe i acompanyat dels patges amb motos i Jeeps pels carrers d'Igualada.

(El Patge Faruk l'any 1963)

LES CARTES

Per a demanar les joguines, els nens i nenes -i tothom, en general- han de fer la **carta** als Reis.
Per a fer-les arribar als il·lustres personatges, fins l'any 1951 s'encarregava el nunci o pregoner.

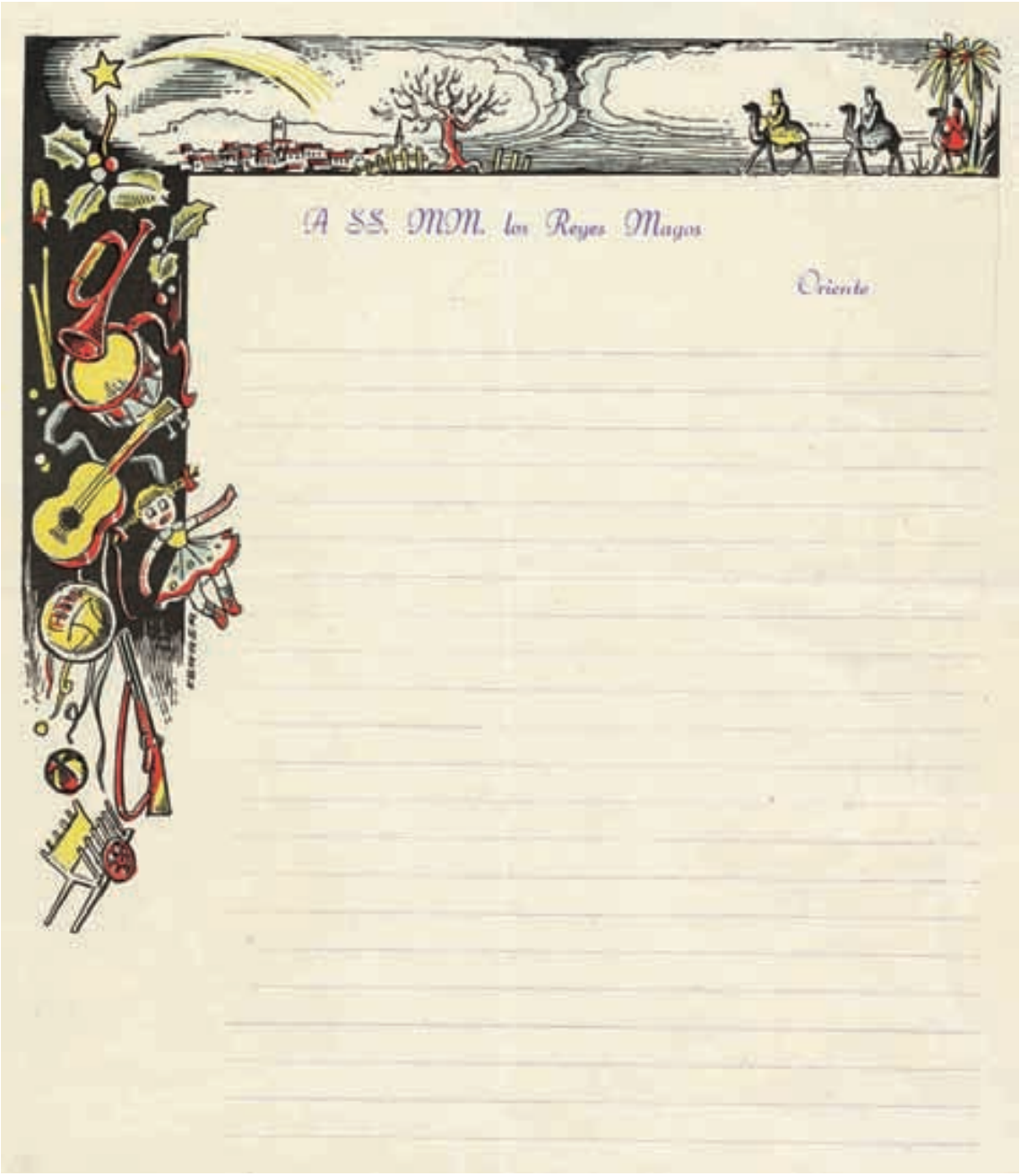

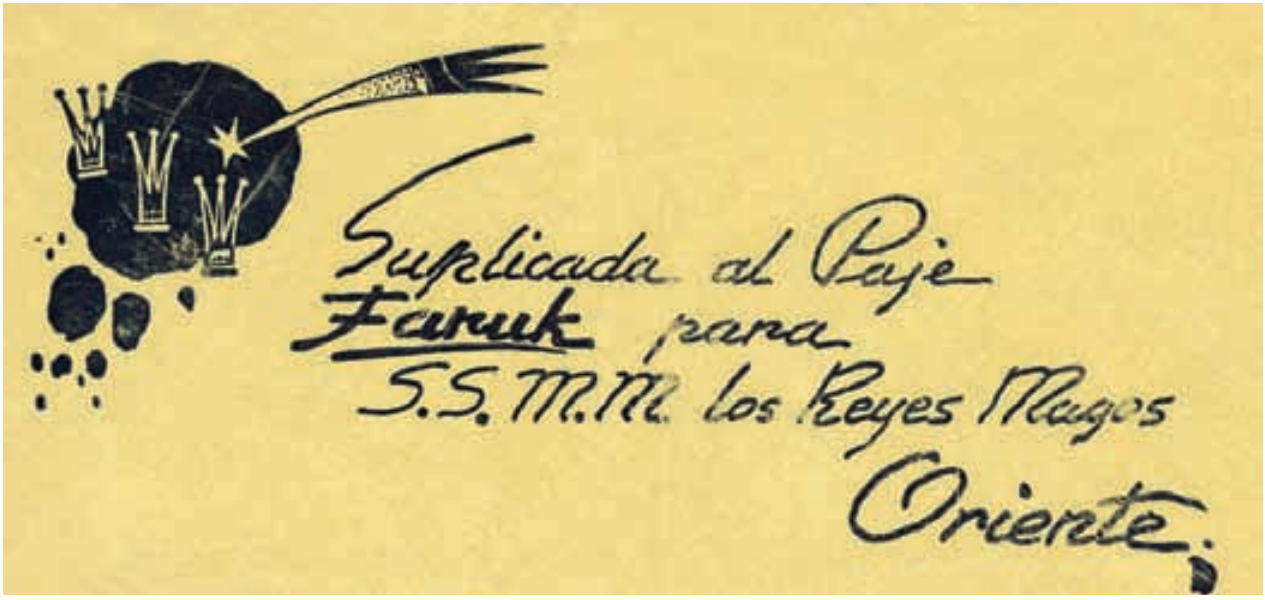

No és fins l'any 1952 que el Patge Faruk rep personalment les cartes el dia 1 de gener.

Anteriorment a aquesta data, passaven el pregoner i els heralds pels carrers d'Igualada i els nens i les nenes els les donaven. També hi havia bústies al Centre Catòlic, primerament, i, després, al Centro Nacional.
Però una carta no pot enviar-se si no hi ha un segell!
N'hi havia que en les cartes hi posaven d'un a sis segells depenent del nombre de coses que demanaven i si volien que arribés més ràpid als seus destinataris. Totes, però, arriben al mateix moment, ja que als ulls del Patge Faruk tothom és igual.
La primera col·lecció de segells es va imprimir a la impremta de N. Poncell el desembre del 1952 i estava composta per 180 col·leccions de sis segells per un valor de 129 pta.
L'any 1953 se n'imprimeixen 280 col·leccions de 16 segells.
L'any 1965 i 1969 s'imprimeix una altra col·lecció tant de cartes com de segells a Impremta Codorniu.
L'any 1972 es fa una nova edició de segells i cartes a Gràfiques Jorba.
I l'any 1975 i 1976 una altra a Impressora S.A.
L'any 1983 es canvia de model de cartes. Fins ara la carta al Patge Faruk era com una carta normal, amb sobre, amb l'adreça ja impresa, amb el paper per escriure amb l'encapçalament ja imprès i amb el segell. Tot això, per a portar-ho als llocs de venda i després recollir els sobrants, era una feina una mica molesta. Es va estudiar la forma millor per evitar aquest problema i es va arribar a la solució de fer-ho tot amb un sol full, que un cop plegat quedés com un sobre amb la carta dins i el segell posat. Es van conservar, però, els mateixos colors que hi havia fins ara: verd, blau i carbassa. No sempre, però, es venen els tres colors per igual, i això fa que sempre en sobrin més d'un color que d'un altre.

Aquest format durarà fins l'any 2000 en què les cartes, fetes també amb un sol full, ja porten els tres colors incorporats.
La venda d'aquestes cartes es fa en establiments igualadins i repartits per tota la ciutat.
Com a cosa curiosa cal dir que la marca "Bimbo" en donar a conèixer els seus productes, escollí, en principi, el color blau, per embolicar-los. Color preferit, aquella època, de les cartes que lliuraven els nens i nenes igualadins als Reis.

El nombre de les cartes que es reben el dia 1 de gener és diferent al nombre de cartes que es venen. Per què aquesta diferència? Cal suposar que perquè quedin el millor escrites possible, els nens i nenes n'esguerren més d'una o bé es perden; també cal tenir en compte els col·leccionistes, sobretot d'imprès igualadí, que any rere any adquireixen les cartes per a llur col·lecció particular i institucional.

ANY	CARTES VENUDES	CARTES REBUDES
1955	880	
1956	1.209	
1959	1.352	
1961	1.248	1.115
1962	1.386	1.329
1963	1.355	1.325
1964		1.368
1965	1.140	
1966		1.583
1967		1.650
1968	1.793	
1969	1.665	
1970	1.924	
1971	1.788	1.372
1972		1.996
1973		2.103
1974		2.383
1976		2.746
1977	2.509	
1980	2.795	2.713
1981	2.862	2.516
1982	1.941	

ANY	CARTES VENUDES	CARTES REBUDES
1983	2.776	1.852
1984	2.616	1.967
1985	2.687	1.812
1986	2.734	1.752
1987	2.718	1.867
1988	2.565	1.813
1989	2.546	1.568
1990	2.348	1.512
1991	2.619	1.630
1992	2.187	1.422
1993	2.205	1.446
1994	2.051	1.407
1995	2.215	1.487
1996	2.440	1.469
1997	2.181	1.368
1998	2.029	1.272
1999	2.002	1.238
2000	1.903	1.261
2001	1.937	1.237
2002	2.026	1.236
2003	2.142	1.225

Val a dir que les cartes rebudes apuntades són les editades per la Comissió i el benefici que queda es fa servir per a poder comprar part de les joguines per als paquets de donatiu i despeses de la Cavalcada.

(Cara i dors d'una Carta actual)

ELS HERALDS I ELS PREGONERS

Segons el diccionari català d'Alcover-Moll, un **herald** és un missatger o precursor, capdavanter. En l'Edat mitjana era l'Oficial que tenia el càrrec de portar els missatges.
Surten per primera vegada en la Cavalcada de l'any 1903 i representen a la ciutat.
Un **pregoner** és el Nunci, la persona que fa les crides en un poble.
Una de les seves missions era la de pregonar per la ciutat l'arribada dels Tres Reis i de recollir les cartes en què els nens i nenes demanaven les joguines.
L'any 1940 els heralds portaven una massa (insígnia consistent en un bastó amb el cap d'or o argent que porten certs funcionaris, en determinades solemnitats, davant dels reis, els governants, els ajuntaments i els capítols) pintades pel Sr. Josep Moncunill i fabricades al taller de fusteria mecànica de Viuda d'Eugeni Ball.
L'any 1945, el Sr. Miquel Llacuna Alemany va fer un símil de pergamí *"para el Pregonero de los Reyes con cinta y sello de cera"*.
L'any 1995, any del centenari, es recuperen els vestits antics dels heralds. En l'exposició commemorativa se n'exposa un d'ells prèviament restaurat.
Si bé que ens falten noms de persones que van fer d'heralds, els que van sortir en les cavalcades foren:
Any 1931: Ramon Enrich i Pere Valls
Any 1943: Antoni Bertran i Ramon Costas
Any 1944: Josep Mercader i Joan Albiol
Any 1945: Josep Mª Oller i Ramon Cortés
Any 1946: Marc Muntané i Joan Vilarrubies
Any 1948: Medí Valls i Rafael Esteve
Any 1949: Joan Carner
Any 1950: Salvador Borràs i Joan Guitart
Any 1951: Santiago Godó i Josep Pelfort
Any 1952: Francesc Casas i Domènec Méndez
Any 1953: Robert Genovès i Magí Vives
Any 1956: M. Martínez i F. Carrero
Any 1958: Cunilleres i Búrria
Any 1962: Ramon Singla i Josep Vidal
Any 1966: És l'últim en què surten els heralds. Són Joan Estruch i Joan Miras

CRIDA
¡Tre tri! ¡Tre tri! ¡¡Tretretriiiiii.....!!

L'ÀNGEL

Sabem que els Tres Reis van anar a adorar l'infant Jesús guiats per una estrella. "Després de mesos de viatge arribaren a Betlem, i l'estrella misteriosa es parà davant una petita cabana on era nascut Jesús".
Des de la primera cavalcada, els Tres Reis han anat precedits per una estrella o d'un àngel.
L'Àngel era un nen o nena que vestit amb túnica i capa blanca i dalt d'un cavall portava una estrella i precedia els Tres Reis.
Als primers anys de la Cavalcada portava l'estrella agafada amb una mà i il·luminada amb un llum de carbur. (vegeu la fotografia de l'any 1927.)
Més endavant, l'estrella anava enganxada a la corona de l'àngel.
L'estrella estava connectada a una bateria elèctrica i d'aquesta manera semblava que tingués llum pròpia.

L'any 1940 la lampisteria de Vda. de B. Mestres va fabricar una estrella i una corona per a l'àngel per un cost de 124'- pta.
Aquest mateix any es fa un vestit per a l'Àngel per valor de 100'- pta. i l'any 1942 un altre per 225'- pta.

L'any 1945 es confecciona una capa per valor de 169'- pta.

L'any 1949, l'àngel aniria sobre una carrossa, ja que hi ha una factura de Carpintería Vda. Eugenio Ball de la plaça Sant Miquel nº 5 (enfrente de la Agrupación Fotográfica) que hi posa: *"Montaje de la carroza, para el angel de la Cabalgata....."* i que estava il·luminada i molt guarnida d'acord amb les factures trobades sobre aquesta carrossa. També a l'àngel se li van fer unes ales. (Any del cinquantè aniversari de la Cavalcada dels Reis?)

L'any 1951 se li fa un vestit nou.

La figura de l'àngel va desaparèixer l'any 1962, any en què es va instal·lar una estrella sobre un Jeep.

(L'àngel de la Cavalcada de l'any 1958)

Els noms de les persones que van fer d'àngel son:
Any 1899: Albert Jordana
Any 1931: Francesc Tomàs Torra
Any 1943: Pere Riba
Any 1944: Josep Mª Riba
Any 1945: Miquel Cantarell Rius
Any 1946: Pere Riba Monfort
Any 1947: Miquel Cantarell Rius
Any 1948: Joan Carner
Any 1949: Josep Mª Riba Roca
Any 1950: Miquel Moncunill
Any 1951: Josep Gleyal
Any 1952: Manuel Vich Bassols
Any 1953: Manuel Vich Bassols
Any 1954: J. Godó Gassó
Any 1955: Salvador Vidal Tomàs
Any 1956: Josep Mª Valls
Any 1957: Antoni Morros Carulla
Any 1958: Josep Sistaré Torrellardona
Any 1959: Josep Mª Castelltort Solà
Any 1960: Josep Aribau Montón
Any 1961: Mª Teresa Lladó Riba

(Mn. Amadeu Amenós amb l'àngel l'any 1958)

LES PALES O FLABELLS

Un **flabell** és un ventall de plomes, de mànec llarg, símbol de sobirania. Portat per esclaus en la comitiva de llurs senyors, fou usat en civilitzacions orientals antigues (Mesopotàmia i Egipte) i fou conegut també en el món greco-romà. Fou introduït ben aviat en la celebració litúrgica cristiana.

En la nostra Cavalcada al costat de cada Rei hi anaven, també a cavall en l'època dels cavalls i després dalt de les primeres carrosses, dos patges amb una pala o flabell per donar més relleu als il·lustres personatges. Dins de la pala hi anava una bombeta que també estava connectada a unes bateries. A la segona etapa dels Reis en cavalls, passada la guerra civil, es construeixen l'any 1940 a la fusteria mecànica de Vda. d'Eugeni Ball i es pinten al taller de Josep Moncunill. Van desaparèixer l'any 1979, quan es van fer les segones carrosses. Els patges portadors de les pales van ser:
L'any 1943: Ramon Muntané, Joan Jorba, Josep Vives, Manuel Canals, Manuel Mateu, Isidre Marimon
L'any 1944: Antoni Parramon, Joan Dalmau, J.Mª Torrescasana, Joan Guitart, Joan Prat, Antoni Ratera,
L'any 1945: Antoni Ratera, Joan Prat, Josep Rius, Joan Dalmau, Hermenegildo Guitart, Josep Mª Torrescasana.
L'any 1946: Josep Mª Ollé, Antoni Mateu, Andreu Pedragosa, J. Baliu, Josep Mª Riba, Olivé.
L'any 1947: Hermenegildo Guitart, Josep Mª Torrescasana, Joan Dalmau, Agustí Llobet.
L'any 1949: Joan Cornellà, Cantarell, Santacana, M. Valls, J. Puig, A. Parramon.
L'any 1950: Jordi Badia, Josep Jorba Canet, Miquel Cantarell, Pere Galí, Josep Mª Pomés, Joan Carner.
L'any 1953: Joan Vall, Jaume Jorba, Josep Mª Calvet, Ignasi Galobart, Guillem Jorba, Jordi Vall
L'any 1954: Robert Genovés, J. Travesset, J. Torelló, F. Casas, Josep Gleyal, J.Mª Riba Roca.
L'any 1958: Josep Gumà, Josep Roma, Mario Ibáñez, Blai López, Antoni Garcia, Marc Riera.

(Cavalcada de l'any 1951)

(El Rei Blanc l'any 1962)

ELS PORTADORS D' ATXES

Una **atxa** és un ciri gros i gruixut de forma prismàtica i de quatre blens.
Abans de l'època de les carrosses, la cavalcada dels Reis estava il·luminada molt minsament. Hi podien haver fanalets que portaven els nens, però es veia una cavalcada molt fosca. Per il·luminar el pas dels Tres Reis pels carrers d'Igualada, al costat, i a peu, hi anaven uns homes portant una atxa encesa.
En una entrevista feta al Sr. Amadeu Morros el 5 de gener del 1966 en el ***Diario de Igualada***, hem pogut saber que en la cavalcada de l'any 1899 el Sr. Antoni Castells Llucià, que llavors tenia 12 anys, va participar a la Cavalcada il·luminant el pas dels Tres Reis pels carrers d'Igualada amb una torxa encesa.
L'any 1940 són 12 persones les portadores d'atxes i es gasten 23,640 Kg de cera.
L'any 1942 són 9 les persones portadores d'atxes.
L'any 1943 són 24 (Josep Tomàs, Josep García Navarro, Pere Jo Farré, Vicente Jodar, Enric Estruch, Joan González, Joan Hernández, Joan Aledo, Pere Raja, Josep Regordosa, Joan Fortuny, Antoni Solé, M. Muñoz, B. Caro, A. Català, A. Muñoz, Ll. Icara, J. Adan, A. Cartagena, J. Gálvez, J. Carbonell, A. Leonés i J. Jorba.)
L'any 1944 són 34 els portadors d'atxes.
De l'any 1945 trobem una factura de cal Sr. Magí per *"13 Kg de cera correspondiente a 15 hachas gastado para la cabalgata de Reyes"*, i un altra de cal Cardona. En total se'n gasten 22 Kg.
L'any 1948 hi trobem una llista de 30 persones.
L'any 1950 hi ha una factura de cal Cardona per *"40 hachas de viento"*.

"Miraréu entre musicas
y entre llums d'atxes de vent
las joguines més bonicas
que os han dut los Reys d'Orient"
(de la Crida de l'any 1899)

L'any 1956 són portades per: Cándido González, Andrés Sevilla, Antonio Rodríguez, Salvador Fernández i Justino Galan.
Aquest costum d'il·luminar el pas dels Reis amb les atxes, va desaparèixer quan els Tres Reis van fer la seva arribada amb carrosses.

ELS CAVALLS

Antigament i fins no fa gaires anys, tot el transport intern de mercaderies es feia amb carros i cavalls. **Els cavalls** que sortien per la Cavalcada dels Reis, portant els Reis i patges, eren els que feien servir pel transport. Trobem l'any 1940 un rebut de Jaume Duran pel lloguer de 17 guarniments per la Cavalcada dels Reis.

L'any 1942 i 1943 són 13 els guarniments llogats pels cavalls participants en la cavalcada.

L'any 1944 deixen els cavalls els Srs.: Ajuntament, Juan Bertran Martí, Transportes Lluciá, Antonio Ros, Magín Robert (Blayet), Isidro Galí, Joan Tomás, Transport Bernadas, Juan Baliu (Llevadora), Alejandro Carulla (Cametes), Ramon Llorens, Juan Castells (Ravalero).

L'any 1945 es lloguen a Jaime Duran *"3 monturas para el pregón el dia 1", i " 13 monturas para los caballos de la cabalgata".*

L'any 1954 s'encarrega a Juan Bertrán Martí que busqui els cavalls per portar els Tres Reis i els patges acompanyants: hi participen 2 cavalls d'Antonio Ros, 1 de Juan Bertán, 1 de Magín Roberto, 1 d'Alejandro Carulla, 1 de José Mas, 1 de Ramon Llorens, 1 de Transportes Lluciá, 1 de J. Galí, 1 de Joaquín Bertrán, 1 de J. Baliu, 1 de J. Riba i 1 de l'Ajuntament. Total 13, i la factura a la Comissió dels Reis hi posa: *por 12 caballerias a 75 ptas una...total 900.* L'Ajuntament no el va cobrar.

L'any 1957 es lloguen a Juan Baliu per import de 650 pta. (13 cavalls a 50 pta).

L'any 1962, encara que es van estrenar les carrosses dels Reis, van sortir també tres cavalls, 2 per als heralds i 1 per al portador de la bandera de la ciutat.

L'any 1969 encara es troben factures com aquesta.

L'any 1972, segons factura de Ramon Durán, només surt un cavall que és el que porta el portador de la bandera de la ciutat.

L'any 1974 ja no trobem cap més factura per als guarniments dels cavalls.

LES CARROSSES

Una **carrossa** és un cotxe de luxe o de cerimònia, treballat artísticament, per a portar grans personatges.
Trobem l'any 1944 una factura de J. Moncunill: *"Pintar tres carteles para una carroza....40,5 horas de trabajo..."* Els reis anaven a cavall en aquell temps. No he trobat cap més document que expliqui més coses sobre aquesta carrossa.
L'any 1945, Alejandro Colet - carpintería mecánica- va fer uns cartells i va arreglar un carro.
Suposo que la carrossa a la qual em referia abans era un carro guarnit per a transportar joguines.
Dins de la documentació de l'any 1953, hi trobem un dibuix d'una possible carrossa tibada per un cavall. Pensaven ja en aquella època de millorar la vistositat de la Cavalcada incorporant carrosses per als Tres Reis?

(Dibuix d'una possible carrossa. Any 1953)

Com llegireu en la crònica següent, els membres de la comissió dels Reis ja feia anys que els ballava pel cap millorar la cavalcada. Va ser, però, el 1962 l'any d'aquesta gran millora: els Reis estrenaven carrosses.
A partir d'aquest any, la Cavalcada és molt més vistosa. Parlaré per separat de les carrosses dels Reis i de l'estrella.

Les carrosses dels Reis

Teresa Sert, en el llibre ***Retalls d'Història dels Reis d'Igualada***, ens explica que el 4 de febrer del 1961 la Comissió Organitzadora dels Reis va dedicar un sopar i retre un homenatge al Sr. Amadeu Morros i Casals pel fet de portar més de 20 anys al front de la Comissió. Hi assistiren un total de 50 persones entre membres de la Comissió i amics i familiars. Després dels parlaments, se li lliurà un pergamí, obra de l'igualadí Frederic Montfort. A l'hora de les postres, el Sr. Josep Vidal Bertran, membre de la Comissió i locutor de Ràdio Igualada, va improvisar una imitació del programa radiofònic, de la Cadena SER, titulat "Ustedes son formidables" tot dient que el millor homenatge que es podria retre en aquells moments al Sr. Morros, seria poder-li dir: Senyor Amadeu, ja tenim carrosses!

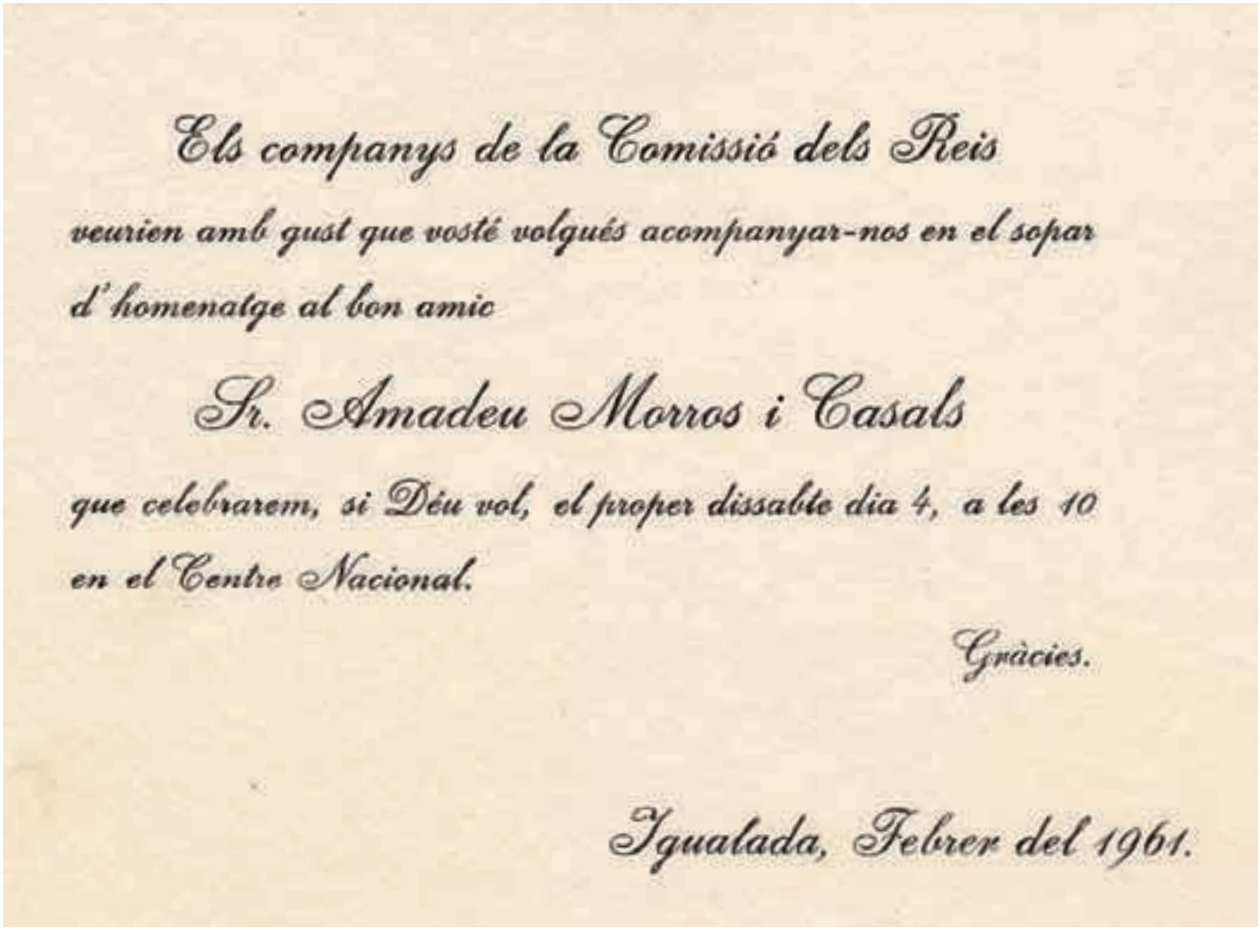

Els companys de la Comissió dels Reis

veurien amb gust que vosté volgués acompanyar-nos en el sopar d' homenatge al bon amic

Sr. Amadeu Morros i Casals

que celebrarem, si Déu vol, el proper dissabte dia 4, a les 10 en el Centre Nacional.

Gràcies.

Igualada, Febrer del 1961.

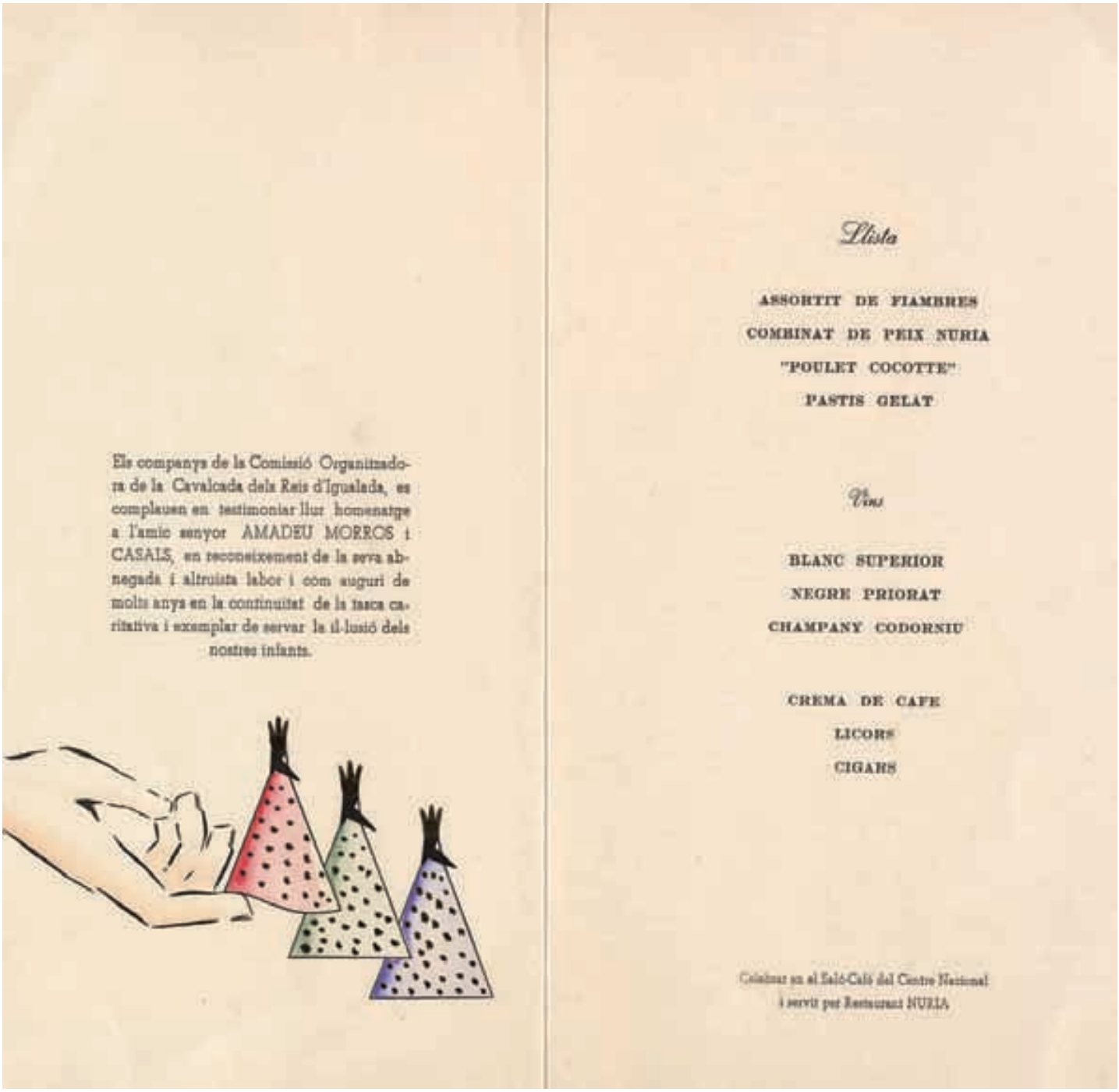

Aquest era un anhel de l'homenatjat i de tota la Comissió, cobejat feia anys, per tal de dotar la Cavalcada de la vistositat i enllumenat necessaris i d'acord amb els temps moderns, per efectuar el tradicional recorregut per la ciutat. La idea va ser acollida amb forts aplaudiments i tot seguit es va procedir a la seva realització confeccionant-se una relació de col·laboracions espontànies entre els assistents, que va aconseguir un resultat altament satisfactori de 17.000'- pessetes, i, a la vegada, es va prendre l'acord de continuar sol·licitant altres aportacions econòmiques fins a cobrir el pressupost necessari per a la construcció de les esmentades carrossses.

L'any següent, el 1962, els Reis ja varen arribar amb fastuoses carrosses a Igualada, costejades en bona part per les aportacions econòmiques rebudes, encara que per totalitzar l'import del seu cost, més endavant -l'any 1963-, la Comissió Organitzadora es va veure obligada a formalitzar un préstec de 50.000'- pessetes al Banc Central, amb l'aval solidari de tots els components de la Comissió.

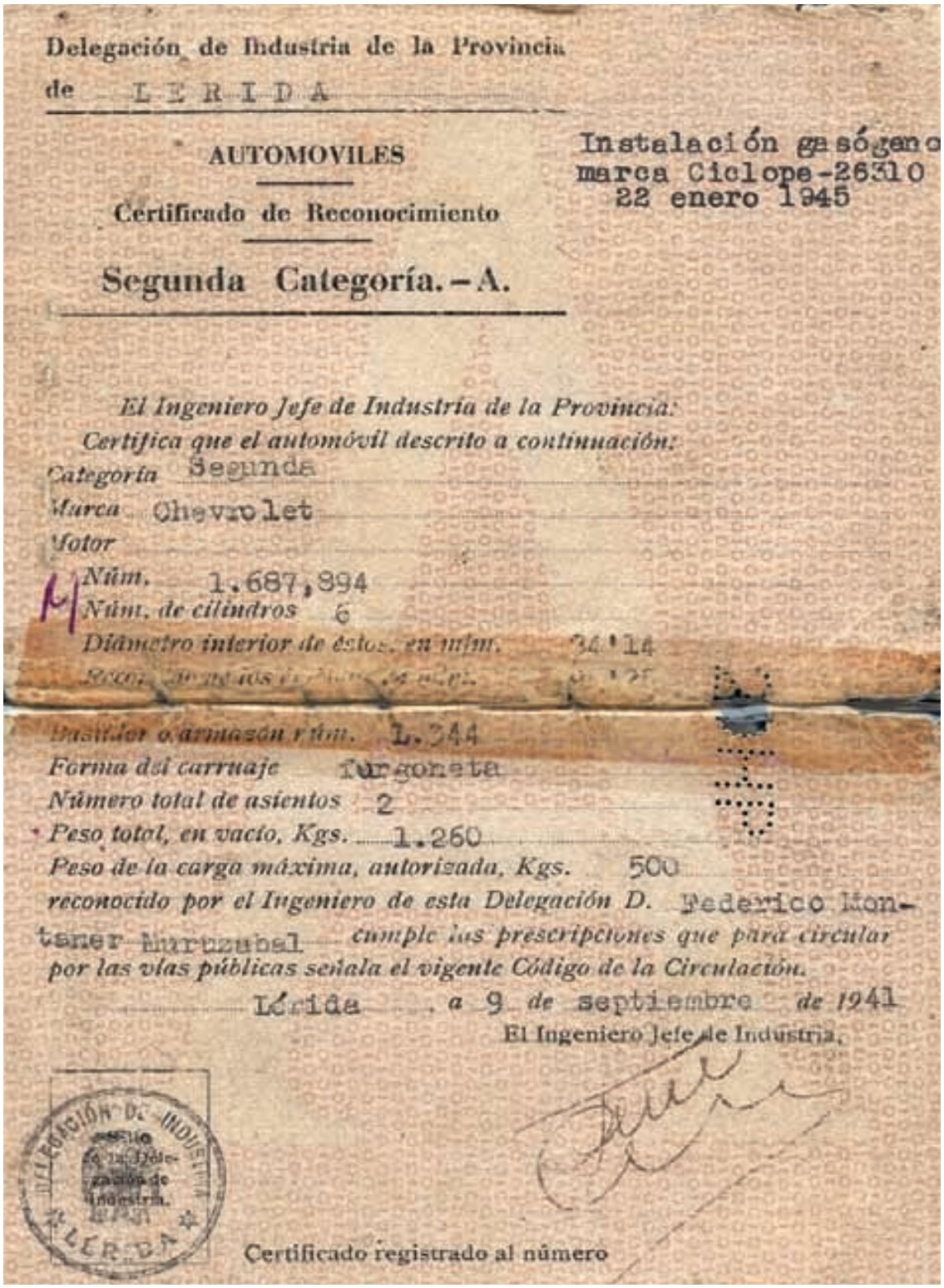

Delegación de Industria de la Provincia
de LERIDA

AUTOMOVILES

Certificado de Reconocimiento

Segunda Categoría.-A.

Instalación gasógeno
marca Ciclope-26310
22 enero 1945

El Ingeniero Jefe de Industria de la Provincia:
Certifica que el automóvil descrito a continuación:
Categoría Segunda
Marca Chevrolet
Motor
Núm. 1.687,894
Núm. de cilindros 6
Diámetro interior de éstos, en m/m. 34'14
Recorrido de los [illegible]
Bastidor o armazón núm. L.344
Forma del carruaje furgoneta
Número total de asientos 2
Peso total, en vacío, Kgs. 1.260
Peso de la carga máxima, autorizada, Kgs. 500
reconocido por el Ingeniero de esta Delegación D. Federico Montaner Muruzabal *cumple las prescripciones que para circular por las vías públicas señala el vigente Código de la Circulación.*

Lérida a 9 de septiembre de 1941

El Ingeniero Jefe de Industria,

DELEGACIÓN DE INDUSTRIA LÉRIDA
Sello de la Delegación de Industria.

Certificado registrado al número

(documentació d'un dels cotxes comprats)

Tret dels Arxius de la Comissió, és interessant relatar el procés de confecció d'aquestes carrosses: Es van comprar tres cotxes, 1 Swallow de matrícula M-51.597 amb motor nº A 2.484.364 de 18 CV. comprat a la Sra. Mª Teresa Tomás Martí per valor de 9.000 pta, 1 Chevrolet de 21 HP amb matrícula L-3.466 amb motor nº 1.687.894 i xassís nº L. 344 comprat per valor de 9.000 pta. al Sr. Ferran, i un altre Swallow que es va anar a buscar a Barcelona per valor de 10.000 pta.

Sobre d'aquests cotxes es van construir les carrosses –als primers anys funcionaven cadascuna amb el mateix motor del cotxe-. El disseny i pintura van ser d'Antoni Moncunill. El fuster va ser Agustí Perelló; el carrocer, Jaume Mayoral; les robes comprades a Lleonard del Rio; la part elèctrica de Vda. de J. Elías i Martí i Macià; el mecànic, Josep Brunet i Taller Enrich. El cost total d'aquestes carrosses va ser de 87.642,20 pta.
Cada any, però, s'han de fer arranjaments –pintura, posar-hi fustes noves, etc.- per fer que cada vegada siguin més vistoses.
L'any 1966 s'adapta un Jeep per a cada carrossa, eliminant d'aquesta manera les avaries dels motors que es produïen sovint quan circulaven amb els seus propis motors.
L'any 1979 s'estrena una nova carrossa pel Rei Negre construïda sobre un xassís de camió i dissenyada per Josep Vilanova i Lluch.
L'any 1982 s'instal·la un grup electrogen. Fins ara es llogaven bateries de camió per a les tres carrosses i l'estrella. Al començament de la Cavalcada la llum era molt potent i s'anava esllanguint al llarg del recorregut, donant-se el cas que si no es vigilava podien arribar sense llum a la plaça Castells.
L'any 1983 és el Rei Ros qui arriba en carrossa nova i també es compren dos generadors més, i l'any 1984 es pot fer arribar el Rei Blanc també amb carrossa nova.
Aquest mateix any es poden vendre les antigues carrosses a la Comissió dels Reis de Capellades.
L'any 1991 s'arrangen les noves carrosses incorporant-hi unes escales per pujar-hi amb més comoditat i també s'han renovat les bombetes i focus passant-les a major voltatge.
Les actuals carrosses de la Cavalcada són les que es van construir aquests anys.

L'estrella

L'any 1962 podríem també dir que hi ha una quarta carrossa, ja que s'instal·la una estrella sobre un Jeep.
L'any 1967, encara que no del tot completa, ja que hi falta la cua, s'ha pogut fer una carrossa per a l'estrella i porta prop de 800 bombetes.

La cua s'instal·la definitivament l'any 1968.
L'any 1985 s'instal·la un generador a la carrossa de l'estrella.
L'any 1987 (any que es va retransmetre la Cavalcada per TV3) s'estrena una estrella nova i que és la que actualment surt en la Cavalcada. I l'any 1991 es renoven les a prop de 2000 bombetes.
A finals de l'any 1991 es ven l'antiga estrella a la Comissió de Festes de Callús -El Bages- i en la festa dels Reis del 1992 ja precedeix la seva cavalcada.

ELS REIS.

Els Reis és el nom donat tradicionalment als mags que segons l'evangeli de Sant Mateu anaren a adorar a l'infant Jesús guiats per una estrella. ***La Vanguardia*** del 2 de novembre del 2001 fa una entrevista a Franco Cardini, un dels més destacats historiadors de l'actualitat i especialista en història medieval.

En aquesta entrevista, es parla abastament de la figura dels Tres Reis que representen en certa forma l'essència de la cultura cristiana. Històricament, parlar dels Reis és una reflexió sobre un culte autènticament europeu. En la mateixa entrevista es diu que el text de l'evangelista Mateu, és l'únic que parla dels Mags, i no es diu res del nombre. Molts textos antics parlen de quatre, deu ó dotze. El número de tres surt cap a finals del segle V amb diferents significats: al·lusió a la Trinitat, als tres continents, a les tres races humanes, a les tres edats de l'home,...

Segons Cardini els Reis eren "mags", probablement sacerdots – astròlegs perses del culte mazdeísta.

En el segle XII se situa l'episodi central de la història dels Reis Mags, el trasllat de les seves relíquies de Milà a Colònia, una decisió de Frederic I el Barba-roig que buscava amb això poder fonamentar el seu poder en una espècie de teologia política. En la Història dels Tres Reis de Joan de Hildesheim, el món oriental es transfigura per a donar entrada al meravellós acte de l'adoració i l'oferiment de presents al nen Jesús en la cova de Betlem: El Rei Melcior (Melkon) rei dels perses, el venerable ancià de blanques barbes, va portar al Nen Jesús mussolina, púrpura, peces de lli i or. El Rei Gaspar, rei dels indis, al començament un jove sense barba (i després pintat amb barba), li va portar espècies molt apreciades com nard, canyella, cínamom i l'olorós encens. El Rei Baltasar (Balthasar), rei dels àrabs, de cara fosca (amb els segles el van fer clarament africà) li va portar or, plata, safirs, pedres precioses, perles i mirra.

I segons la tradició, els Tres Reis d'Orient van restar satisfets i tan joiosos d'haver pogut adorar i admirar l'infant Jesús, que, de retorn a llurs països, van repartir entre la gent que van trobar durant el decurs del llarg camí tot allò que portaven, com un gest d'expansiva alegria. I, en record d'aquesta

joia reial, cada any es reprodueix llur gest generós i es prodiguen els presents portat pels Reis.
I arribem a la nostra ciutat. Van ser tres sacerdots de l'església de Santa Maria, Joan Camprodon, Jaume Bosch i el doctor Lluís de Sobregrau a qui se'ls ocorregué la idea que els mags fessin un seguici real pels carrers d'Igualada en recordança al fet bíblic.
Al començament els Reis anaven en cavalls i acompanyats de dos patges i precedits d'un àngel també a cavall. A partir de l'any 1962 arriben en carrosses i guiats per una estrella.
D'ençà que els Reis, en la nostra Cavalcada, van en carrossa, per representar als tres personatges els noms de les persones escollides és mantingut en secret fins a la seva sortida i tampoc els escollits saben qui seran els altres fins el mateix dia de la Cavalcada.
Els escollits per fer de Rei no ho saben fins tres o quatre dies abans de l'arribada.
També és costum que la persona que ha estat rei no ho torni a ser més. Solament un cop a la vida.
El pas dels Reis pels carrers d'Igualada és com un somni. El pas de la Cavalcada és només un moment i que gràcies a la seva poca durada fa que ens quedi el regust meravellós de la il·lusió.

Tots tres Reis són bons i savis
tots tres Reis tenen amb amor
la rialla sobre els llavis
la bondat dintre el cor

Fer de Rei és una vivència única que els que hem tingut la sort de poder representar a un dels tres personatges no sabem com explicar-ho, és.... meravellós.

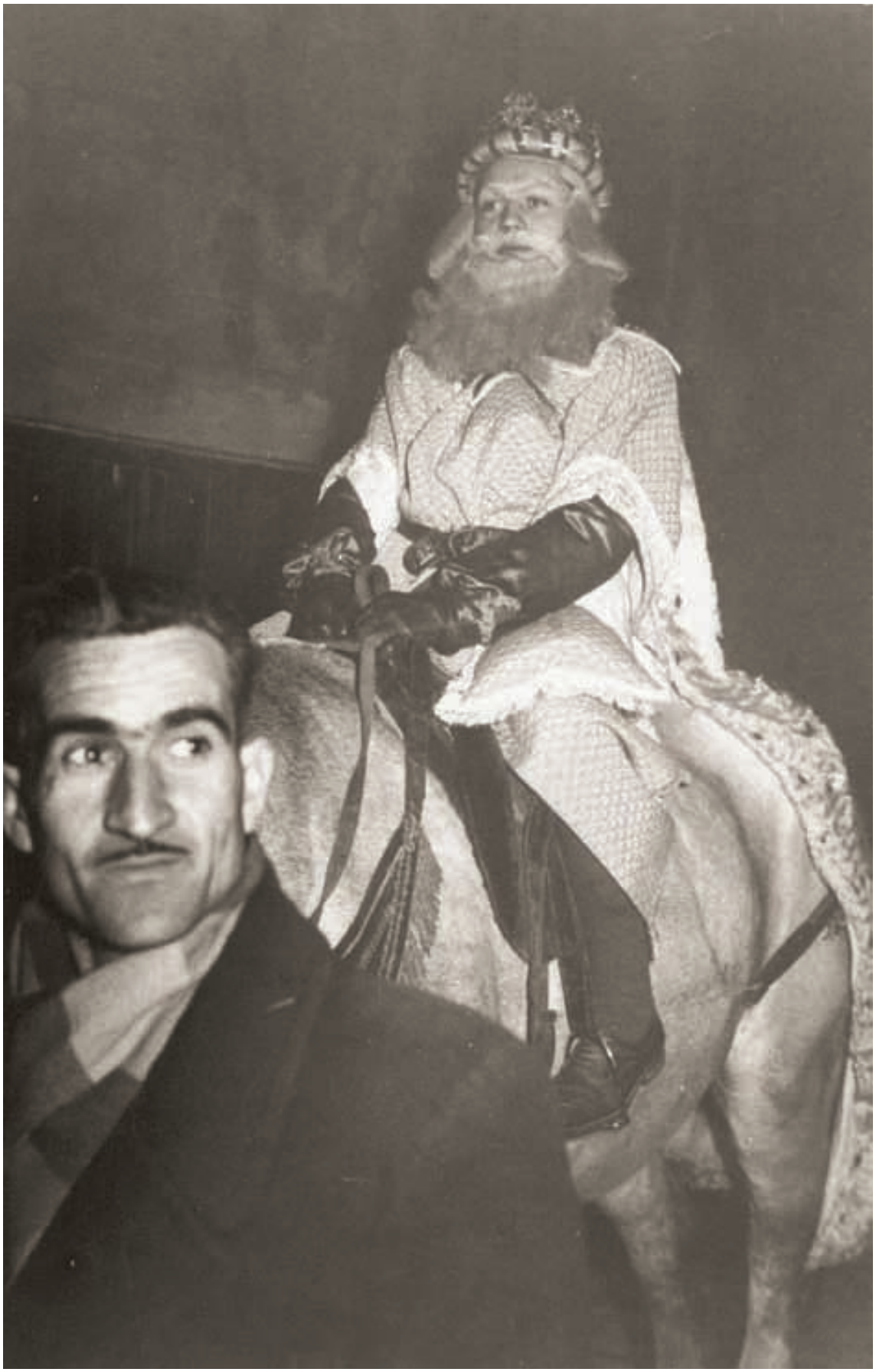

(El Rei Blanc, l'any 1953)

Han representat als Tres Reis:

ANY	BLANC	ROS	NEGRE
1899	JAUME BORRÀS	RAMON SISQUELLA	JOAN DALMAU
1920		JOSEP ELÍAS REQUESENS	
1933	NO HI HA CAVALCADA PER ORDRE GUBERNATIVA.		
	Han sigut Reis i no se sap l'any: Castells, Ricard Balil Font, Marcel·li Fontanet Ferràn, Ramon Enrich, Josep Mª Lladó Bausili, Isidre Romeu Moncusí		
1936	ALFONS TORT BUSQUETS	JOSEP CASANOVAS	LLORENÇ PERRAMÓN
1940	BENITO TOMÀS BASCOMPTE	ARMENTERAS	JOSEP Mª SERVAT ODÓN
1941	MIQUEL BALL	BALTASAR SUBIRANA	TALAVERA
1942	CASIMIR FONT	JOSEP CARNER	JOSEP PRAT GELABERT
1943	JOAN VILA	JOAN POCH	ISIDRE ROMEU
1944	FRANCESC MATEU	JOSEP GENOVÉS	JOAN CARCAÑÁ ROMEU
1945	JOSEP RAMON	ANTONI MATEU	JOAN SERRA SOLÀ
1946	JESUS PÀMIES ROVIRA	(?)LLOBET	(?)LLOBET
1947	LLUIS GLEYAL CREUS	RAFAEL ESTEVE GABARRÓ	PERE CAPELLAS
1948	PERE CAPELLAS	BENJAMÍ CASAS	JOSEP CAPELLAS
1949	JORDI ORTINEZ	JOAN SOLE SISQUELLA	JOAN DALMAU RAFEL
1950	FRANCISCO MAS	ANTONI GODÓ	ALBERT SALAT
1951	JOSEP Mª CALVET	GUILLERMO JORBA BISBAL	ALBERT SABAT
1952	GUILLERMO JORBA BISBAL	JOAN GUITART	AGUSTÍ LLOBET
1953	FRANCESC FÀBREGAS GRAELLS	DOMINGO MENDEZ	JOSEP Mª MITJANS
1954	AGUSTÍ FRANQUESA	PERE JORBA	JOAN CASAS
1955	MARC RIERA MIMÓ		
1956	JOSEP JORBA AGUILERA		SALVADOR BALIL
1957			
1958	JOSEP LLADÓ FONT		
1959	ANTONI BAUSILI GIBERT	CARLES LLADÓ BADIA	JOSEP Mª CALVET FRANCÉS
1960	JOSEP SINGLA MORERA	JOSEP ARIBAU FONT	MARTÍ VALLS TORNER
1961	LLUÍS SAGRISTÀ ESTRUCH	JOSEP BATALLER MARTÍ	LLUÍS VALLS SOLER
1962	ANTONI PALMÉS BERTRAN	JOSEP GALÀN GARGALLO	MIQUEL VIVES BADIA
1963	JOAN VIDAL BOSCH	JOSEP GODÓ SERRA	MANEL VICH MESTRES
1964	JOSEP BRUNET VILA	JOSEP Mª RIBA CODINA	JOSEP LLADÓ BADIA
1965	FELIP VERDÉS MARTÍ	JOSEP VALLS CAMPS	MARIUS TOMÁS TORRA
1966	PAU LLACUNA ALEMANY	PERE MÉNDEZ SORIANO	JOSEP A. GARCÍA URGELÉS
1967	DOMÈNEC MAJORAL GRAELLS	JOSEP Mª TOMÁS RIERA	FRANCESC BOTET CASADESÚS
1968	JOSEP Mª BAUSILI BOSCH	FRANCESC LLADÓ SALAT	JOSEP Mª VIVES VIDAL
1969	RICARD TORRAS TORRES	JOSEP Mª ADZET ADZET	JOAN CARNER JORBA
1970	LLUÍS VICTORI BOLADERAS	EUDAL CASANOVAS GUIXÀ	JOAN DALMAU RAFEL
1971	ENRICH BASAS TEIXIDÓ	JOSEP Mª GABARRÓ PRAT	JOSEP Mª HOMS SERRA
1972	RAMON OLIVÉ RIUS	RAMON CLARAMUNT PADRÓS	JOSEP VILANOVA LLUCH

ANY	BLANC	ROS	NEGRE
1973	ANTONI LANCINA TORRAS	JOSEP PERRAMÓN FARRÉ	JOAN Bta.PAPASSEIT GUAL
1974	FIDEL HOMS SERRA	FRANCESC FONTANELLAS GUIX	FRANCESC FLORENSA ABADAL
1975	ANTONI SECANELL SALA	JOAN AGRAMUNT PELFORT	EDUARD PALMÉS LLIRÓ
1976	ANTONI ALEMANY MUNNÉ	ALEIX CASTELLTORT MIRALDA	JOSEP MUSSONS MATA
1977	JOSEP QUERALT VILA	JAUME FÁBREGAS GRAELLS	XAVIER MIQUEL PADRÓ
1978	JOSEP MARTÍ VERDÉS	FRANCESC CLARAMUNT POL	JOSEP MISERACHS CODINA
1979	JOAN GALTÉS CASALS	ANTONI MATEU LLIRÓ	JOSEP Mª POMÉS COT
1980	SALVADOR FARRÉS CANTARELL	JAUME DOMÈNECH ENRICH	RAMON MUNTANÉ GOU
1981	FRANCESC CARRER MARCÉ	VICTORIÀ CLOSA BALCELLS	JOAN RIBA SALA
1982	JAUME SOLÉ FARRÉ	JAUME BASCOMPTE DALMASES	JORDI BADIA ENRICH
1983	MANUEL VIDAL MASSAGUER	MIQUEL FARRÉS ROJAS	JOSEP CASELLAS JUST
1984	ANTONI MONCLÚS MARQUÉS	JOSEP MARTÍNEZ TRESCENTS	ANTONI DALMAU JOVER
1985	CARLES SUBIRANA CANUDES	FRANCESC FÁBREGAS GRAELLS	JOSEP Mª MUNNÉ BATET
1986	JOSEP Mª LLUCIÁ CASTILLO	GUMERSIND GODÓ MURT	ANTONI CASTELLS SOLÀ
1987	JOSEP JORBA CANET	JOSEP MARÍ LLACUNA	MAGÍ PUIG GUBERN
1988	HERMINI PLA VICH	MÀRIUS VAQUÉS GUITART	CARLES Mª BALSELLS CASTELLTORT
1989	JOSEP Mª MORERA MAS	SALVADOR CORCELLES ORTÍNEZ	JOSEP Mª FUSTES FERRER
1990	FRANCESC SEUBA TRULLÀS	JOSEP ZAMBUDIO NOGUERAS	JOAN SALLÉS CORBERA
1991	MAGÍ CASTELLTORT SOLER	PERE CARLES FREIXAS	MARC RIERA MIMÓ
1992	SEBASTIÀ CAMINS TALAVERA	EMILI RABELL CAMPS	ANTONI LLENA DEMUR
1993	MIQUEL VILA BADIA	SALVADOR VIDAL NOGUERA	MIQUEL PINTÓ BATALLA
1994	LLEONARD DEL RIO CAMPMAJÓ	MANUEL SOLÁ DIAZ	JORDI JUBERT BERTRÁN
1995	JOAN PRATS ROCA	JOSEP Mª MORROS CARULLA	JOSEP SISTARÉ TORRELLARDONA
1996	JOSEP VIDAL BERTRAN	GASPAR VILARRUBIAS CODINA	JESÚS ENRIQUE DE PEDRO
1997	JOAN ALEMANY NASARRE	REMIGI COMBALIA VILA	JOAN VALLS PIQUÉ
1998	JOSEP GUMÁ PUIGGRÓS	JOSEP Mª VIDAL SOLÉ	LLUÍS BOSCH SERRA
1999	JAUME ROSICH ROYO	JOSEP Mª GOMEZ RAMON	JOSEP Mª BAUSILI PONS
2000	RAMON SELLARÉS RIBERA	PERE PRAT GONZÁLEZ	LLUÍS VERDÉS SOLER
2001	JOAN HOMS BIOSCA	JOAN FARRÉS FLORENSA	JORDI ZAPATER PEREZ
2002	JOAN ESTRUCH ROMERO	JOSEP VALLÉS COLOM	JOAN DIAZ-GUERRA BLANES
2003	IGNASI VILANOVA CALZADA	JOSEP Mª BASOLS BORRÀS	MANUEL MARIMÓN GOMIS

ELS PATGES

Un **patge** és un noi o jove afecte al servei d'un rei, d'un cavaller, d'un príncep o d'un prelat.
La festa no sortiria rodona si no es pogués fer el repartiment de les joguines per les cases d'Igualada. Els encarregats de fer-ho són els patges. Ells són els enviats de S. M. els Reis per a fer aquesta feina.
Als anys 20 cada Rei tenia 6 ó 7 patges.
Segons una fotografia de l'any 1927, cada rei portava 4 patges i un altre acompanyava l'àngel.
L'any 1940 no sabem quants patges negres sortien a la Cavalcada, però per una factura de Roset suposem que n'hi havia 9 de negres *"(9 cascos de seda para criados negros a 10 ptas,...)"*.
Posaré la llista de patges que van sortir des de l'any 1943 al 1954, ja que, a partir d'aquest any, la llista és més nombrosa. Tots els noms, però, es guarden als arxius de la Comissió Organitzadora:

ANY 1943:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Ramon Muntané i Joan Jorba
A PEU: Josep Martínez, Josep Pons, Miquel Rojas i Jordi Ferrer
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Josep Vives i Manuel Canals
A PEU: Baltasar Subirana, V. Casanovas, F. Mateu i Josep Sabaté
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Manuel Mateu i Isidre Marimon
A PEU: Antoni Carner, Francesc Lladó, Josep Canals, Ricard Gabarró, Emili Rabell, Narcís Rojas, Rafael Valls i Ramon Bernadas. (Antoni Albareda i Antoni Mateu no van poder participar-hi).

ANY 1944:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Antoni Perramon i Joan Dalmau
A PEU: Manuel Canals, Josep Queralt, Antoni Mateu i Agustí Llobet.

PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Josep Mª Torrescasana i Joan Guitart
A PEU: Joan Sabaté, Miquel Rojas, Jordi Ferrer i Vicenç Casanovas.
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Joan Prat i Antoni Ratera
A PEU: Rafael Valls, Ricard Gabarró, Emili Rabell, Enric Llacuna, Josep Lladó, Josep Canals. Ramon Bernadas i Jaume Ribera.

ANY 1945:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Joan Prat
A PEU: Jaume Pla Orpinell, Ramon Muntané, Josep Mercader i Joan Albiol
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Josep Rius i Joan Dalmau
A PEU: Ramon Castellví, Manuel Canals, Vicenç Casanovas i Josep Genovés
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Hermenegildo Guitart i Josep Mª Torrescasana
A PEU: Josep Canals, Ramon Bernadas, Francesc Baliu, Enric Llacuna, J. Balcells, Josep Queralt, Justo Puiggrós (Faruk) i Francesc Tomàs.

ANY 1946:
PATGES BLANCS:
Josep Mª Ollé, Antoni Mateu, Josep Grau Vilaseca, J. Albiol, Josep Mercader, (Gregorià).
PATGES ROSSOS:
Andreu Pedragosa, J. Baliu, J. Cortés, Ramon Muntané, Manuel Canals i Antoni Bausili
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Josep Mª Riba i ? Olivé.
A PEU: Francesc Lladó, Manuel Mateu, Joan Mata, Lluís Valls, Antoni Carner, Josep Mª Prat, Ramon Olivé, Ramon Bernadas, Josep Casanovas, Enric Llacuna, Josep Canals, J. Mussons, Francesc Baliu, Francesc Tomàs i Vicenç Casanovas.

ANY 1947:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Hermenegildo Guitart i Josep Mª Torresacasana
A PEU: Joan Albiol i Pere Riba Montfort
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Joan Dalmau i Agustí Llobet
A PEU: Jordi Biosca, Antoni Bausili i Josep Mercader.

PATGES NEGRES:
Salvador Bernadas, Ramon Bernadas, Ramon Muntané, Josep Canals, Josep Mª Ollé, Enric Llacuna, Josep Mª Riba, Josep Mª Prat, Manuel Canals, Josep Mussons, Vicenç Casanovas, Jordi Ferrer i Manuel Mateu (Faruk)

SERVEI EXTRARRADI:
BLANCS: Joan Prat i Rafael Almenar
ROS: Antoni Ratera
NEGRES: Joan Cortés i Lluis Muntané.

ANY 1948:
PATGES BLANCS: Antoni Ratera, Joan Dalmau, Rafael Almenar, Joan Albiol, Josep Mercader i Andreu Pedragosa.
PATGES ROSSOS: Jordi Biosca, Francesc Godó Vall, Riba Montfort, Joan Prat, Hermenegildo Guitart i Antoni Bausili.
PATGES NEGRES: Salvador Bernadas, Jaume Galí, Josep Mª Ollé, Josep Canals, Vicenç Casanovas, Modest García, Josep Mussons, Lluís Muntané, Ernest Llobet, Ramon Muntané, Josep Mª Riba, Josep Mª Torrescasana, Agustí Llobet, Joan Cortés i Manuel Mateu (Faruk)

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: Andreu Pedragosa
PATGE ROS: H. Guitart
PATGES NEGRES: Josep Canals i Joan Cortés.

ANY 1949:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Joan Cornellá i M. Cantarell
A PEU: Josep Mª Torrescasana, Joan Prat, R. Gelabert i J. Albiol
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Santacana i M. Valls
A PEU: F. Godó, Riba Montfort, A. Bausili i Joan Ribé
PATGES NEGRES:
A CAVALL: J. Puig i A. Perramón
A PEU: Joan Cortés, Ramon Bernadas, J. Galí, Josep Canals, J. Mª Ollé, Carles Lladó, Agustí Llobet, Ramon Muntané, Vicenç Casanovas, J.Mª Riba, Ernest Llobet, Antoni Ratera i Manuel Mateu (Faruk).

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: R. Gelabert
PATGE ROS: Riba Montfort
PATGES NEGRES: J. Mª Riba i J. Cortés.

ANY 1950:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Jordi Badia i Josep Jorba Canet
A PEU: Joan Prat, Joan Albiol, Vicenç Ros i J. Riba Marsal
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Miquel Cantarell i Pere Galí
A PEU: Ramon Gilabert, Joan Cornellá, Joan Ribé i Manuel Lucas
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Josep Mª Pomés i Joan Carner
A PEU: Josep Canals, Manuel Canals, Agustí Llobet, Joan Puig, Carles Lladó, Ramon Muntané, Vicenç Casanovas, Josep Mª Ollé, Ramon Santacana, Medí Valls, Joan Galí, Hermenegildo Guitart, Antoni Ratera, Joan Dalmau, Josep Mª Torrescasana, Rafael Esteve, Antoni Perramon i Manuel Mateu (Faruk)

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: J. Riba Marsal
PATGE ROS: Manuel Lucas
PATGES NEGRES: Rafael Esteve i Antoni Perramon.

ANY 1951:
PATGES BLANCS: Joan Guitart, Ignasi Galobart, Antoni Baliu, Miquel Cantarell, Ricard Riba Marsal i Hermenegildo Guitart.
PATGES ROSSOS: Josep Mª Riba Marsal, Ramon Torelló, Josep Mª Homs, Joan Dalmau, Ramon Gelabert i Manuel Lucas.
PATGES NEGRES: Josep Mª Torrescasana, Joan Ribé, Vicenç Ros, Joan Prat, Joan Carner, Carles Lladó, Josep Lladó, Antoni Ratera, Josep Canals, Manuel Canals, Agustí Llobet, Ernest Llobet, Joan Puig, Rafael Esteve, Jordi Badia, Josep Mª Pomés, Vicenç Casanovas, Antoni Perramon, Joan Cornellà, Ramon Santacana, Ramon Muntané, Antoni Mateu i Manuel Mateu (Faruk).

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: Miquel Cantarell
PATGE ROS: Joan Dalmau
PATGES NEGRES: Rafael Esteve i Joan Cornellà.

ANY 1952:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Joan Armengol, Josep Mª Riba Roca, Francesc Mas i Ramon Lladó
A PEU: Josep Jorba Canet i Miquel Cantarell

PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Ramon Gilabert, Antoni Baliu, Joan Cornellà i Joan Dalmau
A PEU: Antoni Ratera, Vicenç Ros, Josep Mª Riba Marsal, Ramon Torelló, Josep Mª Homs, Pere Riba Montfort, Joan Ribé, Hermenegildo Guitart, Medí Valls i Josep Mª Pomés
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Joan Carner, Miquel Moncunill, Ignasi Galobart, Josep Mª Calvet, Manuel Lucas, Rafael Esteve, Josep Canals, Josep Mª Torrescasana, Josep Lladó Font, Jordi Badía, Ramon Muntané, Vicenç Casanovas, Josep Mª Ollé, Ramon Santacana, Antoni Perramón (Faruk), Antoni Lancina i Joan Puig.

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: Josep Jorba Canet
PATGE ROS: Antoni Ratera
PATGES NEGRES: Manuel Lucas i Rafael Esteve

ANY 1953:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Joan Vall i Jaume Jorba
A PEU: J. Rodríguez, Francesc Català, Joan Bel, Francesc Florensa, Francesc Casas i Santi Godó
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: Josep Mª Calvet i Ignasi Galobart
A PEU: Josep Gleyal, Josep Jorba Canet, Ricard Rius, Josep Tardà, J. Cornellà, Miquel Cantarell, J. Torelló, Antoni Baliu, Joan Dalmau, Josep Perramon, J. Llobet. J. Gilabert i Francesc Mas.
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Guillerm Jorba i Jordi Vall
A PEU: Josep Mª Torrescasana, Ramon Lladó, Martí Mas, J. Coca, Enric Llacuna, J. Riba Marsal, Jordi Badia, Josep Lladó, Josep Mª Pomés, Joan Carner, Miquel Moncunill, Josep Canals, Manuel Canals, J. Santacana, Ramon Muntané, Antoni Lancina i Carles Lladó. Faruk: Antoni Perramon.

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: J. Rodríguez
PATGES ROSSOS: Josep Gleyal i Josep Tardá
PATGES NEGRES: Josep Mª Torrescasana i Ramon Lladó

SERVEI POBLE SEC:
PATGES BLANCS: Francesc Català i Joan Bel
PATGES ROSSOS: Ricard Rius i Josep Tardà
PATGES NEGRES: Martí Mas i J. Coca.

ANY 1954:
PATGES BLANCS:
A CAVALL: Robert Genovès i J. Travesset
A PEU: Manuel Vich, R. Díaz , J. Coca, Antoni Baliu, Domènec Méndez i Francesc Florensa
PATGES ROSSOS:
A CAVALL: J. Torelló i F. Casas
A PEU: J. Rodríguez, Josep Jorba Canet, Martí Mas, F. Català, J. Riba Marsal, Francesc Mas, J.M. Calvet, J. Gilabert, M. Cantarell, Ramon Lladó i Medí Valls
PATGES NEGRES:
A CAVALL: Josep Gleyal i J.M. Riba Roca
A PEU: R. Esteve, Ricard Rius, Joan Bel, J. Homs, Josep Lladó, Joan Carner, Josep Galobart, J. Santacana, Josep Mª Torrescasana, Jordi Badia, Josep Ferrer, Miquel Moncunill, Antoni Lancina, Joan Armengol, Francesc Fábregas, Guillerm Jorba i Carles Lladó. Patge Faruk: Antoni Perramon

SERVEI EXTRARRADI:
PATGE BLANC: Manuel Vich
PATGES ROSSOS: J. Rodríguez i Josep Jorba Canet
PATGE NEGRE: Rafael Esteve

SERVEI POBLE SEC:
PATGES BLANCS: R. Díaz i J. Coca
PATGES ROSSOS: Martí Mas i Francesc Català
PATGES NEGRES: Ricard Rius i Joan Bel.

(Patges, amb el Rei Blanc, l'any 1953)

Cada any, abans de començar la Cavalcada, es donen als patges unes quantes instruccions sobre la festa i se'ls fa un "petit discurs". És interessant de posar aquí el resum del que se'ls va dir l'any 1951:
"Rapidez. Al recibir un paquete, mirar bien la dirección y colocarse debajo del balcón hasta que pasen los listeros. El criado debe aceptar el paquete que le den desde el camión. Los encargados de los camiones tienen órdenes rigurosas de tomar nota del individuo que rehuse un paquete para pasarle a las listas negras y hacerle una cruz en próximas caravanas.
El criado en las casas es obsequiado. Que procure ser morigerado porque a veces es bochornoso el espectáculo que ofrecen aquellos que han bebido demasiado. Serán tenidos en cuenta aquellos cuyo aspecto ofrezca signos ineludibles de haber libado con exceso.
Además el criado recibe propinas. Quede bien entendido que no son para él. El cargo de criado es voluntario y gratuito. La Comisión tiene idea, naturalmente aproximada, de lo que se recauda globalmente y de lo que acostumbran a dar las casas. Además cuesta muy poco en caso de duda de preguntar que se dio al criado y desde luego sería lamentable tener que expulsar a alguien de la caravana en el caso de comprobársele semejante irregularidad. Este dinero nos ayuda a sufragar los elevados gastos.
Que no fumen por la calle en especial en calles céntricas".

Els *"listeros"* eren els components de la Comissió, responsables d'aquella zona. El que avui diríem els responsables de camió. Portaven una llista amb els paquets d'aquell carrer que s'havien de repartir i controlaven d'aquesta manera que es donava correctament a la família destinatària.
Els patges han de portar i lliurar, i ho fan, els paquets tant si el destinatari és una família benestant o és un paquet destinat a una família de les llistes dels serveis socials de l'Ajuntament.
El fer de patge no suposa anar a passejar o desfilar pels carrers d'Igualada per lluir el vestit o les plomes del barret. És anar a portar una il·lusió a les cases. Quan un patge arriba a una casa, és el responsable que tota la festa dels Reis surti rodona. És una feina difícil que requereix un cert desenvolupament en la forma de parlar davant un nen o nena que esperen il·lusionats tot allò que han demanat. Quan un patge arriba a una casa, ell és el centre d'atenció; tots, pares, avis, familiars, etc.., l'escolten, i amb les seves paraules ha de saber transmetre el sentit de la festa dels Reis d'Igualada.
No tothom és vàlid per a fer aquesta feina i per això la Comissió dels Reis té el dret i el deure de rebutjar aquells que no poden portar el sentit de la nostra festa a les cases.
Des de l'any 2003 i seguint la tònica de modernitzar i adequar la nostra cavalcada, la Comissió Organitzadora ha cregut oportú incorporar noies també per fer aquesta feina. Les primeres noies que han participat en la Cavalcada dels Reis fent de patge son: Marta Biosca i Villamon, Sílvia Biosca i Villamon, Pilar Borrella i Farrés, Meritxell Bros i Font, Meritxell

Calzada i Espanyol, Inés Cànovas, Nuria Cañamares i Casanovas, Anna Compte i Castelltort, Imma Compte i Castelltort, Nati Espanyol i Marsol, Cristina Estrada i Solé, Judith Estrada i Solé, Judith Farré i Ribera, Mercè Farrés i Vilavendrell, Gemma Limón i Josa, Francesca Llambés i Morera, Assumpció Marcet i Castelltort, Eva Marimon i Serret, Judith Marimon i Trilla, Anna Moreno i Estrada, Cecília Moscos i Gil, Mònica Pardos i Mas, Núria Prades i Balada, Mariana Ramírez i Medina i Ingrid Valls i Muntadas.

Una de les coses que es recomana a qui vol fer de patge és anar als centres d'ancians o de disminuïts. Anar a l'Asil o als centres hospitalaris és una experiència molt enriquidora. Allà es veu una faceta més de la vida. Totes aquestes persones, però, tenen també un petit present.
Molts patges han passat per aquesta experiència i any rere any la volen tornar a repetir. És part de la festa dels Reis d'Igualada.
Fer de patge és molt gratificant. Veure els ullets dels petits plens d'il·lusió i que l'encomanen als seus pares, de rebot, aquesta il·lusió també s'encomana al mateix patge.

ELS RESPONSABLES DE CAMIÓ

Que els paquets arribin correctament a les cases és cosa dels **responsables de camió**. Ells són els encarregats de controlar els paquets d'un districte. La seva feina és una de les més importants del dia 5 de gener després de la cavalcada, i és la que menys es veu. Quan les famílies són a casa celebrant la diada i esperant als patges, ells estan al peu del camió donant, amb control, els paquets a cada patge perquè puguin pujar-los a les cases.

La seva feina comença el dia abans de la Cavalcada: un cop s'ha tancat la recepció dels paquets, han de controlar que tots els que vagin destinats al seu camió hi siguin. Val a dir que quan es recullen els paquets ja es van col·locant per districtes i per carrers.

Han d'ordenar bé els paquets per carrers i per números i carregar-los als camions de manera inversa al recorregut que faran. Quan els donen als patges, han de mirar si en aquella casa n'hi ha més d'un i fer per manera que els patges destinats a una mateixa família hi arribin junts. No val que primer arribi un paquet d'un germanet i més tard n'arribi un altre. El germanet que rep més tard el paquet comença a tenir una desil·lusió.

Fins els anys 80, el dia 4 a la nit, com que les llistes dels paquets es passaven a mà, el carregament de paquets als camions era molt més lent que no pas ara que es fan informàticament. Es començava més tard que ara i durava moltes vegades fins les 2 o 3 de la matinada. Un cop s'acabava la feina es feia una mica de sopar. El menú sempre era el mateix i a tothom agradava: pa amb tomàquet i botifarra blanca o negra i un bon traguet de vi. Tothom tornava a agafar forces i ja es preparava pel dia següent.

Aquesta menjada de pa amb botifarra ve d'abans de la guerra civil, quan els Reis havien acabat el seu recorregut pels carrers d'Igualada i retornaven junt amb tots els acompanyants al Centre Catòlic a la matinada; llavors es repartien llesques de pa acompanyades de botifarra per recuperar les forces, i comentaven les incidències de la festa.

Un cop hi havia els camions carregats, llavors els responsables del personal feien les llistes dels patges per distribuir-los als camions.

L'any 1968 els responsables de camions van ser:

Camió núm. 1: tot el recorregut de la cavalcada, Srs. Ricard Gabarró, Josep Queralt i Emili Rabell.

Camió núm. 2: zona “Paseo gral. Mola - Sant Sebastià”, Sr. Màrius Tomàs
Camió núm. 3: zona Argent – García Fossas, Srs. Francesc Sistaré i Agustí Perelló
Camió núm. 4: zona Sant Magí – Sant Josep, Srs. Josep Tomás i Josep Morera
Camió núm. 5: zona Sant Pau – Plaza España, Sr. Lluís Gleyal
Camió núm. 6: zona Hospital (abans de Cavalcada) i Extrarradis, Sr. Josep Lladó
Camió núm. 7: zona Sant Antoni de Baix – Sant Cristòfol, Sr. Fábregas
Camió núm. 8: zona Baixada Sant Nicolau – Sant Antoni Mª Claret, Sr. Josep Sistaré
Camió núm. 9: zona Indústria – Aurora, Sr. Rafael Esteve
Camió núm. 10: zona Asil – Trobadiners, Srs. Antoni Morros i Josep M. Susanna
Camió núm. 11: zona Sant Magí – Mariano Cuiner, Sr. Puiggròs
Camió núm. 12: zona Alta Sant Francesc – Sant Josep, Sr. Català
Camió núm. 13: barri de Montserrat, Srs. Ramon Amenós, Ramon Pérez i Romuald Morales
Camió núm. 14: barri de Fàtima, Sr. Joan Vives.

Són molts que al llarg de tota la història dels Reis d’Igualada han col·laborat fent de responsables de camió i no voldria deixar-me a ningú si poso la llista de noms de tots aquests anys. A tots ells, però, amb aquest apartat dedicat als responsables de camió i desconeguts per la majoria dels igualadins els vull fer un petit homenatge.
Actualment, com que les llistes ja surten ordenades informàticament, tenen la feina potser més fàcil per ordenar els paquets, però la seva funció és la mateixa de sempre. També, al mateix moment, controlen els patges que facin la feina que se'ls ha encomanat i que ells han acceptat al moment de fer la inscripció i fer d’aquesta manera que tothom rebi el paquet que li pertoca.

ELS CAMIONS

Per portar tots els paquets de les joguines, antigament es feia en carro.
Passada la guerra civil, majoritàriament es fa en **camions**.
El nombre de camions a l'any 1943 eres de dos o tres, i va anar augmentant a partir de l'any 1951 seguint l'augment dels paquets i del creixement d'Igualada. Actualment n'hi ha més de 22.
L'actuació dels camioners amb els camions és totalment altruista. Penseu que els camioners han de carregar els paquets del seu districte el dia 4 al vespre, ajudats pels responsables del districte que els pertoca, i no tenen el camió buit fins el dia 5 a la nit un cop s'ha repartit tot. Això comporta que aquests camions no poden fer el seu recorregut habitual amb la seva càrrega com a mínim durant 2 dies.
Per poder repartir els paquets amb eficàcia i rapidesa i que totes les famílies rebin les joguines gairebé a la mateixa hora, es divideix Igualada en zones: en districtes. A cada districte hi va un camió amb xofer, un responsable de camió i els patges d'acord amb el nombre de paquets per aquella zona o d'acord amb la dificultat d'aquella zona. Els últims anys hi va també un Jeep per ajudar en el repartiment. No és el mateix repartir en blocs de pisos en què els patges s'han d'esperar que els ascensors estiguin lliures o pujar per les escales de l'edifici, o repartir en una zona en què tot son cases unifamiliars o de pocs pisos. S'ha de tenir en compte a l'hora d'adjudicar els patges en aquell districte.
Els anys cinquanta el repartiment, com s'ha dit abans, es feia en pocs camions i la ciutat estava repartida només en quatre zones. Tres dins d'Igualada i una que en deien extrarradi: un camió repartia des de la sortida de l'Hospital per l'avinguda Caresmar, Soledat, Rambles fins la plaça Castells, algunes cases del voltant de l'Asil, baixava pel carrer de Sant Agustí fins a la plaça de la Creu, actual passeig de les Cabres (General Mola), Concepció i fins a la plaça del Rei (José Antonio).
Un altre camió repartia tot el centre: plaça de l'Ajuntament (Generalísimo), i tots els carrers entre la Rambla i l'actual Passeig de les Cabres, el tros del carrer de Sant Magí fins el carrer del Clos, tot aquest carrer, carrer d'Òdena fins al passeig Verdaguer, un tros del carrer de Sant Carles, baixar pel carrer de Sant Josep i fins la placeta de Sant Josep.

(Plànol de la ruta dels camions l'any 1951)

Carretera
1er Camión
2º "
3er "
— Extrarradio —
BARCELONA
IGUALADA

El tercer camió repartia el carrer de Sant Pau, actual Esquiladors (Toledo), passeig Verdaguer direcció nord, baixava pel carrer de santa Caterina i arribava a l'actual plaça d'Espanya.
El quart camió feia el que s'anomenava extrarradi: del Passeig Verdaguer, Poble Sec i fins arribar al costat del camp de futbol d'Òdena.
Les famílies vivien, però, més agrupades al centre d'Igualada.
El nombre de paquets era bastant elevat i els patges eren pocs. S'havia de treballar molt i s'arribava a les cases una mica més tard que ara. Però tot es repartia.
L'any 1956 reparteixen per primera vegada al Barri de Fàtima.
En arribar l'època de les carrosses, els camions anaven darrera dels Tres Reis i des de l'any 2001 van al davant i una mica avançats de l'estrella.
No es comença el repartiment dels paquets pels carrers que no siguin els que hi passa la Cavalcada fins que els Tres Reis arriben a la plaça Castells.
Fins l'any 2001 ens trobàvem que els patges arribaven a la plaça Castells abans que els camions que moltes vegades quedaven "embussats" a la Rambla a causa de la gran quantitat de gent que hi estava per veure la Cavalcada, i el repartiment començava més tard en diferents districtes. Per això es va prendre la decisió de fer anar els camions davant la Cavalcada, perquè, quan els patges arribessin a la plaça Castells, poguessin sortir ràpidament a repartir.

LES ESCALES

Una de les característiques de la Cavalcada dels Reis d'Igualada és que els patges pugen als primers pisos de les cases, pel balcó, amb **escales**.
La Cavalcada dels Reis d'Igualada és una de les més antigues de Catalunya. La primera de l'estat espanyol és la d'Alcoi i, en tots dues, els patges fan servir escales per a pujar els regals a les cases pel balcó.
L'any 1943 trobem que hi havia 9 escales portades per Estruch, Miñano I, Miñano II, J. Gómez, Mateu, Martínez, Llenas, Àngel Aguirre.
L'any 1944 i 1945 trobem que són 8 els portadors d'escales.
L'any 1946 són 12 els portadors d'escales: Josep Cabestany, Puigredón, J. Morera, G. Giralt, J. Segarra, J. Grau, Garnell, Bernardo Domingo, R. Carles, A Clemente, J. Morales, i Martínez.
L'any 1953 són 14 els portadors.
L'any 1956 en trobem 11.
L'any 1958 en són 18.
L'any 1971 no poden fer sortir les escales, ja que dies abans havia fet una forta nevada i tot estava encara glaçat. En carta de l'Ajuntament del dia 9 de gener d'aquest any 1971 en la sessió de la Comissió Municipal Permanent de l'Ajuntament del dia 7 del mateix mes es fa ressò d'aquest fet i per unanimitat es diu que, encara que la Comissió dels Reis sigui una entitat autònoma, hi ha d'haver una forta col·laboració per part de l'Ajuntament i que aquesta col·laboració podria ser que l'Ajuntament es fes càrrec de les despeses de curació i hospital dels possibles accidents dels patges quan reparteixin els paquets pujant per les escales de mà als balcons de les cases.
L'any 1972 són 12.

Normalment els portadors de les escales són persones als quals se'ls paga aquesta feina. Hi ha anys que és difícil trobar gent que ho vulgui fer. Podem veure a l'any 1977 que només en van poder sortir 3.

Actualment aquesta feina la fan membres del Centro Retro.

(Patge pujant al balcó per l'escala l'any 1952)

(Patges en les actuals cavalcades)

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA
REGISTRO DE SALIDA
N.º 122
- 9 ENE. 1971

La Comisión Municipal Permanente, en sesión celebrada el día 7 del que cursa, tomó, por unanimidad, la siguiente resolución:

"El señor Basas hizo notar que este año no figuraron escaleras de mano en la cabalgata de los Reyes, dado que el estado resbaladizo de las calles, a consecuencia de las heladas, había hecho muy peligroso el uso de aquéllas por los pajes encargados del reparto de juguetes."

"De todas formas, el uso de las escaleras siempre entraña un peligro, por lo que propuso el Sr. Alcalde que se estudiase una forma de colaboración municipal para el caso de producirse un accidente, toda vez que se trata de personas que actúan sin percibir ninguna retribución. Aunque la Comisión Organizadora de la Cabalgata es autónoma, ello no impide una estrecha colaboración municipal, teniendo en cuenta la gran labor que esta Cabalgata realiza todos los años por estas Fiestas."

"Dicha colaboración podría consistir en que el Ayuntamiento se hiciera cargo de los gastos de curación y estancia en el Hospital en aquellos casos de accidente en el reparto de lotes de juguetes a domicilio mediante escaleras de mano. Sin que ello implique ninguna otra responsabilidad para el Ayuntamiento, que no se hace cargo de otros daños que se causen a los pajes que prestan su colaboración desinteresadamente y en forma puramente voluntaria."

Lo que traslado a Vd. para su conocimiento y el de esa Comisión Organizadora y a los efectos procedentes.

Igualada 9 de enero de 1971.

El Secretario,

Vº Bº El Alcalde acctal.
Enrique Basas Teixidó

AYUNTAMIENTO IGUALADA

Don Amadeo Morros Casals, en representación de la Comisión Ornanizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos.
CIUDAD

ELS PAQUETS I ELS PAQUETS DE DONATIU

Hem de partir de la base que els fonaments de la festa dels Reis a Igualada és que no faltin regals per a ningú. Que tothom, sigui qui sigui, tingui en la nit de Reis un present.
Els Mags d'Orient van oferir or, encens i mirra al Nen Jesús. Seguint aquesta tradició, els Tres Reis actuals volen oferir un present a les famílies. Però no tothom té els mitjans necessaris per poder convertir aquesta il·lusió en realitat. Als principis de la festa, les famílies amb els infants anaven al Centre Catòlic amb un val acreditatiu que uns dies abans se'ls havia lliurat i rebien de mans dels Tres Reis un present. Aquest val es donava a tots els nens i nenes que es presentaven acompanyats de la seva mare al Centre Catòlic des del dia 2 al 4 de gener, de set a nou del vespre.
Els fills de les famílies benestants trobaven també altres joguines al balcó de casa que havien deixat els Reis al seu pas invisible. A tres sacerdots de l'església de Santa Maria, Joan Camprodon, Jaume Bosch i el doctor Lluís de Sobregrau se'ls ocorregué la idea que va captar l'interès d'un grup d'igualadins pertanyent al Centre Catòlic i en record amb el fet bíblic de què els mags fessin un seguici reial pels carrers de la ciutat, la qual cosa impactaria més directament en els infants. I així comença la festa dels Reis a Igualada.
Vull posar un relat (surt al ***Diari d'Igualada*** del 10 de gener de 1970) que el va escriure el Sr. Josep Vidal i Bertran, qui va ser membre de la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis, i que sempre que l'explicava ens feia emocionar -i encara ens emociona quan el llegim- que explica una de les veritats de la nostra festa i que és un dels fonaments dels nostres reis:
"Era cap als anys cinquanta, dos patges dels Reis, muntats sobre una motocicleta i desafiant el fred s'adreçaren a un domicili a l'extraradi del poble d'Òdena, al costat del camp de futbol, perquè fins allí, en aquella època, excepcionalment també arribaven els Reis d'Igualada. Trucaren a la porta i els obrí una bona dona que els donà entrada. L'aspecte que oferia aquella llar era de pobresa manifesta. Quatre infants dormien sobre un llit fet de taulons de fusta, sense matalàs, i tapats amb les seves pròpies robes de vestir; no tenien mantes. Tal vegada somniaven amb els reis d'aquella nit màgica que per a ells passarien de llarg perquè no es consideraven dignes

de rebre'ls a casa seva....No els despertaren i els patges deixaren els paquets de roba i joguines prop del llit, mentre els pares besaven les mans dels criats dels reis, amb agraïment....
Qui havia fet possible la realitat dels somnis d'aquelles criatures? Es preguntaran. Doncs, en aquest cas, una reina, còmplice dels Reis, una bona veïna, la qual sabedora de la misèria d'aquella família els havia inscrit a la llista de famílies necessitades que té oberta la Comissió Organitzadora, per aquests casos o semblants."

Fins l'any 1947 les famílies necessitades s'havien d'apuntar a les parròquies per a poder obtenir unes joguines d'obsequi per part de la Comissió dels Reis. A partir de l'any 1948 havien de fer-ho a la Comissió organitzadora al *"Centro Nacional"* presentant *"la targeta de abastecimiento".*
Els últims anys, és el Servei Social de l'Ajuntament i l'organització Carites els que donen les llistes de les famílies necessitades, perquè se'ls faci arribar els paquets amb els regals.

Posaré una llista de les joguines que es van comprar l'any 1948 pels paquets de donatiu i que eren: *"36 camiones, 17 juegos bolos pequeños, 25 juegos bolos grandes, 50 tomitos de cuentos, 12 teatros polichinelas, 84 plumiers, 12 arquitecturas, 109 trompos de madera, 48 pelotas de cuero, 36 cuerdas con timbre, 12 tambores para bordar, 24 payasos platilleros, 36 juegos de té, loza, 32 vajillas loza, 36 muñecas, 48 babys, 49 carros con vela, 24 caballos grandes, 36 figuras de cartón, 36 juegos surtidos, 24 pelotas colores, 12 cajas de colores, 12 trompetas, 6 aviones con hilo, 36 baterias de cocina aluminio, 24 pizarras, 50 armónicas, 12 plumiers, 10 cajas lápices de colores".*

D'on sortien i surten els diners per poder pagar totes les joguines dels paquets de donatiu? Doncs de la petita subvenció de l'Ajuntament, dels donatius que els igualadins donaven, i encara donen, ja sigui en metàl·lic o ja sigui per mitjà de la recepció dels paquets que les famílies confien a la Comissió els dies 2, 3 i 4 de gener, perquè els patges els reparteixin el dia 5.

Els temps en què la Comissió dels Reis estava al *"Centro Nacional"* els paquets de donatiu es preparaven en una de les sales que hi havia al primer pis al voltant del vestíbul. Per baixar-los el dia 4 a la nit i poder-los carregar als camions es posava una corriola amb un cove que es feia servir per descarregar-los a la planta baixa.
Actualment es preparen al local social de la Comissió dels Reis, i sempre es té en compte l'edat del nen o nena a qui va dirigit el paquet.

(paquets l'any 1953 al "vestíbulo del Centro Nacional")

Posaré també, uns exemples del contingut que actualment porten aquests paquets i que es distribueixen d'acord amb l'edat del nen o nena. Val a dir que són joguines totalment noves i que es van a comprar als magatzems o llocs de distribució.

L'any 2002 per als nens de quatre anys en els paquets hi havia: una motxilla petita per anar al col·legi, una pilota de plàstic "Junior", una flauta de plàstic "Honher", un cotxe formigonera "Cavallino", un trencaclosques "Dinova", una maleta de construcció "Santa Elena", una pissarra de lletres, un estoig de 12 colors i un bloc de dibuix. Per les nenes de la mateixa edat hi havia: Una motxilla petita per anar al col·legi, un nin Alex "Jesmar", una flauta de plàstic "Honher", un joc de fireta amb cistell, un trencaclosques "Dinova", un joc de perruqueria "Rainbow", una pissarra de lletres, un estoig de 12 colors i un bloc de dibuix.
Els paquets de donatiu es fan per a nens i nenes de 2 a 8 anys.

PAQUETS REPARTITS 1943-2003

ANY	Particulars	Sindicat Pell	Donatiu	TOTAL	ANY	Particulars		Donatiu	TOTAL
1943		161		**161**	1974	1.926		257	**2.183**
1944	288	140		**328**	1975	1.940		253	**2.193**
1945					1976	1.854		260	**2.114**
1946	426	120	352	**898**	1977	1.919		264	**2.183**
1947	474	107	352	**933**	1978	1.887		273	**2.150**
1948	518	101	315	**934**	1979	1.939		210	**2.149**
1949	570	92	342	**1.004**	1980	2.014		220	**2.234**
1950	689	99	274	**1.062**	1981	1.975		211	**2.186**
1951	694	107	352	**1.153**	1982	1.905		212	**2.117**
1952	744	109	416	**1.269**	1983	1.866		186	**2.053**
1953	804	152	429	**1.385**	1984	1.766		193	**1.959**
1954	824	168	492	**1.484**	1985	1.728		155	**1.883**
1955	821	196	472	**1.489**	1986	1.668		155	**1.823**
1956	893	157	602	**1.652**	1987	1.829		172	**2.001**
1957	941	145	428	**1.514**	1988	1.803	Creu-Roja	95	**1.898**
1958	958	159	605	**1.722**	1989	1.852	18	89	**1.959**
1959	878	171	471	**1.520**	1990	1.912	45	64	**2.006**
1960	963	178	357	**1.498**	1991	1.911	38	54	**2.003**
1961	1.123	193	326	**1.642**	1992	1.852	32	54	**1.938**
1962	1.208	231	315	**1.754**	1993	1.745	34	74	**1.853**
1963	1.288	230	277	**1.795**	1994	1.876	?	95	**1.971**
1964	1.424	249	345	**2.018**	1995	2.092	46	88	**2.226**
1965	1.353	210	334	**1.897**	1996	2.070	53	87	**2.210**
1966	1.435	203	299	**1.937**	1997	2.112	55	91	**2.258**
1967	1.587	205	378	**2.170**	1998	2.153	25	84	**2.262**
1968	1.586	25	420	**2.031**	1999	2.136	28	64	**2.228**
1969	1.808		401	**2.209**	2000	2.231	26	73	**2.330**
1970	1.709	59	392	**2.160**	2001	2.208	39	72	**2.319**
1971	1.489		443	**1.932**	2002	2.098	41	91	**2.230**
1972	1.732		389	**2.121**	2003	2.148	52	113	**2.313**
1973	1.952		277	**2.229**					

Fins l'any 1970 el Sindicat de la Pell d'Igualada regalava als fills dels treballadors unes joguines que les portaven a la Comissió dels Reis per a fer-les arribar a les cases respectives. A partir de l'any 1960, una empresa de gènere de punt igualadina també ho fa amb els seus treballadors, i encara ara porta els paquets de joguines a la Comissió per a repartir-les. A partir de l'any 1989 Creu Roja també ens confia uns paquets per a famílies, però que no estan en les llistes dels Serveis Socials de l'Ajuntament. Els paquets de particulars són els paquets de joguines que compren les famílies per als seus familiars i que o bé ens els porten elles mateixes o bé els fan portar pels comerços on han anat a comprar-los.

La missió de la Comissió dels Reis és fer arribar tots aquests paquets que ens confien per la nit de Reis.

CRÓNICA DELS ANYS (1899-2003)

En aquesta crònica moltes de les dades de la 1a. etapa dels Reis amb cavalls (1899-1936) estan extretes del llibre de Teresa Sert ***Retalls d'història dels Reis d'Igualada.***
A partir de l'any 1940, les dades, però, estan tretes dels arxius de la Comissió Cavalcada dels Reis d'Igualada, Fundació Privada.

1a. etapa dels Reis amb cavalls

La data de començaments de la festa dels Reis a Igualada, segons es desprèn de la informació publicada a ***La Setmana d'Igualada*** del 31 de desembre de 1899, i de l'article del setmanari ***Sometent*** del 4 de gener del 1908, sembla que és l'any 1899, però el ***Sometent*** del 5 de gener del 1907 diu que va ser l'any 1895 quan comença la celebració.
Crec, però, que el repartiment de joguines i llaminadures per a gent necessitada es feia ja abans de l'any de l'inici de la 1ª Cavalcada, al Centre Catòlic. D'això s'entén el ball de xifres entre la 1ª Cavalcada i el centenari de la Festa dels Reis d'Igualada.

ANY 1899.- És l'any que va sortir la primera cavalcada. Els vestits del Reis els van confeccionar les monges MM. Escolàpies i Mare del Diví Pastor. Les sandàlies el Sr. Antoni Miserachs (Tonet Sabaté). L'estrella de l'àngel la va fer el Sr. Benito Mestres, i el pregó el va escriure en vers el Sr. Joan Manubens i Vidal.
La Cavalcada es va organitzar en el Centre Catòlic (fundat per Mn. Manuel Catarineu i Castells l'any 1882). Es va dirigir al començament del carrer de la Soledat i va tornar al Centre Catòlic, lloc on es van repartir les joguines als nens de les famílies necessitades. Després els reis van passar pels carrers d'Igualada repartint uns 300 paquets portats en el cotxe-jardinera de la casa Godó i en tartanes d'altres particulars.

ANY 1900.- Participa en la Cavalcada la Banda-Orquestra Joventud Filarmónica. La Semana de Igualada 13-01-1900 publica entre altres coses que *"... también repartieron juguetes a más de cuatrocientos niños pobres*

de ambos sexos, participando así en una fiesta que de otro modo sería solo para la clase acomodada ...”

ANY 1901.-Per primera vegada se suspèn la Cavalcada. *“...Debido seguramente al malestar que aqueja al vecindario, los Sres. Reyes han resuelto no hacer su entrada triunfal como en años anteriores. Las lágrimas y tristezas apenarían en demasía su corazón sensible. Con todo los niños que se han portado bien no les tendrán en el olvido en la noche de hoy y menos todavía en el próximo año, que se proponen recorrer con gran solemnidad esta población ...”*
Aquell any hi havia vagues en el gremi de blanquers.

ANY 1902.- Segons el ***Sometent*** del 4 de gener del 1908, tampoc no es va celebrar la festa.

ANY 1903.- Per primera vegada els Reis fan una “solemne adoració” a la parròquia de Santa Maria, i també per primera vegada van acompanyats per dos heralds, que representen la ciutat i surten a rebre’ls.

ANY 1904.- Augmenta el nombre de patges. Aquest any foren nou.
Els Reis no pogueren sortir el dia 5 a causa de la pluja, però ho van fer el mateix dia de Reis a la tarda.

ANY 1905.- No se’n va organitzar.

ANY 1906.- Segons publica ***El Igualadino***, l’Ajuntament subvenciona la festa amb la quantitat de 50 pta.
Aquest any també es fa la primera descripció detallada de la cavalcada (***Sometent***, 6 de gener): *“Avuy, a l’hora d’entrar en premsa aquest periodich, farán entrada en nostra ciutat els tres Reys d’Orient. Segons expresa la Crida que va circular impresa fa pocs dias aquells monarcas arrivarán en briosos cavalls que junt ab son seguiment, una banda de música y guiats per dos heralds, arribarán a la esglesia de Santa Maria per adorar el Nen Jesús, recorrent després els carrers de la ciutat, pera repartir totes les joguines que portin entre’els nens y nenes”.*
També aquest mateix diari del 13 de gener *“... y sobretot quant s’enfilen escales amunt y pujan als balcons ...”.*

ANY 1907.- En una crònica del diari ***Sometent***, es comunica al personal que els Reis arribaran a les quatre i faran lliurament dels paquets als nens pobres dintre del *“Centro Católico”*, sortint després a repartir a les cases on ho hagin demanat.

D'aquesta manera no cal que els nens estiguin matriculats a cap escola per tenir dret a les joguines de beneficència. Diu la crònica també que foren uns 500 obsequiats amb joguines i dolços en aquest acte.

ANY 1912.- ***L'igualadí*** del 29 de desembre de 1912. Crònica de la sessió de l'Ajuntament: *"Discussió a l'Ajuntament davant la demanda d'ajuda econòmica per la festa dels Reis, hi ha consellers que creuen que és propagar la ignorància"*.

ANY 1914.- L'Ajuntament concedeix una subvenció de 125 pta. per a comprar joguines per a repartir a les famílies pobres amb motiu de la festa dels Reis.

ANY 1915.- Fins ara, els Reis entraven dins l'església de Santa Maria per a adorar el Nen Jesús. A causa de l'aldarull que es formava, es va deixar de fer i el Sr. Rector sortia al portal amb la imatge.

ANY 1916.- El Setmanari Republicà Autonomista ***L'Igualadí*** critica l'elecció del "Neri" (personatge molt conegut a la ciutat) com a persona escollida per a fer de Rei Negre.

ANY 1920.- A la crida dels Reis, es veu clarament que hi ha tristesa general a l'ambient ciutadà i que per aquesta causa els Reis no faran la seva acostumada aparició. Aquest malestar està justificat. La població obrera està amb *"locaut"* fa 20 setmanes.
El 6 de gener els Reis tan sols van ser vistos al teatre del *"Centre Catòlich"* on van fer lliurament de les joguines als nens pobres que presentaven la contrasenya establerta. Aquest any no hi va haver repartiment a particulars.

ANY 1921.- A ***L'Igualadí***, surt una crònica de J. Quintana en la qual s'endevina la mentalitat de l'època d'un sector de persones: *"…. Perquè els Reis Màgics sols porten joguines per als nens bons minyons. I els nens bon minyons són tots els de les cases adinerades que han pogut comprar joguines per als seus fills, enviant una carta perquè els Reis es recordin d'ells. Per als nens dolents no hi ha joguines, per als fills dels miserables, dels pobres, dels dissortats, els bons Reis no porten res…."*
"... Els Reis Màgics de <quincalla> i els Reis vertaders van passant..... els uns reparteixen joguines per als nens, els altres lleis per als homes. Els primers, siguin qui siguin, amb tal de saber muntar a cavall ja serveixen; els segons per a servir, necessiten moltes qualitats que la majoria no tenen....."

(És la fotografia més antiga que coneixem i és de la Cavalcada de l'any 1927)

ANY 1932.- Segons el ***Diari d'Igualada*** de 5 /1/1932, la Comissió Organitzadora del Centre Catòlic que prepara enguany la festa dels Reis, es compon dels senyors següents: Ramon Ribalta, Ramon Ribes, Ignasi Castelltort, Josep Valls, Lluís Lladó, Pere Pelfort, Josep Casanovas i Manuel Castells.

Del ***Butlletí del Centre Catòlic*** del mateix any, podem llegir que una de les modificacions introduïdes en la festa dels Reis i que ha merescut l'aplaudiment sincer de tothom, ha estat el repartiment de joguines, entre les famílies necessitades, en el seus propis domicilis.

Aquesta festa ja ha pres carta de naturalesa en el conjunt d'actes populars igualadins. Prova d'això és el fet de la subscripció oberta per eixugar les despeses d'aquest acte, en defecte de la subvenció que, anteriorment, l'Ajuntament atorgava. S'obrí una subscripció de caràcter íntim que donà el resultat de 395 pta.

ANY 1933.- Diari d'Igualada de 31 de desembre de 1932. No deixen sortir els Reis. *"La Comissió organitzadora dels Reis ha rebut de l'Alcaldia un ofici denegant l'autorització de sortir enguany la tradicional cavalcada dels Reis Màgics pels carrers de la ciutat, permetent sols el repartiment de joguines dins el local del Centre Catòlic."*

La Comissió ha començat a fer gestions encaminades a aconseguir la revocació de l'ordre prohibitiva. No pogué entrevistar-se amb el senyor Biosca,

alcalde d'Igualada, per trobar-se absent.
Els comerciants de joguines aixequen el crit al cel, ja que aquesta decisió perjudica els seus interessos.
Diari d'Igualada de 2 de gener de 1933. *"... És evident que aquesta mesura perjudica en primer lloc als infants pobres, als quals els Reis donaven a tastar la realitat de les il·lusions somniades. I això francament, desdiu de l'executòria de demòcrata de què es vanen els nostres governants...."*.
L'alcalde sí que autoritzava la sortida dels Reis, si aquests feien l'entrada a la ciutat en cotxe tancat i amb les cortines tirades dirigint-se així al Centre Catòlic per a fer el repartiment de joguines als pobres. El lliurament de paquets als domicilis particulars haurà d'ésser fet per criats dels Reis Màgics sense caracteritzar.
Com és natural, hom rebutjà la generosa autorització de l'alcalde, per entendre que una sortida així no necessitava permís de ningú.
Diari d'Igualada de 5 de gener de 1933. Arran d'unes declaracions: *"...Cal no fomentar les il·lusions dels nens amb enganys, acaba dient l'Alcalde. Pobres nens sense il·lusions!..."*

Referència apareguda a ***L'Igualadí*** del 30 de desembre de 1933 sobre la festa de l'Any Nou: *"Enmig de l'escenari, decorat expressament per aquesta festa, apareixerà l'arbre de Nadal, ben carregat de joguines de les més diverses classes. Res de criats negres, ni de reis rossos. Mai els reis ni els seus criats han donat res al poble. Feia falta acabar amb aquesta farsa. Seran les mateixes dones, les que a plena llum donaran una joguina als nens necessitats que els omplirà d'alegria. No trobem paraules suficientment elogioses per remarcar la meritòria feina que les nostres dones fan, des de la Secció Femenina del Centre Republicà. Així bones amigues, actives i renovadores és com ens agrada veure-us, doncs és aquest i no l'altre l'esperit de la república"*.

ANY 1934.- ***L'Igualadí*** de 5 de gener: *"La Festa de l'Arbre de Noel"... sis centes foren les joguines distribuïdes entre la mainada... sense necessitat de recórrer a l'engany de fer creure que els reis porten coses boniques als nens bons (rics) i no res als pobres.*

Diari d'Igualada de 31 de desembre: *"La Cavalcada dels Reis". "Ja són posades al vestíbul del Centre Catòlic, les bústies perquè els nens i nenes posin les seves cartes per als reis..." . " La Comissió Organitzadora ha de procurar que aquest personatges es recordin d'una manera especial dels nens pobres, que també rebran magnífics obsequis a casa seva..."*

ANY 1935.- La Crònica Local del ***Diari d'Igualada*** detalla el nou itinerari de la cavalcada per tal de facilitar l'accés dels augusts viatgers a la major part dels carrers: *"Forasterias, Soledat, P. Bomba, Caritat, Soledat, P. Angel, Concepció, Santa Anna, Passeig Llibertat, P. Creu, Baixada de Sant Nicolau, S. Domènec, S. Ignasi, Sant Francesc, Travessia Sant Domènec, P. Sant Joan, Alba, Sant Simplici, P. Teatre, Sant Sebastià, Sant Roc, S. Jaume, S. Bartomeu, S. Jordi, S. Pere Màrtir, S. Vicenç, Trinitat, Passeig Verdaguer, Amnistia, S. Pau, S. Josep, P. Verdaguer, Odena, Clos, S. Magí, Passeig Verdaguer, Anselm Clavé, Artés, Sant Ferràn, P. Castells, Sant Agustí, Travessia Vallés, R. Canalejas, R. Sant Isidre, Fontvella, Nou, Argent, P. Blat, Santa Maria, Custiol i Roser."*

ANY 1936.- Aprofitant la propera diada dels Reis, ***Diari d'Igualada*** dirigeix una carta als infants, perquè en demanar les joguines mirin de sol·licitar regals no bèl·lics.
Diari d'Igualada del gener del 1936. *"...Es distribuïren més de dos-cents cinquanta paquets gratuïts. La gent s'embadia davant l'esplendor de la comitiva, composta d'una quinzena de cavalleries amb llurs genets, precedida de la bandera de la ciutat, una banda de música i un timbaler..."*
".... Felicitem calorosament els seus organitzadors, en particular el nostre bon amic senyor Pipó, que en fou l'ànima, ajudat activament pels senyors Ortínez, Cortadelles, Ribes i altres."

fi de la 1a. etapa dels Reis amb cavall

DE L'ANY 1937 AL 1939 NO HI HA CAVALCADA A CAUSA DE LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

2a. etapa dels Reis amb cavalls

ANY 1941.- La Cavalcada està organitzada per *"Organizaciones Juveniles de F.E.T. i de las J.O.N.S."*
Participa en la Cavalcada *"Escuela de Música, Orfeón y Banda del Centro Nacional –Igualada"* i el seu cost és de 345 pta.
Es fa un vestit d'àngel. El preu és de 100 pta.
Les joguines per als donatius es compren a Ignasi Castelltort (Casa Fanalé), Mariano Fajas i Miquel Prats. El seu cost és de 1.783,25 pta.
Els donatius particulars sumen un total de 2.822 pta.

COMISION ORGANIZADORA DE LA CABALGATA DE LOS REYES MAGOS

Organizaciones Juveniles de F.E.T. y de las J.O.N.S.

Centro Nacional

Sr. D. _____

Distinguido amigo:

Sin duda recuerda Vd. con viva satisfacción la Cabalgata de los Reyes Magos que últimamente recorrió nuestra ciudad. Igualada entera se asoció a tan simpática fiesta; las calles rebosaban de gente que se apretujaba para presenciar el paso de la comitiva. Fué un éxito rotundo que recordamos con satisfacción aunque sea pecar de inmodestia.

Pero, sobre todo los niños ¡con qué alegría, con qué emoción contemplan a los regios personajes luciendo su brillante indumentaria y sonriendo bondadosos! Los niños ven en ellos la encarnación de aquellas figuras de maravilla que soñaron en el regazo de la buena madre que les contó el misterio de Belén y la Adoración de los Reyes.

Recordemos aquellos pajes, conscientes de su misión, que suben ligeros a los balcones con unos paquetes más o menos voluminosos para entregarlos en las propias manos de los pequeñuelos que les esperan con inefable emoción. El paquete contiene juguetes y golosinas, pero también algo espiritual que se traduce en alegría, en momentos de dulce felicidad en el seno de la familia.

Ningún niño debe quedar sin el Regalo de Reyes. Sea rico, sea pobre. Todos tienen derecho a esos momentos de felicidad. La inmensa mayoría tienen ya quienes se preocupan de que no les falte el obsequio, pero queda una parte cuyos padres no pueden complacerles, pues faltos de recursos para lo más perentorio, les es imposible invertir dinero en la compra de un juguete.

Y, repetimos, que los pobres también tienen derecho a la felicidad. Los pobres, predilectos precisamente del Niño Dios, no pueden quedar sin el Regalo de Reyes. Por eso acudimos a usted. Sabemos de sus nobles sentimientos y le pedimos una cantidad para esos niños pobres. Sabemos que cumplirá, manteniendo o aumentando la cantidad que nos destinó el pasado año. De antemano se lo agradecemos. Tenga en cuenta que su donativo provocará la alegría de un niño y una lágrima de la madre, que en su corazón sabe apreciar en todo su valor esos momentos de gozo de su hijo y también agradecer a los que con su dádiva han sabido hacerlo posible.

Por la Comisión Organizadora

Igualada. Diciembre de 1940.

COMISIÓN ORGANIZADORA
DE LA
CABALGATA DE LOS REYES MAGOS

FRENTE DE JUVENTUDES
Y
CENTRO NACIONAL

Señor:

Como en años anteriores, esta Comisión encargada de organizar la cabalgata de los Reyes Magos, llama a las puertas de su generosidad a fin de que, con la aportación de todas las personas de buena voluntad, vuelvan otra vez los regios personajes a sembrar a manos llenas su bagaje de juguetes entre los niños de Igualada.

¿Quién al evocar los días de la infancia, cuando esperaba temblando de emoción, la llegada de los pajes que desde las maravillosas regiones del ensueño, venían a escalar su balcón para traerle el ansiado regalo, no se hará un deber de contribuir a la continuación y mayor brillantez de tan bella tradición? No podemos defraudar la la ilusión de aquellos que en la candorosa sencillez de su alma, esperan la visita de los Reyes que aman a los niños buenos; hemos de hacer que todos, sin distinción alguna, participen de la santa alegría de la inocencia.

Porque sabemos que comparte V. fervorosamente nuestros ideales, le rogamos se sirva llenar el adjunto boletín que le será recogido oportunamente, fijando la cantidad que estime conveniente para contribuir a sufragar los gastos que ocasione la organización de la fiesta.

Le saluda con la mayor consideración y respeto.

LA COMISIÓN

Frente de Juventudes - Centro Nacional

*D.*_____

*ha contribuido con la cantidad de Ptas.*_____

para la organización de la Cabalgata de los Reyes Magos.

Igualada, ____ *Diciembre de 1942.*

FRENTE DE JUVENTUDES - CENTRO NACIONAL

Agradecemos a D. _____

_____

*la aportación de Ptas.*_____

destinadas a los gastos de organización de la Cabalgata de los Reyes Magos.

Igualada, ____ *de Diciembre de 1942.*

ANY 1942.- Aquest any la Cavalcada està organitzada pel *"Frente de Juventudes" i "Centro Nacional"*.
Participa en la cavalcada la *"Dinámica Orquesta"*, que està formada per 15 músics. El seu cost és de 525 pta.
Es confecciona un altre vestit d'àngel per valor de 225 pta.
Els donatius per a poder comprar les joguines sumen un total de 3.338 pta, i es compren també a Casa Fanalé i Salvador Quadras.
El Sr. Procopi Llucià fa 9 fotos de la Cavalcada amb motiu d'estrenar-se uns vestits. El curiós és que aquesta factura (65 pta.) no es paga fins l'any 1946.

ANY 1943.-S'introdueix el Patge Faruk. El pare d'aquest personatge fou el Sr. Lluís Valls i Soler (vegeu l'apartat del Patge Faruk)
La Comissió està formada per: Lluís Valls, Joan Lladó, Antoni Carner, Antoni Moncunill, Amadeu Morros, A. Diaz, J. Canals, Lluis Lladó, M. Castelltort, Pau Llacuna, Josep Gleyal, M. Gleyal, R. Gabarró i Emili Rabell.
La cavalcada no comença fins a les 8 del vespre, ja que no estan a punt els paquets classificats per carrers.
Participa en la Cavalcada l'Orquesta Triunfal. El cost és de 500 pta.
Per a repartir les joguines, hi participen també 12 carros.

ANY 1944.- La subvenció de l'Ajuntament és de 500 pta.
S'editen 1500 pregons o crides per anunciar la festa, i el pregoner de la Ciutat, Sr. Nicolau Padró, el llegeix el dia 5 de gener pels carrers d'Igualada.
La Sra. Maria Busqué arregla els vestits dels Reis i d'uns patges. Es confeccionen també 6 turbants de patge i tricorni d'un herald.
Participa en la Cavalcada *La Triunfal Orquesta* (550 pta) i *l'Orquestina Juventud* amb 9 músics (450 pta).
La Comissió està formada per Antoni Moncunill, Joan Ribalta, Pau Llacuna, Amadeu Morros, Antoni Carner, Ignasi Castelltort, Miquel Gleyal, Ramon Sistaré, Eudald Castelltort, Josep Gleyal, Francesc Lladó, Lluís Valls, Ricard Gabarró i Emili Rabell.

ANY 1945.- Igual que l'any passat, la *Triunfal Orquesta* i l'*Orquestina Juventud* participen en la Cavalcada.
Es confecciona una capa per l'Àngel per valor de 169 pta.
La Cavalcada està organitzada per la *"Comisión Organizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos del Centro Nacional"*.

ANY 1946.-La subvenció de l'Ajuntament és de 500 pta. Aquest any només hi participa en la cavalcada l'*Orquesta Triunfal*.
La Comissió està formada per Pau Llacuna, Amadeu Morros, Lluís Valls, Eudald Castelltort, Francesc Lladó, Ramon Sistaré, Benito Tomás, Antoni Moncunill, Manuel Mateu, F. Baliu, Ricard Gabarró, Emili Rabell, Ribalta, Bertran i Ribera.

OBSERVACIONES IMPORTANTES

Aún mas que en años anteriores, este de 1943, la Cabalgata, hizo la entrada a LAS OCHO. La principal causa de este excesivo retraso, obedece a que, los paquetes solo estaban registrados en la lista de entrada y a las tres de la tarde se tuvo que empezar a clasificar por calles, trabajo éste que a esta hora debía ya estar terminado. IMPORTANTE; es impresindible que si se quiere salir con puntualidad se tenga muy en - cuenta esta observación. Agravó el trabajó de clasificación el crecido aumento de paquetes.

Hay que ser herméticos en lo que se refiere a la aceptación de paquetes pasado el plazo señalado, pués a las cinco aún se toleró la entrada de algunos.

DEBEN FORMAR LA COMISIÓN, UNICAMENTE QUIENES PUEDAN DEDICAR LA TARDE A LA ORGANIZACION DE ESTA FIESTA. Los demás que colaboren, pero ya no se les puede atribuir responsabilidad alguna.

En la Cabalgata, a pesar de figurar buen número de antorchas, daba un aspecto deplorable de falta de luz. - O J O.

Para mayor realse, podría estudiarse, si en lugar de los dos camiones para llevar los paquetes, hay posibilidad de hacerlo en CARROS, todos ellos guarnecidos con guinaldas, box, etc. etc. y llenos de paquetes, podría hacerse una entrada con más vistosidad y típica. Para ello se tendrá que tener en cuenta la necesidad de procurar con anticipación la conformidad de los propietarios tanto de los carros como de las caballerías.

Podría hacerse (como en Olot) una invitación a todos los niños, para que vayan a recibir a los REYES con FAROLILLOS, haciendo entre ellos un concurso, para que el que sea más original, entregarle un juguete. Con anticipación, podría comunicarse a los directores de colegios para interesarles, pués dado que la confección de los mismos es sencilla y de un coste casi nulo, podría ser un espectáculo de relieve.

MUSICA.- Es muy conveniente figuren en la cabalgata DOS ORQUESTAS, pués todos los años adolece de falta de música, ya que muchos trozos de recorrido pasa una silenciosa cabalgata que parece miedosa de despertar a los vecinos. A BOMBO Y PLATILLO Y HACIENDO LARIO todo el tiempo, es lo que interesa.

(Resum de les observacions fetes després de la Cavalcada de l'any 1943)

CENTRO NACIONAL

Comisión Organizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos

Amigo:

Tras la Navidad que aporta ilusiones nuevas al espíritu cansado.

Después de Año Nuevo que parece alentarnos a que seamos mejores.

¡REYES!

La Fiesta de la ingenuidad y de la inocencia.

El día de los niños y de los que aman a los niños, y de los que amándolos quieren hacerles niños.

Cristo lo dijo: «Si no os hacéis sencillos, humildes y puros como los niños, no gozaréis del Reino de mi Padre».

Un aura de divinidad, un destello de maravilla, roza la frente del niño.

Lo portentoso se hace real. Los personajes del sueño de Navidad cobran vida y recorren las calles y escalan los balcones.

Y los niños viven un agridulce de felicidad que se contagia a los mayores.

Nosotros amamos a los niños.

Y venimos a tí porque tú también los amas.

También has vivido la emoción de tus hijos.

¡¡Suplicamos tu ayuda!!

Nosotros nos esforzaremos cuanto sea necesario, pero te necesitamos.

Hay muchos niños a quienes hemos de ser nosotros, has de ser tú, quienes mantengan la fé y la ilusión en los Regios personajes

Niños que besarán las manos del paje que les entregue el juguete esperado.

Familias que llorarán agradecidas porque brillarán los ojos de sus hijos.

¡¡Sé generoso!!

Para que ello sea posible. Para que ningún niño vea cruzar la caravana frente a su hogar y el desengaño marchite prematuramente la rosa florida de su corazón.

Confiamos en ti. Confían en tu donativo aunque no sepan que de ti provenga, los niños que han de recibir el regalo.

El Divino Niño recogerá el agradecimiento de todos los pequeñuelos y los tornará en fuente de bendiciones para ti y para los tuyos.

La Comisión Organizadora

Igualada, Diciembre 1947

ANY 1947.- Les joguines per als donatius es compren a Novedades Masip i Ignasi Castelltort (Casa Fanalé).

ANY 1948.- Es fan vestits nous per al Rei Blanc i per al Rei Ros.
Les joguines, aquest any, també es compren a casa Shanghai.
Dues *"cornetes"* de la *"Banda de cornetas y tambores de la Cruz Roja local"* acompanyen el pregoner i la Cavalcada.
També hi participa en la Cavalcada l'*"Orquesta Xeis"*.
Trobem una factura de Ramon Francolí, de la plaça de sant Joan, per *"6 morteros de 75 mm a 12 ptes cada uno...."*. Son els coets que es tiraven per anunciar la sortida de la Cavalcada dels Reis, i són 6 perquè al 1r. cop se'n tira un, al 2n. dos i al 3r. tres.

ANY 1949.- Les llistes dels paquets de donatiu fins ara les feien a les parròquies respectives de les famílies necessitades. A partir d'aquest any, i presentant la *"cartilla de racionamiento"*, les famílies es podran anar a apuntar a la mateixa Comissió –al *Centro Nacional*-.
Aquest any la subvenció de l'Ajuntament és de 1000 pta.

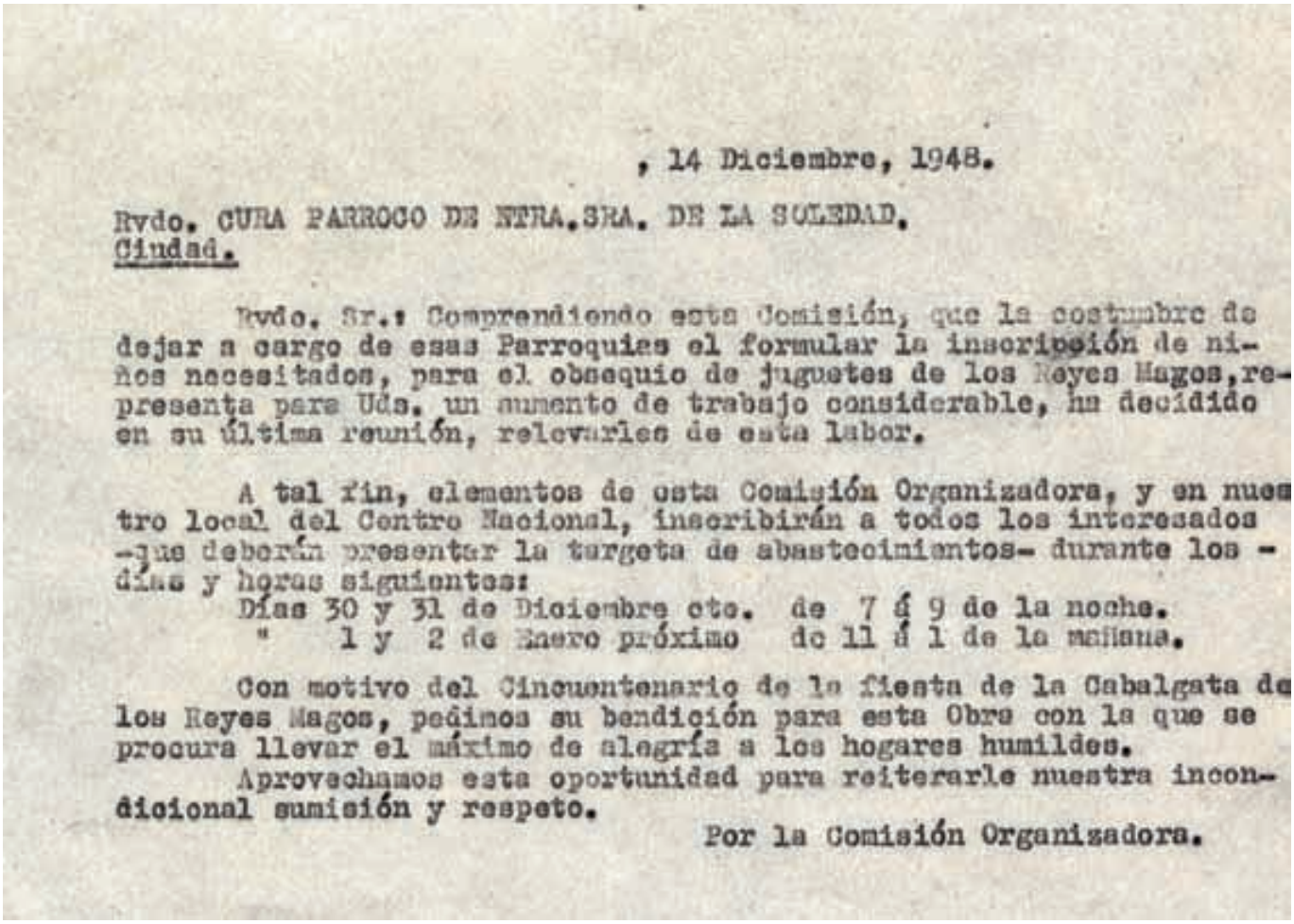

, 14 Diciembre, 1948.

Rvdo. CURA PARROCO DE NTRA.SRA. DE LA SOLEDAD,
Ciudad.

Rvdo. Sr.: Comprendiendo esta Comisión, que la costumbre de dejar a cargo de esas Parroquias el formular la inscripción de niños necesitados, para el obsequio de juguetes de los Reyes Magos, representa para Uds. un aumento de trabajo considerable, ha decidido en su última reunión, relevarles de esta labor.

A tal fin, elementos de esta Comisión Organizadora, y en nuestro local del Centro Nacional, inscribirán a todos los interesados -que deberán presentar la targeta de abastecimientos- durante los días y horas siguientes:
Días 30 y 31 de Diciembre cte. de 7 á 9 de la noche.
" 1 y 2 de Enero próximo de 11 á 1 de la mañana.

Con motivo del Cincuentenario de la fiesta de la Cabalgata de los Reyes Magos, pedimos su bendición para esta Obra con la que se procura llevar el máximo de alegría a los hogares humildes.
Aprovechamos esta oportunidad para reiterarle nuestra incondicional sumisión y respeto.

Por la Comisión Organizadora.

(Còpia de la carta enviada a les parròquies)

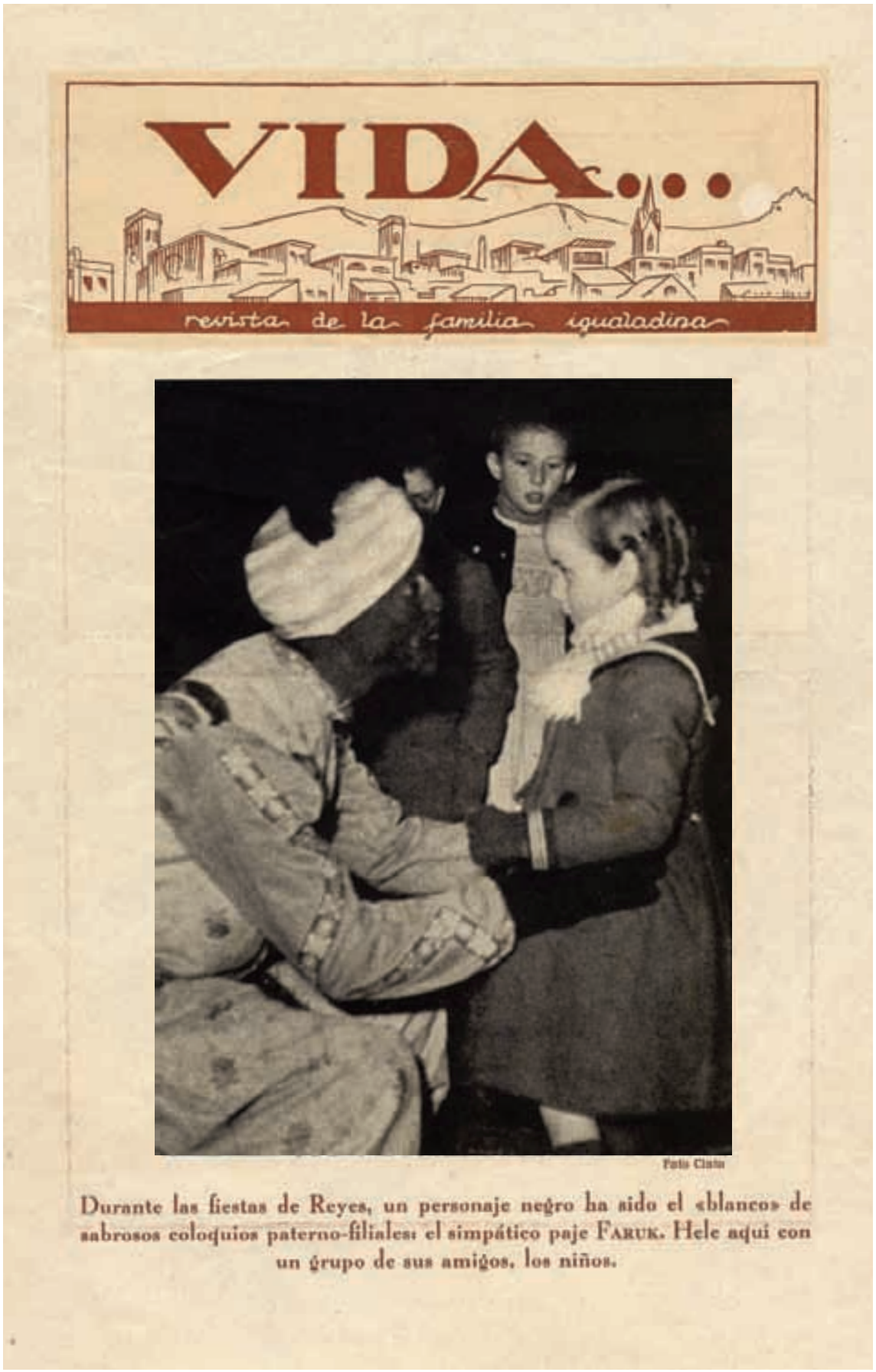

(Portada de la revista Vida...parlant de les festes dels Reis)

ANY 1950.- Participa en la Cavalcada *"La Banda de cornetas y tambores de Cruz Roja Española"*.

ANY 1951.- El *Conjunto Windsor* participa en les festes dels Reis els dies 28 de desembre i 5 de gener.
Les joguines es compren a Casa Fanalé i a Manufacturas La Rana (Ricardo Torras Torras).

ANY 1952.- El Patge Faruk rep personalment les cartes el dia 1 de gener.
La compra de joguines també es fa a Hija de E. Gascons (de Barcelona).
El preu per portar els paquets és de 8 pta. el primer i 5 els altres.
Participa en la Cavalcada *La Banda de Música Municipal* (550 pta).

(El Patge Faruk l'any 1952)

ANY 1953.- El preu dels paquets és el mateix de l'any passat.
Les joguines de donatiu aquest any es compren a El Remate, Hija de E. Gascons i Manufacturas la Rana.
Es reparteix per primera vegada paquets al Barri de Sant Magí.
Es fa un vestit nou per al Patge Faruk.

ANY 1954.- S'estrena l'himne del Patge Faruk. Fins ara, quan arribava el Patge Faruk, es tocava la música de la pel·lícula *El Puente sobre el Río Kway* (vegeu l'apartat de l'himne.)
Pel dia 1 de gener per a donar als nens i nenes en el moment de donar les cartes al Patge Faruk, es compren 500 "duros" de xocolata i 2 Kg. de cigars també de xocolata i 200 sorpreses (Pulgarcito).
Aquest any, al moment que surten els Reis, a part de tirar coets, també es toquen les campanes de la Soledat i de Santa Maria.

ANY 1955.- Les joguines es compren a Francisco Triay, Casa Fanalé, Juguets Seguí, Hija de E. Gascons i a Gente Menuda.
Entre els dies 27 i 1 es reparteixen 2000 "duros" de xocolata, 35 Kg de caramels i 8 caixes de pegadolça.
Aquest any es fa una xerrada-entrevista per ràdio a un membre de la Comissió dels Reis (Josep Vidal Bertran) abans del dia de l'arribada del Patge Faruk per a fer una mica de propaganda de la festa de Reis a Igualada i donar a conèixer els projectes que la Comissió dels Reis tenien en aquell temps.
Tenim les respostes manuscrites; les preguntes són fàcils d'endevinar:
R-"Cada año procuramos introducir alguna innovación en la Cabalgata de los Reyes, o mejor dicho, procuramos mejorar el clima de emoción, inocencia y alegra que la Fiesta de Reyes tiene en nuestra Ciudad. Ahora bien, aquellas innovaciones a que Vd. se refiere y que yo ciertamente lancé al aire desde estos micrófonos, son por ahora proyectos que la Comisión Organizadora tiene trazados con la ilusión de verlos realizados algún día. Son proyectos caros en un doble sentido de la palabra: por un lado queridos y por el otro -la frase de la vida- exigen un presupuesto muy elevado, al cual por ahora no nos es fácil llegar:"
Cal suposar que la pregunta era quan arribaran els Reis en carrosses?
R-" Hemos recibido, a su debido tiempo, el telegrama de Oriente, en cuyo texto el simpático Paje, nos anuncia su llegada a nuestra Ciudad el próximo lunes día 27, a las 7 1/2 de la noche. Vendrá como el año próximo, en un Jeep o en coche descubierto y acompañado de una soberbia escolta de motoristas orientales, que recorrerán las principales calles de la ciudad, antes de hacer su entrada en el Centro Nacional en cuyo teatro saludarán

a los niños y niñas que estarán presentes y por gentileza de la Estación Escucha nº 4 de F. de J. a todos los radioyentes de la ciudad y comarca."
Hem de creure que la pregunta deuria ser: quan i com arribarà el Patge Faruk?. Veiem que el Patge Faruk aquest any va arribar el dia 27 de desembre.
R- "Como todos los años el Paje visitará todos los lugares igualadinos y de la comarca de riguroso incógnito para apreciar las virtudes y los defectos de todos los niños y niñas y luego por la Radio les hablará para que perseveren en las primeras y se corrijan en los segundos.
Este año como hay unos días de coste los horarios sufrirán una pequeña variación pero de hecho el horario de la charla del Paje será como el año pasado. O sea, al mediodía de 12 a 1 y la tarde de 7 a 8. Con la novedad que los días de retransmisión, si tiene muchos vicios para avisar, es posible que empiece más temprano y termine a las 8 1/2 o a las 9. Los festivos, es decir los días 1 y 2, después del disco dedicado. Aproximadamente a las 4 de la tarde."
Pregunta: Que farà el Patge Faruk quan arribi a Igualada i quan parlarà per la ràdio?.
R-" Nosotros sí. Sólo falta que los interesados se pongan en contacto con la Comisión y fácilmente podremos organizar una visita solemne del Paje Faruk a los pueblos que sea preciso. El Paje, sabemos, que aceptará gustoso la invitación para dirigirse de modo visible a cualquier localidad y hablar y obsequiar a todos los niños y niñas."
Suposem que la pregunta era: la Comissió està disposada que el Patge Faruk visiti els pobles de la comarca?.
R-" Esta es la innovación del presente año. De todos es conocido que existían unos sobres y unas cartas especiales para que los niños hicieran sus peticiones a S.S. M.M.. Pues bien, la Comisión ha creído que seria del agrado de todas las familias igualadinas que este sobre y carta fuesen exclusivamente para Nuestra Fiesta de Reyes y a tal efecto ha lanzado a la venta unos estupendos sobres, con unas no menos estupendas cartas, para que todos los niños de Igualada puedan enviar al Paje Faruk, como intermediario, la petición de sus ilusiones.
Nosotros esperamos que la idea gustará y que la mayor parte de la chiquillería igualadina enviará a los Reyes, las cartas especiales, cuyo colorido, brillantez y magnificencia, son ya una promesa de esperanza e ilusión cumplidas."
La pregunta deuria ser: quina innovació hi haurà aquest any?. Aquí podem veure que fins ara les cartes no estaven impreses amb el nom del destinatari: en aquest cas el Patge Faruk, i que a partir d'aquest any i fins ara ja hi van adreçades.

R-" Pues claro que existe Presupuesto! Desgraciadamente todas las obras buenas están sujetas al prosaico presupuesto. ¡ Bueno y las malas también lo necesitan, no vaya a ser!
¡ Que hasta dónde llega nuestro presupuesto? Es difícil de señalar, porqué cada año aumenta. Y ese aumento es debido a que cada año son mayores las necesidades que debemos atender y asimismo cada año procuramos que los lotes que repartimos a los niños necesitados sean más espléndidos."
Tenen pressupost de la festa i quin és?. Hem de saber que aquest any 1954 es van repartir 472 paquets de donatiu i que des de feia uns anys anaven en augment, i seguirien anant-hi.

R- "Sin ninguna duda: Sí. La ciudad entera vive unos días especiales, unos días de encanto singular. Y no le quepa la menor duda que todo lo que se ha hecho para mejorar esta fiesta incomparable, se debe a la comprensión, al estimulo y a la ayuda que recibimos de Igualada entera, desde el Muy Iltre. Ayuntamiento, las Muy Iltres. Autoridades hasta el último de los ciudadanos. Cada año debemos recurrir a todos en súplica de una limosna para los niños, y esa limosna se nos da generosa y en muchos entusiasta. Como justa correspondencia nosotros debemos extremar los esfuerzos y no mirar sacrificios para dar justa satisfacción a quienes tanto esperan de nosotros. Y digo tanto esperar porqué se trata de dar un rayo de felicidad a lo que más quieren y miman, a quien tienen puesta toda su esperanza: ¡ a sus hijos!".

R-" Finalidad?. Pues esparcir alegrías, descolgar estrellas del cielo y esparcirlas en los hogares de Igualada. ¿Por que lo hacemos? Pues porque nos sentimos niños. A nosotros nos sabe mal haber llegado tan pronto a mayores. Y queremos que la inocencia se prolongue hasta donde sea posible. Somos partidarios de aquella frase: -De ilusión también se vive-. Algunos no lo comprenden. Viven demasiado encegados en las miserias y materialismos de la vida. Y no crea que ello nos cueste ningún sacrificio. Lo hacemos porqué nos gusta ¡Mire Vd. no hay nada comparable en poder dar! ¡Es realmente de maravilla! ¡Dar! ¡Regalar! Y como único agradecimiento una sonrisa de niño. ¿Quiere Vd. mayor recompensa a cualquier esfuerzo por grande que sea?".

R- "Sí exactamente. La Cabalgada seguirá el mismo recorrido, i además se harán los dos servicios simultáneos: el de la calle por la cual no pasa la Cabalgata y el Barrio de San Magín (Pueblo Seco). Todo ello queda explicado en el Pregón que será repartido el próximo viernes día 31".

ANY 1956.- Aquest any la subvenció de l'Ajuntament és de 3000 pta.
Participa en la Cavalcada *"La Banda de Música de Igualada"*.

ANY 1957.- Els paquets es fan pagar a 10 pta. el 1r i a 5 els altres.

ANY 1958.- Aquest any el preu es de 10 pta. tots els paquets.
Les joguines es compren a Almacenes Blasco, Muñecas Cari i Hija de E. Gascons, totes tres de Barcelona i a Manufacturas Puig de València.
La fàbrica de gèneres de punt Ernesto Marco Ferrer fabrica els colls de punt negres amb pulleres i que són un dels components dels vestits antics dels patges negres.
Impremta Miranda fa una tirada de 1500 cartes a 5 tintes i sobres de color verd, blau i vermell per a la carta del Patge Faruk.

ANY 1959.- El mestre Joan Just fa uns arranjaments de l'himne del Patge Faruk per a cor i orquestra. Es fa un nou enregistrament de l'Himne del Patge Faruk (vegeu l'apartat de l'himne.)

ANY 1960.- El dia 1 de gener es posa una escala nova per a la recepció de cartes i millor guarniment, i es pinta un escut amb la lletra "F" que es col·loca per sobre el tron del Patge Faruk.

ANY 1961.- El 31 d'octubre se celebra la 1a típica i familiar castanyada organitzada per la Comissió de la Cavalcada dels Reis al saló-teatre del *Centro Nacional*.
Es lloguen a la casa Artingau de Barcelona llances i escuts per als patges per tal de fer més espectacular el dia de la recepció de cartes pel Patge Faruk.
La Comissió està formada per Josep Singla Morera, Pau Llacuna, Benito Tomás, Antoni Moncunill, Ricard Gabarró, Josep Vidal, Emili Rabell, Ramon Sistaré, Salvador Prat, Manuel Mateu, Josep Aribau, Eudald Castelltort, Josep Valls, Josep Queralt, Francesc Lladó, Ramon Muntané, Antoni Botines, Màrius Tomás, Pepe Godó, Josep Lladó, Amadeu Morros, Joan Vives, Ernest Marco, Josep Mª Morros, Rafael Valls i Lluís Valls.

Fi de la 2a. etapa dels Reis amb cavall

Segona Part

Representació d'una de les peçes còmiques que figurava en tots els repertoris teatrals.

EL TRIOMF DE LA CARN

del genial polifacetic SANTIAGO RUSINYOL

Personatjes i actuants:

Dña. Flora	Rosa Mosella
Ramoneta	Nuri Castelltort
Sr. Rafegas	Bonaventura Casas
Don Pere	Joan Borrás
Don Ambrós	Joan Castells
Don Felip	Josep M.ª Serarols
Don Pascual	Jaume Amenós
Don Sagimont	Jaume Rosich
Don Francisquet	Josep Zenón

Direcció escénica i artística. ANTONI MONCUNILL

Josep Valls, tenor, acompanyat al piano pel Mestre Montaner:

"OH MARI" (canço napolitana)

AGRUPACIO FOLKLORICA IGUALADINA

LA GALOP, del Pallars

DUO IGVI de Canço moderna

Nuria Castelltort y Josep Zenón en els fragments cómics de les zarzueles

EL CANTAR DEL ARRIERO
LA DEL MANOJO DE ROSAS

al piano J. Montaner, i altres actuacions espontánies

Actuarán de presentadors de la vetllada

JOSEP VIDAL Y MANUEL MATEU

NOTAS: Per l'asistencia a la típica i familiar CASTANYADA s'hauren de posar en contacte amb qualsevol membre de la Comissió dels Reis, o a la Conserjeria del Centre Nacional Tel. 150 (Sr. Picolin)
Ens plau fer constar l'agraiment a tots els que amb la seva participació artística ens ajudarán a fer encara mes amena la vetllada.

La

COMISSIO ORGANITZADORA DE LA CAVALCADA DELS REIS

celebrará la

1.ª TIPICA I FAMILIAR CASTANYADA

al

Saló Teatre

del

CENTRE NACIONAL

31 d'octubre del 1.961 a las 10'30 nit

(Programa de la 1a Típica i familiar castanyada)

CONVIT

Enguany la Comissió Organitzadora de la Comitiva dels Reis dona fe de vida abans d'hora.

No els sorprengui aquesta anticipació, doncs si be l'activitat dels que ens sentim joiosos de formar en aquesta organització convertidora d'il·lusions en realitats, es mou durant l'any en un callat feinejar que sols es trasllueix de cara en fora quan s'acosten els maravellosos dies del cicle nadalenc, s'atraveix ara a expansionar-se d'una manera intima i familiar per celebrar tots junts la tradicional Castanyada de Tots Sants

Aquesta vetllada tindrà -així ho esperem- el gust de les coses amables i el calliu d'un sostre amb llar de foc, puix no cerquem en ella altre motiu que el de reviurer unes hores en la gratissima companyia dels amics nostres i dels seus familiars. Serà igualment ocasió de nou impuls en la gratissima tasca de realitzar una vegada més la gran festa de la il·lusió. I serà també, en certa manera, l'intim esplai dels nostres somriures de felicitat per la mercé que Déu ens ha fet de convertir-nos en instruments que fan obrir altres somriures quan es clou la nit d'aquell màgic cinc de Gener de cada any.

Baix el signe de l'estrella que guia els tres reials Senyors cap a la nostra Ciutat, convoquem a reunió extraordinària. Aquesta vegada la convocatória subratlla la necessitat de la vostra presència puix la Castanyada, com la nit de Reis, tindrà alicients i gratissimes sorpreses. Feu-nos, doncs, el goig de compartir-les amb tots nosaltres

PROGRAMA

Primera Part

La platea del Saló Teatre disposada convenientment, serà marc familiar per a celebrar la

CASTANYADA

Panallets, castanyes, vi bó i xampany.
Durant el seu transcurs . . . .

Teatre d'ahir amb actes de sempre. Escenificació del drama breu, en un acte, original de Pau Rosés

VETLLA TRISTA

que reviuran com en aquells temps dels aficionats heroics:

Antoni BOTINES	en	Albert
Josep PALA	"	Esteve
Bonaventura CASAS	"	Avi
i nen Salvador DURAN	"	Xacó

Direcció escènica i artística: A. BOTINES

AGRUPACIO FOLKLORICA IGUALADINA

LA MORSOLIANA, del Pallars.

SALVADOR LLORACH: (acompanyant-se a la guitarra)

"Pasan los años" - tango
"Nelly" - vals

RAMON CLOSA: (Supcampió mundial d' armónica)

Rapsodia Romana, de Enesco
Malagueña

Acompanyament al piano pel mestre Joan MONTANER.

JUSTIFICACIO DE L'ACTE, per Manuel Mateu.

(Primeres carrosses dels Reis d'Igualada)

Cavalcada amb carrosses

ANY 1961-62.- S'estrenen les primeres carrosses (vegeu l'apartat de carrosses). Hi ha una altra novetat i és la il·luminació dels carrers al començament de la Cavalcada amb bengales. Aquestes bengales es van comprar a Pirotècnia "Espinós" de Reus. Se'n van comprar un total de 92 i es va donar el cas que al no fer aire el fum es va acumular molt al seu voltant (es va fer una consulta verbal al proveïdor sobre aquest fet).
També es treu la figura de l'àngel i es posa una estrella il·luminada sobre un Jeep.
El patrimoni de l'Organització de la Cavalcada també queda incrementat amb un cotxe furgoneta cedit exclusivament per a ús en la festa dels Reis per Magatzems el Remate.
La Cavalcada fa el mateix recorregut que es fa actualment, i està previst que arribi a la plaça Castells a les 8 del vespre. Llavors els camions es distribuiran per tot Igualada per a poder repartir els paquets.
Diari d'Igualada del 13 de gener d'aquest any dedica una pàgina a parlar de la Cavalcada i principalment de les carrosses.
En el mateix diari, surt una nota d'agraïment: *"La Comisión Organizadora de la Cabalgata de los Reyes, hace constar públicamente su profundo agradecimiento a cuantos de una forma u otra, que son muchísimos y cuya lista se haría interminable, han prestado su colaboración para el mayor esplendor de la Cabalgata y de manera especial a la Ponencia de Cultura de la Diputación Provincial y al Ayuntamiento de nuestra Ciudad. A todos, muchísimas gracias."*
Aquest any també és el primer en què es venen participacions de la Rifa de Nadal.
Les joguines per a fer els paquets de donatiu es compren a Zara, Cari i Almacenes El Aguila de Barcelona. Avelino Arias d'Igualada, i Joan Romaní, de la Pobla de Claramunt.
El preu que es demana pels paquets és de 10 pta.
TVE promet gravar el pas de la Cavalcada dels Reis. Creiem, però, que no es va poder fer.
Aquest mateix any es grava l'himne del Patge Faruk (vegeu l'apartat de l'Himne).

ANY 1962-63.- Per fer front a la totalització de les despeses de les noves carrosses, s'ha demanat un préstec de 50.000 pta. al Banc Central.
Els Reis tiren caramels per primera vegada. Va ser el Rei Ros el que va començar aquest any a obsequiar caramels per a tothom.
Aquest any també s'ha comprat el material elèctric per al muntatge de la futura estrella.
S'ha augmentat el nombre de bombetes de les carrosses passant de 300 a 1500.
S'han confeccionat 20 vestits nous per als patges negres i pantalons per als rossos.
El preu dels paquets puja de 10 a 15 pta.
Les joguines per als donatius es compren a Cari i Abayker de Barcelona.
El 12 de gener surt una crònica a ***Diari d'Igualada:***
"...La regia comitiva hizo su aparición al final de la Avenida Caresmar a las siete de la tarde, donde la aguardaban la Banda de Cornetas y Tambores de la Cruz Roja, la Bandera de la Ciudad a la que daban escolta dos parejas de la Benemérita Guardia Civil a caballo y la Banda Municipal. Los Reyes venían sentados en sus respectivas carrozas de tracción mecánica, estrenadas el pasado año, y a las que se ha acoplado mayor profusión de luces. A los acordes del "Himno del Paje Faruk" se puso en marcha la comitiva por el orden ya señalado siguiendo los Magos y buen número de camiones cargados de regalos. En este momento encendieron unas bengalas de colores a ambos lados de la Avenida Caresmar que daban al cortejo una vistosidad inusitada. Inmediatamente los pajes, servidores de SS.MM. iniciaron el reparto encaramándose por las escaleras de mano, con el paquete al hombro, hasta los balcones donde los pequeños esperaban su visita personal. Escena ésta de un realismo maravilloso, única y característica de la Cabalgata igualadina. El desfile se prolongó por las calles de la Soledad, Plaza José Antonio, donde se encendieron nuevas bengalas de colores, Calle San Jorge y Ramblas General Vives, San Isidro, Carlos VII, calle San Fernando hasta Plaza Castells....
....Se ha de destacar la puntualidad en la llegada de los Reyes Magos y como caso curioso diremos que un microbús de la vecina población de la Pobla de Claramunt venido expresamente para presenciar el paso de la Cabalgata en nuestra ciudad, se encontraron sus ocupantes con su propósito fallido: La Cabalgata de éste año fue puntual y ellos no lo esperaban".
Aquest any, les bengales es van comprar a Pirotècnia Brunchú, de València i per mitjà també del Sr. Ramon Francolí.
El 31 d'octubre se celebra la 2a Típica i Familiar Castanyada (aquestes festes es feien per celebrar la castanyada amb amics i família i poder treure un benefici econòmic per ajudar en l'organització de la Cavalcada).

CENTRE NACIONAL

Dijous, dia 31 d'octubre del 1963

A les 10'30 del vespre

2.a

Típica i Familiar Castanyada

Organitzada per la COMISSIO DE REIS

Nova Crida a «Reunió General»

No hi ha dubte que tot lo que agrada, es repeteix.

Per això la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis, repeteix ara aquella íntima i agradable «Castanyada familiar» que a tots ens va deixar tant bon record, i que en el marc adequadíssim de la platea i escenari del Centre Nacional va fer passar a tots unes hores extraordinàriament felices.

En aquella primera «Reunió General» va brillar per la seva absència el protocol i la artificiositat, doncs el seu desenrotlle va estar presidit pel fóc cordial i amable que desprenen les coses que es viuen i que s'estimen.

Aleshores va quedar ja en l'ambient la seguretat de què la nostra «Castanyada» havia de tenir continuitat.

I així ha sigut perquè tots hem esperat amb interès la seva repetició.

Com aleshores, la vigília de Tots Sants donarà motiu per a què una vegada més s'obri la marxa triomfal de la nostra ja històrica «Cavalcada» que el dia 5 de gener de cada any il·lumina somriures y esperances pels carrers i llars igualadines.

Mercès a tots per endavant, per la presència que tant escalf de llar proporcionarà a aquest acte entranyablement cordial.

I mercès també a tots aquells que, amb el seu art, el seu donaire i la seva simpatia donaran amenitat a la «Castanyada», demostrant-nos a tots alhora l'apreci que els mereix la nostra Organització i la gran festa de tots. La festa de les il·lusions i dels somriures.

PROGRAMA

Primera part

JUSTIFICACIO DE LA VETLLADA
per AMADEU MORROS
(el Jefe)

"JORGE VILAR" — *La Hora*
(cançó moderna) — *La Tierra*

BONAVENTURA CASALS — *Imitació Gila*
(Còmic)

ANGEL ROCA — *Dança V de Granados*
Solista guitarra) — *Malagueña de Lecuona*

JOSEP VALLS — *Maitechu mia*
(Tenor) — *Doña Francisquita*

PEPITA ABRIL — *S'en va anar*
Dame felicidad

AGRUPACIO FOLKLORICA IGUALADINA — *Isas Canarias*

NURI CASTELLTORT
i JOSEP M.ª ZENON — *Los Claveles*
(Dúo còmic) — *La del manojo de rosas*

Segona part

M.ª CARME MISERACHS
i JAUME FERRER — *Fragments de*
(Teatre) — *"D. Juan Tenorio"*
de Zorrilla

RAMON PORTA — *"Tu cumpleaños"*
(cançó moderna) — ¡Y porqué!

JUAN REGORDOSA
(Còmic)
Imitacio de Joan Capri

JOAQUIM MITITIERI
(Barilon)
Fragments de Zarzuela

DUO HNOS. ROMERO — *Popolitos*
(Música moderna) — *Que tengas suerte*

THE TIGER'S — *"Naciste para mi"*
(Conjunt Musical — *"Lección de Twist"*
de Twist)

AGRUPACIO FOLKLORICA IGUALADINA — *Galop de pandereles (Valencia)*

Acompanyament al piano: Mestre Joan Muntaner

Actuaran de Presentadors els Srs. Manuel Mateu i Josep Vidal

ANY 1963-64.- Es vigilen molt les despeses de la festa per contrarestar el resultat econòmic de l'any passat. Tot això dóna bons fruits per eixugar el saldo negatiu existent. També ha donat bons resultats el fer pagar els paquets a 25 pta. l'últim dia de la recepció (els demés dies 15 pta), per tal cosa majoritàriament s'han portat en els dos primers dies.
El 17 de novembre, abans de les festes dels Reis, vénen membres de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès per a rebre informació sobre el bon funcionament de la nostra Cavalcada dels Reis. També el dia 29 del mateix mes ens visita una comissió de Capellades.
El nom de la Cavalcada dels Reis d'Igualada, des de fa anys, ja és conegut arreu de Catalunya.

ANY 1964-65.- S'inicia l'expedient per la possible concessió de la Medalla de la Ciutat al Mèrit Cultural, i en sessió celebrada pel ple Municipal del dia 25 de gener, s'acorda per unanimitat concedir la Medalla de la Ciutat d'Igualada al Mèrit Cultural a la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis, i el dia 24 d'Agost –Festa Major- l'Ajuntament fa donació d'aquesta medalla.
La Comissió dels Reis estava formada per: Josep Aribau, Antoni Bausili, Antoni Botines, Eudald Castelltort, Martí Domingo, Rafael Esteve, Ricard Gabarró, Josep Gleyal B., Josep Godó S., Pau Llacuna, Francesc Lladó, Manuel Mateu, Antoni Moncunill, Amadeu Morros, Josep Mª Morros, Ramon Muntané G., Josep Mª Pomés, Joan Pont, Salvador Prat, Joan Prats, Josep Queralt, Emili Rabell, Jaume Ribera, Josep Singla, Ramon Sistaré, Benito Tomàs, Màrius Tomàs, Josep Valls, Josep Vidal i Joan Vives.
Aquest any s'edita l'Auca en lloc de les crides. Es fa una nova edició de segells i s'imprimeixen a Impremta Codorniu.
Les joguines es compren a Cari, Abeykar i Hijo de E. Gascons, de Barcelona i Josep Avilés, d'Igualada.

ANY 1965-66.- S'adapta un Jeep per a cada carrossa, eliminant d'aquesta manera les avaries dels motors que es produïen sovint quant les carrosses circulaven amb els seus propis motors.
És el primer any que no es deixa passar als patges davant les carrosses dels Reis. D'aquesta manera, les famílies poden veure el pas dels Tres Reis abans de rebre els patges.
El dia 1 de gener es dóna als nens i nenes quan van a portar la carta al Patge Faruk llaminadures Bimbo, xocolata Nestlé, xiclet Adam's, caramels Fradera, galetes Cuétara, xocolata Loyola, bossa Inter Masmitjà i un globus.
Es fa una nova edició de segells per les cartes, impresos a Impremta Codorniu.
La carrossa de l'estrella encara no s'ha pogut inaugurar, ja que no hi havia lloc per guardar les tres carrosses dels Reis.

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA
REGISTRO DE SALIDA
N.º 1585
- 1 ABR 1965

Me complazco en poner en conocimiento de Vd. que la Superioridad ha dado su conformidad a la concesión de la Medalla de la Ciudad al Mérito Cultural, que este Ayuntamiento por acuerdo plenario de 25 de enero último, otorgó a la Comisión Organizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos.

Oportunamente se le comunicará dia y hora de entrega del mencionado galardón que simboliza la gratitud de la Corporación y de la Ciudad poa la meritoria y abnegada actuación de esa Comisión Organizadora.

Dios guarde a Vd. muchos años.
Igualada 1 de abril de 1965.

El Alcalde acctal.

Don Amadeo Morros Casals

Ciudad

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA

AYUNTAMIENTO DE IGUALADA
REGISTRO DE SALIDA
Nº 3958
21 AGO 1965

Para su conocimiento y efectos consiguientes, esta Alcaldía tiene la distinción de Comunicar a Vd. que la entrega solemne de la Medalla de la Ciudad al Mérito Cultural que fue concedida por el Pleno del M.I. Ayuntamiento, que me honro en presidir, a la Comisión Organizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos, ha sido programada dentro de los actos a celebrar en la Fiesta Mayor. Dicha entrega tendrá lugar el día 24 a las 12 del mediddía en el Salón de Sesiones de la Casa Consistorial.

DIOS guarde a Vd.

Igualada a 21 de agosto de 1965

EL ALCALDE

Sr. D. Amadeo Morros Casals

C I U D A D

La impressió de l'Auca és obsequi de l'Agència Publicitària Igualadina. Durant molts anys van obsequiar a la Comissió dels Reis amb la impressió gratuïta de l'Auca.
Aquest mateix any ***Diario de Igualada*** publica una entrevista amb el Sr. Amadeu Morros –ànima de la festa dels Reis- en què explicava el sentit de la festa dels Reis a Igualada i moltes anècdotes i fets. En l'entrevista ens diu que la primera cavalcada va sortir del Centre Catòlic, entitat que va organitzar la Festa dels Reis fins l'any 1936.
Després els Reis entraven a Igualada venint de cal Riba –casa situada al lloc on hi ha "La Masia". I, també, més endavant, començava a la "Torre del Requesens" que està més a prop per guanyar temps.
Quan la Cavalcada passava per cal "Gaspanet del Melça" al carrer de Sant Ignasi, 34, el Sr. Gaspar Vilarrúbias i Valls feia entrar els Reis, patges, criats, músics,...al seu domicili, on havia preparat un bon foc, una estesa de coques, porrons de vi bo, tabac,... a fi que tots els portadors de la joia infantívola poguessin refer-se de la fredor i del cansament.
Les joguines per als donatius es compren a Cari i Hijo de E. Gascons de Barcelona, i també es compren llibres a ediciones TBO també de Barcelona i a la editorial Espasa-Calpe de Madrid.

ANY 1966-67.-Es fa una nova escala per al dia 1 de gener per a la recepció de la carta pel Patge Faruk i que és més ampla i d'aquesta manera es pot escurçar la cua de gent.
El cost per fer-la és de 17.000 pta.
També es fan els vestits dels Reis nous, menys la capa del Rei Negre (aquesta capa ja surt en les fotografies de l'any 1931 i és la que encara ara porta el rei), amb un cost de 14.500 pta. Aquests vestits es fan a la casa Dercas de Barcelona.
Des de fa una colla d'anys la Comissió pretenia fer la carrossa de l'estrella. Aquest any, però, encara que no del tot completa, ja que hi falta la cua, s'ha pogut fer. Aquesta estrella porta prop de 800 bombetes.
Les joguines es compren a Hijo de E. Gascons, Comercial Samefa, Cari i J. Avilés.

ANY 1967-68.- Aquest any s'instal·la definitivament la cua de l'estrella.
Es volien fer vestits nous per als patges, però s'ha donat preferència a l'estrella i només es fa un vestit nou per al Patge Faruk, (aquest any n'hi ha dos el dia 1 de gener) i s'encarrega a la casa Derkas de Barcelona: *"Por un traje para Patge Faruk compuesto de pantalón bombacho otomán verde con adornos de metal oro y piedras, camisa blanca raso de nylon, chalequillo color ciclamen con adornos oro y piedras y turbante en oro y otomán verde con adorno pluma negra....4.000ptas."*

Dins del resum i observacions que es fan cada any i que es guarda a l'arxiu de la Comissió, hi ha la nota que diu que en l'apartat de la compra de les joguines per als paquets de donatiu s'ha de remarcar que les que es van repartint cada any són totalment noves i actuals. No es compren restes. Aquesta observació és també bona per l'actualitat. Són joguines totalment noves i totalment actuals i comprades per la Comissió dels Reis amb els donatius que es reben de les famílies a l'hora de portar els paquets per a repartir-los o en les entrades dels espectacles.

ANY 1968-69.- Es fan 10 vestits per als patges (16.000 pta.): 2 per als blancs, 2 per als rossos i 6 per als negres a Casa Derkas de Barcelona.
S'imprimeix una nova tirada de segells per a les cartes del dia 1 de gener a Impremta Codorniu.
El preu de la venda de les cartes és de 5 pta. i els segells d'1 pta.
S'agraeix al Sr. Ramon Pipó Graells el que per mitjà de l'Agència Publicitària Igualadina cada any es fa càrrec de les despeses de l'edició de l'Auca.
Aquest any no hi ha cap banda de música que acompanyi a la Cavalcada el dia 5 i es posen altaveus a les carrosses. Sembla que aquesta opció és ben vista per al públic segons una carta al Director publicada al ***Diari d'Igualada*** el 8 de gener i que diu textualment:
Permítame felicitar desde estas páginas a la Comisión organizadora de la Cabalgata de los Reyes Magos por haberse decidido a suprimir la exigua y poco brillante banda de música que tradicionalmente acompañaba a la cabalgata.
Esta banda tocaba a largos intervalos, de forma que, prácticamente, era un cortejo silencioso, cuando lo deseable es que suene continuamente la música. La cabalgata de los magos debe de ser alegre. El problema se ha resuelto de la única forma adecuada posible: con altavoces –que no se cansan-. Efectivamente, resultó mucho más lucido el desfile que con la consabida banda. Reciban, pues, los organizadores, la más efususiva congratulación. C.A."
La compra de joguines per als donatius es fa a Hijo de E. Gascons, Juguetes Angel i Automoto.

ANY 1969-70.- ***75è Aniversari.*** Se substitueix l'Auca per un suplement detallat dels actes que es faran en aquest aniversari. Amb aquest suplement també hi surt una reproducció de la Crida de l'any 1907.

Dins de les festes d'aquest 75è aniversari es va organitzar un concurs de dibuix infantil, un concurs d'aparadors i un de fotografia.

Del concurs de dibuix van sortir premiats.

Categoria menors:

1r. premi: Rosa Maria Llorach Solé.
2n. premi: Amparo Valdivieso Lopez
3r. premi: Salvador Palà

Categoria superinfantils:

1r premi: Gemma Mercader Gumà
2n. premi: Henar Morera Velàzquez
3r. premi: Marisol López Pina

Categoria infantils:

1r. premi: Rosa Margarita Fernández Crespi.
2n. premi: Mª Dolores Alert.
3r. premi: Josefa Gómez Sánchez

Del concurs d'aparadors van sortir premiats:

1er. premi: Deportes Sallés.
2n. premi: Pastisseria Pla.
3r. premi: Bebe Chic.

Del concurs de fotografia van sortir guanyadors:

1r. premi: Josep Bou amb el lema "M'ho portaran tot?
2n. premi: Ramon Mª Salanova amb el lema "S.M. Gaspar"
3r. premi: Ramon Godó Franch amb el lema "Artesania"

En la Cavalcada hi va participar la *Banda de Música d'Igualada*, *La Banda de Tambores y Cornetas* de Miralcamp (Lleida), els gegants i cap-grossos dels barri del Pilar i del carrer de Sant Ignasi.

Les autoritats van fer la recepció oficial als Tres Reis quan la cavalcada va arribar a la plaça de José Antonio (del Rei) - igual que ara -, i es va tirar una traca lluminosa que es va encarregar a Pirotècnia Igual.

Quan es va construir l'estrella l'any 1968, hi va haver una petita fallada amb un dels fils elèctrics, ja que era massa prim per la càrrega elèctrica que suportava i hi havia el perill de quedar amb l'estrella sense llum a mitja cavalcada. Aquest any s'ha fet arreglar aquesta fallada i tot ha funcionat "sobre rodes".

Aquest mateix any es comença a parlar d'una possible renovació de les carrosses.

ANY 1970-71.- Any de la neu: Ha fet una nevada i tot està glaçat des de fa dies. Les temperatures són molt fredes:
Dia 28 de desembre, min. –5,5 i màx. 5.
Aquest dia l'espectacle encarregat per fer-lo amb l'arribada del Patge Faruk s'ha de canviar, ja que els actors no poden arribar a Igualada.
Dia 1 de gener, min. –7,5 i màx. 1.
Es recullen menys cartes, ja que no ha vingut tanta gent com en anys passats.
El dia 5 de gener poden sortir els Reis, però els patges no poden fer servir les escales de mà per pujar els paquets pels balcons, ja que tot està glaçat. (vegeu l'apartat de les escales)
Participen en la Cavalcada la *"Banda de Cornetas y Tambores La Mirada d'Urgell" de Miralcamp i la Banda Municipal de Bellpuig*.

ANY 1971-72.- Es fa una nova edició de segells i de les cartes dels Reis a Gràfiques Jorba.
El preu dels paquets és de 25 pta els dies 2 i 3, i de 40 el dia 4.
Aquest any s'estrenen 12 cap-grossos en la Cavalcada. S'han comprat a Industrial Bolsera de Barcelona per valor de 10.249 pta.
D'aquests cap-grossos n'hi ha 12; 7 són figures del conte de la Blancaneus i 5 figures d'animalets i totes 12 amb el seu vestit corresponent (aquests cap-grossos es van restaurar l'any 1990 a l'escola d'Arts de la Pobla de Claramunt). Aquests cap-grossos actualment estan exposats al local social de la Comissió de la Cavalcada dels Reis, Fundació Privada.
Igual que l'any passat, participen en la Cavalcada les bandes de *Miralcamp i Bellpuig d'Urgell.*

ANY 1972-73.- Aquest any també hi participen en la Cavalcada la *Banda Municipal de Bellpuig i la Banda de Cornetes de Miralcamp.*
Es fan vestits nous per als patges.
També aquest any s'estrena un habitacle nou per a guardar els vestits dels patges i posar-hi un armari per a guardar-hi els papers i documents referents a la Cavalcada dels Reis.
Com que sobren auques d'altres anys, no se n'imprimeixen de noves i es reparteixen el dia de la recepció de les cartes.
També aquest any es fa rècord de paquets repartits fins ara: 2239.

ANY 1973-74.- Per fi i després de jugar tants anys a la rifa de Nadal, ha tocat un petit premi: el reintegrament en el núm. 64.849.
Ja fa una colla d'anys, que el dia de la carta la Comissió dóna com obsequi un globus. És una despesa important i sempre en falten. Se n'inflen un miler. El cost d'enguany ha estat de 21.708 pta.
Participen en la cavalcada la *Banda Municipal de Bellpuig, i les Bandes de Cornetes i Tambors de Miralcamp i del Barri de Fàtima d'Igualada.*

ANY 1974-75.- La subvenció de l'Ajuntament és de 20.000 pta.
Els problemes dels globus s'han solucionat. És el primer any que una casa comercial d'Igualada se'n fa càrrec. També és el primer any que s'inflen amb aire –fins ara es feia amb hidrogen i hi havia perill d'explosió i incendi -.
Es tornen a imprimir més cartes i segells.
Ja fa dos o tres anys que es planteja que els Reis no tirin caramels, ja que hi ha moltes queixes a causa de les trencadisses de vidres i cops. Aquesta proposta es posa sobre la taula en assemblea i es decideix de seguir tirant-los, però avisant de fer-ho amb més suavitat.
Participa en la Cavalcada la *Banda Municipal de Bellpuig i la Banda de Cornetes i Tambors del Barri de Fàtima.*

ANY 1975-76.- El Patge Faruk arriba aquest any el dia 27 de desembre. La ***revista Vida***... fa un tiratge especial dedicat a la festa dels Reis, i en ella surt una entrevista amb el Patge Faruk.
Aquest any en lloc de l'auca s'han editat uns fulls amb la lletra i música de l'himne del Patge Faruk i amb dibuixos de R. Vilella representant moments de la festa dels Reis.
Es renoven les bombetes de les carrosses i se'n compren 925 de noves.
S'estrenen també 10 estrelles petites i que es posen sobre els camions de repartiment de les joguines.
Aquest mateix any es restauren les corones dels Reis Blanc i Ros. Ho fa la casa Derkas de Barcelona.
Participa en la Cavalcada *l'Orquestra Triunfal*

ANY 1976-77.- S'han eliminat totalment els motors i s'ha de transformar la direcció de les carrosses per a poder-les tibar amb Jeeps.
Aquest any no es troben portadors per a les escales i només en poden sortir tres.

HIMNE DEL PATGE FARUK

I. Els infants tots d'Igualada
us volem sempre al costat.
Per això creurem als pares
i farem sempre bondat.
De la ràdio veu amiga
que'ns avisa amb tò suau
de la llar és l'alegria,
dolç misteri i franca pau.

¡Benvingut Patge Faruk!
¡Benvingut Patge Faruk!

Benvingut, Patge Faruk,
Vostre pas per Igualada
omple el cor de la mainada,
d'il·lusió i de gratitut.
Vostre cara somrient
la bondat ens encomana,
precedint la Caravana
dels tres Reis de l'Orient.

II. Missatger de la gran Festa
vol, en mig de l'il·lusió,
que la nena sigui llesta
i el nen sigui bon minyó.
En els fulls de meravella
d'aquell llibre colossal
adornat de mil estrelles
ens hi apunta el bé i el mal.

¡Benvingut Patge Faruk!
¡Benvingut Patge Faruk!

Benvingut, Patge Faruk,
Vostre pas per Igualada ...etc.

(A la -I.- i final)

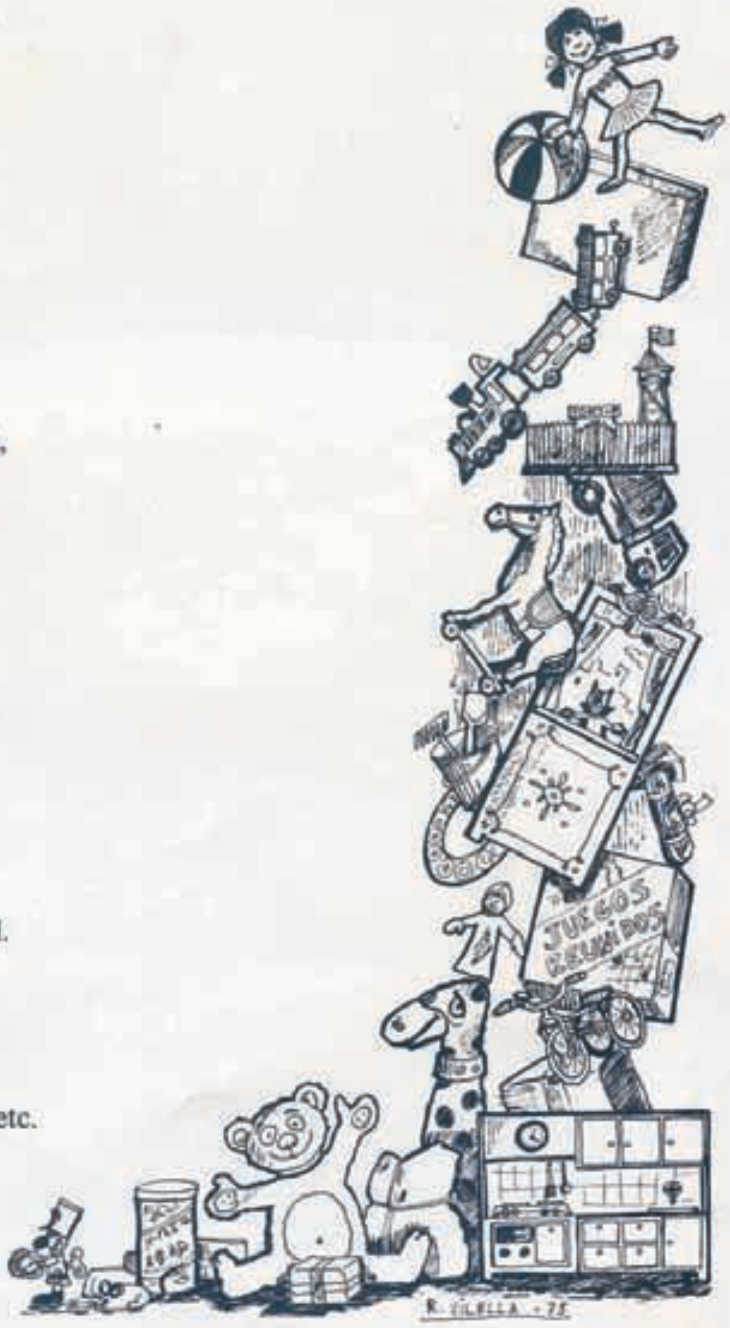

HIMNE DEL PATGE FARUK

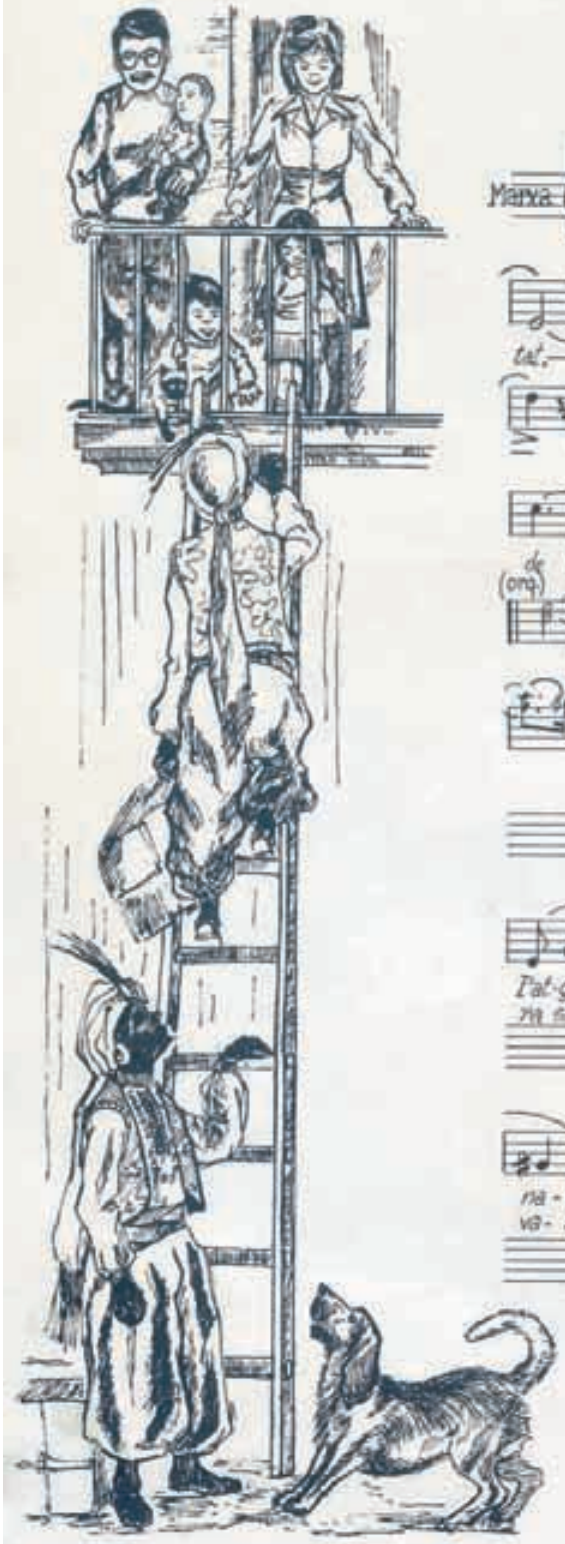

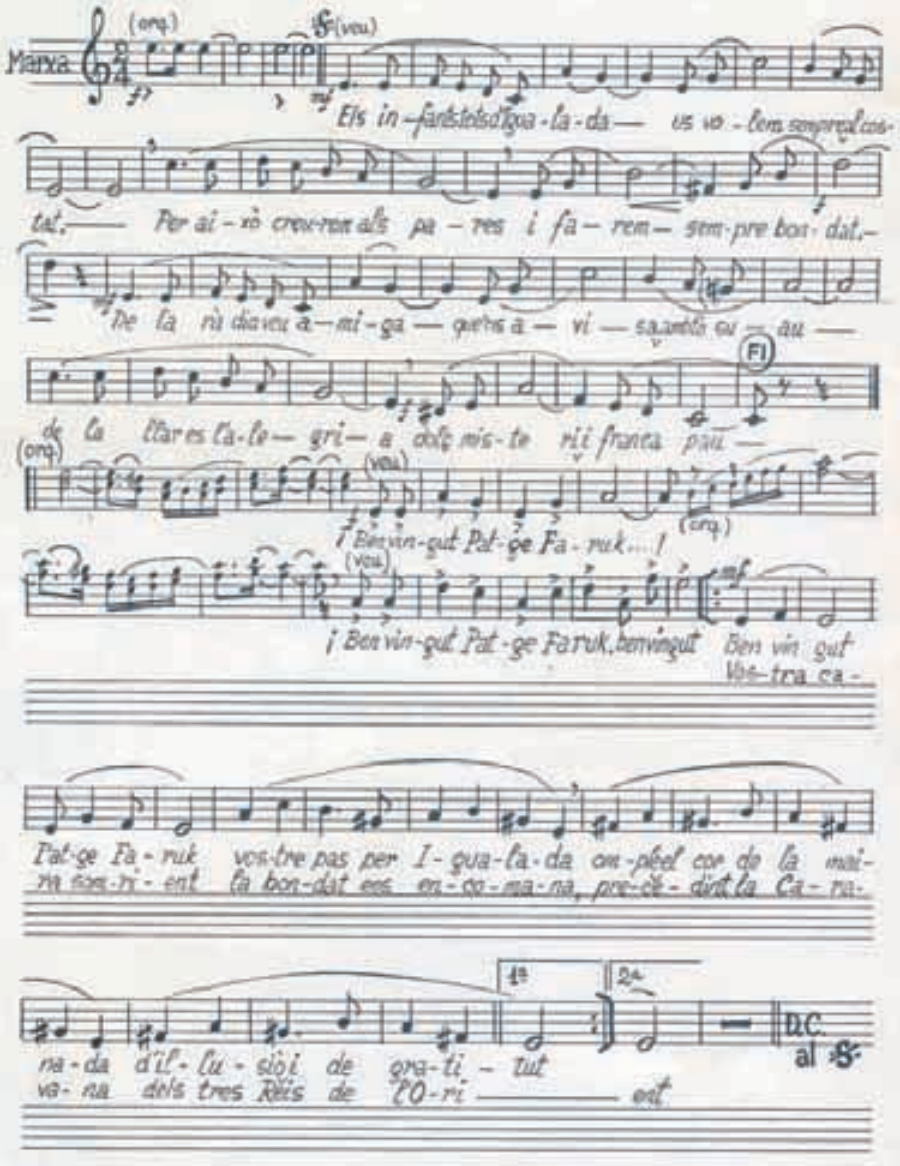

Música del Mtre. Joan Just
Lletra d'en Lluís Valls

Es fa una escalinata nova pel dia de la recepció de les cartes.
Es fa una nova impressió de sobres, cartes i segells.
La subvenció de l'Ajuntament és de 30.000 pta.
Els preus que es cobren enguany són: sobre més carta = 10 pta. segell = 3 pta. Missatges per ràdio 100 pta. Paquets normals dies 2 i 3 =75 pta. dia 4= 100 pta. (els paquets grans, 200).
Les entrades del dia 28 per l'arribada del Patge Faruk: butaques, amfiteatre, llotges i 1a fila 1r. pis = 25 pta., 2a i 3a fila 1r. pis= 20 pta, 2n. pis= 15 pta. passadís 10 pta.
Participa en la Cavalcada una banda de música formada per 40 músics.

ANY 1977-78.- El desembre (1977) toca la rifa (6 pta. per pta). Això ajuda a millorar l'economia de l'entitat i a preparar-se per a nous projectes.
S'ha de canviar de lloc per guardar les carrosses. Fins ara eren al carrer d'Oviedo (actualment Delícies), però la CNT ha volgut recuperar el local. El lloc nou serà l'escorxador.
Hi ha una simpàtica i agradable sorpresa i que va passar en una casa en la visita dels patges. Van repartir els paquets de les joguines entre la mainada que hi havia i als més grans de la casa els va tocar un paquet molt petit. Quan el van obrir hi havia un xumet amb el qual els seus fills els anunciaven que havien de ser avis. La Festa de Reis és plena de sorpreses per a tothom.
Participa en la Cavalcada *l'Orquestra Triomfal.*

ANY 1978-79.- Els projectes es comencen a poder portar a terme: aquest any el Rei Negre arriba amb carrossa nova. Es va construir sobre un xassís de camió i va ser un disseny del decorador Sr. Josep Vilanova i Lluch. El seu cost va ser de 474.105 pta.
La ciutat d'Igualada creix i, per tant, els districtes dels barri del Poble Sec s'han de fraccionar i posar-hi més camions per a poder repartir tots els paquets.
El dia 1 de gener, a part d'altres coses, es van repartir 5000 globus als nens i nenes al portar la carta al Patge Faruk.
També aquest any es fa un vestit nou per al Rei Ros.

ANY 1979-80.- A causa de les noves normatives de seguretat, l'arribada del Patge Faruk s'ha de fer en dos llocs diferents: Ateneu i Mercantil.
Les joguines per als donatius es compren aquest any a Grinsa de Torelló, Juguetes Angel i José Mª Nos de Barcelona i Lluís Casanovas de Vilanova del Camí.
Com a nota simpàtica, aquest any el Rei Negre porta un nadó (vegeu anècdotes curioses del llibre ***Retalls d'Història dels Reis d'Igualada.***)
L'*Orquestra Triomfal* amb 50 músics participa en la Cavalcada.

ANY 1980-81.- Després de cinc anys sense fer-ho, es torna a editar l'Auca.
El Sr. Enric Basas, director de Ràdio Tarragona demana que invitem al Patge Faruk per anar a parlar per ràdio a la mainada d'aquella important capital catalana.
Pel dia de la recepció de les cartes es fa una ampliació de l'entarimat i escales i també un desmuntable de cortines i corona per al tron del Patge Faruk. Però tot aquest muntatge no té l'èxit esperat.
Participa en la Cavalcada les orquestres *Caravana i Rosaleda*.
Aquest any ens visita la Comissió dels Reis del Vendrell i de Caldes de Montbui per a rebre informació sobre la nostra festa. Més endavant, hom sap que al Vendrell van organitzar la Cavalcada similar a la d'Igualada.

ANY 1981-82.- Cada any, fins ara, s'enviava a molts igualadins una carta anunciant els actes de la festa dels Reis. Enguany s'imprimeix un cartell amb tots els actes de la festa i es posa en botigues i llocs d'anunci. Aquest cartell és una col·laboració de Grafopack.
És el tercer any que el Patge Faruk arriba en dos lloc diferents: Mercantil i Ateneu. L'espectacle del Mercantil abans de fer entrada el Patge Faruk és: Pep Saltimbanqui & Bocoi amb l'espectacle "Confitura de Pallassos" i a l'Ateneu es projecta la pel·lícula "Gran Prix a la muntanya dels invents".
Es compra un grup electrogen per a la carrossa del Rei Negre.
Es fan dos llibres nous per al Patge Faruk, que són els que es faran servir a partir d'ara.

ANY 1982-83.- S'estrena un nou model de cartes. Conservant els mateixos colors blau, verd i taronja tot està imprès en un mateix full –carta, sobre i segell. D'aquesta manera és més còmode tant per vendre com per contar-les. També s'estrena una nova carrossa per al Rei Ros amb un cost de 520.507 pta., també dissenyada pel Sr. Vilanova, i dos generadors més per valor de 379.070 pta.
No hi ha banda pel dia 5. En les notes del resum d'actes de l'any surt: *"- Hi havia qui deia: els músics que toquin – però uns mesos abans de la Festa ens veiérem i vàrem convenir que més endavant ja concretaríem. Quant crèiem que venien per formalitzar-ho ens digueren que ja havien firmat amb uns altres..." (?) Pot ser s'estimaven més tocar a fora d'Igualada que en la nostra festa?.*
"Vam intentar arranjar-ho amb uns equips i bons altaveus, però també va fallar.
Això ens va passar amb el Sr. Administrador dels músics locals."
En el ***Diari d'Igualada*** surten –i amb raó- cartes de queixa per la manca de música en la Cavalcada.

ANY 1983-84.- S'estrena la carrossa del Rei Blanc. El seu cost és de 750.000 pta.
Participa en la Cavalcada la *Societat Musical Espiga d'Or de Deltebre*.
Igualada. Periòdic de l'Anoia nomena el Sr. Amadeu Morros en nom de la Comissió dels Reis "Igualadí del mes".
El Patge Faruk surt en el programa "Comarques" de TVE circuit català.
El 17 de gener el Sr. Ramon Bagó i Agulló, Director General de Turisme de la Generalitat, ve a Igualada i manté una entrevista amb els components de la Comissió dels Reis. Se li explica el funcionament de la festa i se li mostren documents i fotografies de les cavalcades. Queda impressionat pel bon funcionament de la festa.
El 21 de desembre del mateix any es poden vendre les carrosses antigues a la Comissió dels Reis de Capellades. El gener del 1985 ja les estrenaven aconseguint un èxit total.

ANY 1984-85.- El dia de la recepció de cartes hi ha tres Patges Faruk.
Es comença a modernitzar el funcionament intern referent a la recepció de paquets: es fan les primeres proves de treure les llistes per ordinador. Fins ara es feia tot manualment.
Les joguines de donatiu es compren a Lluís Casanovas.
El dia 5 al matí comença a nevar amb intensitat. Els telèfons no paren. Què s'ha de fer?...Els Reis han d'arribar i passar pels carrers de la Ciutat.

L'espectacle és impressionant, i la gent surt al carrer per donar la benvinguda als Tres Personatges.
Participa en la Cavalcada la Banda de Música d'Igualada i la Unió Musical La Artística de Sant Jaume d'Enveja. Encara que aquesta última banda no ha vingut preparada per la gran nevada, els seus components han gaudit al màxim de la festa i diuen que tornaran un altre dia; això sí, però, sense neu.
Es compra un quart generador, 6 escales de fusta de 6 m. i vestits nous per als patges.
Enguany es tornen a tirar coets per anunciar l'arribada dels Tres Reis.
En una entrevista el Sr. Amadeu Morros i Casals recorda que l'ànima dels Reis de la primera època va ser el Sr. Ramon Ribalta i Miserachs. També el Sr. Ramon Ribas i Carulla i més endavant Lluís Valls i Soler –creador del mític Patge Faruk-, Pau Llacuna i Alemany, Manuel Mateu i Vives, entre d'altres de tasca molt meritòria.

ANY 1985-86.- El dia 28 de desembre el Patge Faruk visita també el Saló de la Infància. Es rep una carta de l'Alcalde d'Igualada datada l'11 de febrer de 1986: *"En nom de la Corporació i propi, us agraeixo que durant les passades nevades ens deixéssiu els equips electròdens que feu servir per les carrosses de SS.MM. els Reis Mags de l'Orient.*
Aquesta generosa acció va permetre que algunes poblacions veïnes no es quedessin totalment aïllades, ja que es van utilitzar per a subministrar energia a diverses centrals telefòniques.
Confiant que en altres circumstàncies també podrem comptar amb vosaltres, ben atentament us saluda, Manuel Miserachs i Codina –Alcalde-"
Participa en la Cavalcada la Banda de Música del Conservatori de l'Ateneu.
L'equip informàtic està treballant al 100% i totes les llistes, tant de personal com de paquets, districtes, etc. estan ja informatitzades.

ANY 1986-87.- La Cavalcada dels Reis d'Igualada és retransmesa a tot Catalunya per TV3. Per retransmetre la nostra cavalcada es fan servir 5 cameres fixes posades pels carrers del recorregut de la Cavalcada, 2 a l'hospital, 1 a l'Asil i 1 mòbil. En el transcurs de la retransmissió també hi surten imatges del dia de l'arribada del Patge Faruk i del lliurament de les cartes, així com imatges de cases igualadines durant la visita dels patges.
Per fer possible aquesta retransmissió hi participen més de quaranta persones entre tècnics, cameres, electricistes, etc.
Les imatges de la Cavalcada arriben fins el poble de Pedreguer de la província d'Alacant, ja que residents d'aquesta població i descendents d'igualadins es van posar en contacte amb l'ajuntament per fer saber que havien vist els Reis d'Igualada.

D'Alcalde d'Igualada

11
febrer
1986

Sr. Amadeu Morros i Casals
President de la Comissió de la Cavalcada dels Reis
I G U A L A D A

Benvolgut:

En nom de la Corporació i propi, us agraeixo que durant les passades nevades ens deixéssiu els equips electrògens que feu servir per les carrosses de SS.MM. el Reis Mags de l'Orient.

Aquesta generosa acció va permetre que algunes poblacions veïnes no es quedessin totalment aïllades, ja que es van utilitzar per a subministrar energia a diverses centrals telefòniques.

Confiant que en altres circumstàncies també podrem comptar amb vosaltres, ben atentament us saluda,

Manuel Miserachs i Codina
Alcalde

Enguany s'estrena una nova estrella i també els vestits dels Tres Reis, (els vestits estan dissenyats pels germans Josep i Emili Miramunt), menys la capa del Rei Negre que és la de sempre. Aquesta capa, però, també es va restaurar i ho va fer la Sra. Montserrat Dalmases i Sánchez, de Castellolí
Les joguines de donatiu es compren a Magatzems Angelina i també es fa compra important a Gràfiques Jorba, S.A., i que serviran aquestes darreres joguines molts anys. (És una compra de xandalls i jocs de perruqueria per a nens i nenes).

ANY 1987-88.- El 28 de desembre del 1987 al Saló de Sessions de l'Ajuntament es presenta el llibre de Teresa Sert i Monrós ***Retalls d'Història dels Reis d'Igualada.***

El llibre va ser comentat pel Sr. Lluís Valls i Soler, membre de la comissió dels Reis i "creador del Patge Faruk".

El Sr. Lluís Valls va dir: *"Heus aquí la història d'una festa especial, tan entranyable per la nostra ciutat que dubto que siguin gaires els igualadins que en passin i crec, tanmateix, que la majoria de persones residents a Igualada, l'han viscuda, l'han sentida –de manera directa o indirecta–, n'han copsat l'encís i s'ha deixat endur pel seu encanteri.*

No cal dir que parlo de la Festa dels Reis!

I voldria explicar breument clar –un pròleg no dóna per més– el perquè aquella Cavalcada, que començava modestament al Catòlic a finals de segle, s'ha convertit en la Festa d'avui, talment una metamorfosi que l'ha transformada en un espetec d'actes que mouen a tota la quitxalla –i a la gent gran– de la vila, a rebre el Patge, a donar-li la carta, a atapeir la Soledat i Rambles per veure l'arribada dels Reis i, finalment, –moment culminant– a esperar els criats portadors de les joguines, els presents, els obsequis...

Aquest perquè té un nom: es diu FE. Sí, FE! Nosaltres els homes que hem format part de la Comissió Organitzadora –els del Centre Catòlic, els qui recollirem la torxa després de la guerra i els qui l'han continuat fins avui– tenien, teníem, tenen FE! Creien, crèiem, creuen en els Reis!

I aquesta Fe és encomanadissa. No de cop, però s'encomana de mica en mica si les persones que van al davant la palesen, bolcant tota la seva il·lusió en els preparatius i en la realització de la Cavalcada cada any.

Vegeu les dificultats amb que s'acararen els, diguem-ne pioners, del Catòlic.

Prou malden perquè la Festa s'obri a tota Igualada sense fer distinció de cap mena, però sigui que la situació política, social i econòmica està enrarida –hi ha algun any que els Reis no surten– sigui que hi ha tal volta algun defecte d'organització, i molt possiblement per les dues coses al plegat, el cas és que la Festa sembla feta només perquè en gaudeixin els infants d'un sector, d'una classe determinada.

Als anys vint, l'organització dels Reis fou titllada de "mascarada", en els anys de pre-guerra la Comissió, que presidia el Sr. Ramon Ribalta, va veure com li prohibien el pas de la Cavalcada pels carrers de la ciutat, acusada de ser una "pràctica familiar anacrònica" i no sé quantes coses més..... Doncs bé, malgrat tots els obstacles, si us fixeu la llavor ja començava a germinar. Aquells homes, en mig de contrarietats, entrebancs i malestrugances, van comunicar la seva Fe –feta d'il·lusions, somnis i somriures d'infant– àdhuc en aquells que no hi creien.

Es va organitzar la "Festa de l'Arbre de Noël"!! Era el mateix que la Festa dels Reis, però sense Reis.

Era l'esperit de la Festa que s'havia contagiat. No oblidem –i això ho explica tot– que el seu centre, el seu objectiu i la seva raó, son els nens.

Després de la guerra, els Reis tornaren. Els membres de la Comissió, enduts per la nostra creença en els Reis, vàrem treballar perquè la Festa fos cada vegada més igualadina, sense discriminar ni marginar ningú, i el nostre primer fruit va ésser constatat que havíem transmès el missatge, que havíem encomanat la nostra Fe. Nosaltres ja érem grandots i ben aviat se'ns van afegir, es varen incardinar a la Comissió en estol de jovenets de divuit, dinou i vint anys i àdhuc més joves –alguns d'ells sortosament encara hi son–. Aquest va ésser el primer pas important, perquè ells –creient– van ser també transmissors de Fe.

Després vingué el Patge Faruk, les xerrades per ràdio, i el lliurament personal –de nen a Patge– de la carta als Srs. Reis....

El contagi s'estenia. Els nens creien en els Reis; els pares creien en els nens, i, a través dels ulls brillants dels seus fills, els pares creien en els Reis.

I la Comissió ha seguit –tan ben portada pel malaguanyat amic Amadeu Morros!– la seva tasca d'encomanar la Fe. I ho ha aconseguit plenament en tots els aspectes: espectacularitat, llum, carrosses, estrella, llepolies, pluges de caramels... però per a mi el més important és veure la munió de jovent que es mou al voltant de la Festa. La gent jove segueix sentint-se atreta pel seu encís. També hi creuen. Són les noves baules de la cadena que n'assegura la continuïtat.

Avui tots els igualadins i –per contagi també– molts que no ho són, però que han vibrat amb la Festa d'Igualada, creuen en els Reis.

I és que aquest Senyors, rera les cares pintades, els vestits fastuosos, els turbants amb maragdes, fan cada any el seu recorregut d'amagat i es valen dels membres de la Comissió Organitzadora –que els saben fidels i que a més a més estan segurs que són capaços de transmetre llur Fe de pares a fills i de fills a nets– perquè fassin la feina pesada, el treball dur: perquè suïn tinta per si uns paquets s'han extraviat, perquè escoltin amb paciència les reclamacions dels impacients, perquè tinguin els nervis a punt

de desconectar-se per si fallen els cavalls, les bateries, els motors dels cotxes..., perquè tinguin sempre l'ai al cor per por d'un accident, perquè.... I els Senyors Reis els hi ho agraeixen fent que, malgrat les enrabiades, els mals de cap, la por i els nervis, quan tot acaba i acaba bé –que per això vetllen els Reis– se sentin envaïts per una escalforeta íntima de benestar –molt difícil d'explicar però que satisfà abastament– per haver contribuït a curullar d'il·lusió, de misteri, de màgia, de meravella i de pau als infants de la Ciutat.
En una de les pàgines d'aquest llibre hi llegireu els motius que donen els senyors de la Comissió per a continuar un any darrera l'altre. Bé, doncs, podeu afegir-hi aquest: Perquè creiem en els Reis!!!"

En aquest acte, també va assistir-hi el Patge Faruk.
Participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada i l'Agrupació Musical de Godall*

(La Sra. Teresa Sert amb el Patge Faruk
el dia de la presentació del llibre ***Retalls d'Història dels Reis d'Igualada)***

ANY 1988-89.- Ja fa temps que es busca un comprador de l'estrella antiga i es posa un anunci al diari Avui per a poder vendre-la.
Els vestits dels nostres Reis surten fora de Catalunya: una firma comercial d'Andorra (uns grans magatzems) fa un reportatge propagandístic i fan servir els vestits dels Reis d'Igualada per les fotografies.
Enguany es fan nous els vestits per als nens de les carrosses i per al Patge Faruk.
També es posen estrelles noves als camions que porten les joguines.
Participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada del conservatori de l'Ateneu.*

ANY 1989-90.- Al novembre del 1989 es fa un nou enregistrament de l'himne (vegeu l'apartat de l'himne)
Surt una carta al diari i signada per Francesc Lladó Salat i dirigida al Sr. Àngel Casas de RTVE-2 de Sant Cugat del Vallès en què es puntualitza que el repartiment de les joguines en la "nostra cavalcada" no es fa de nit com en altres llocs, sinó que a Igualada es fa durant la Cavalcada i després per les cases dels diferents barris de la ciutat.
El dia 28 el Patge Faruk arriba només al Mercantil, i la recepció de cartes també es fa al Mercantil, ja que l'Ateneu està tancat per obres.

El Sr. Pere Marí i Casanovas fa una valoració estimativa del nombre de persones que contemplen el pas de la cavalcada dels Reis.
Aquest any s'envia per primera vegada una carta personalitzada a les famílies d'Igualada amb el programa de la festa dels Reis i unes observacions per portar els paquets de les joguines.
L'Escola d'Arts de la Pobla de Claramunt restaura els cap-grossos que es van comprar l'any 1972.
Participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada*.

ANY 1990-91.- A causa de les obres del teatre de l'Ateneu, l'Ajuntament cedeix un local a la Comissió dels Reis per posar-hi el local social al carrer de la Indústria, 1.
El Patge Faruk arriba a partir d'aquest any al polisportiu de les Comes.
El dia 1, per agilitar la recollida de cartes, hi ha quatre Patges Faruk.
El Patge Faruk és notícia estatal a través de la ràdio i la televisió. Les cameres de TV1 van prendre imatges del Patge el dia de la seva arribada, així com imatges d'uns nens i nenes que se l'escoltaven per la ràdio els dies després de la seva arribada.
També Ràdio 4 i Ràdio 1 de Rne. van difondre en les seves emissions un reportatge fet des d'Igualada de les diferents cavalcades de Catalunya remarcant d'especial manera la d'Igualada.
La recepció dels paquets es fa al carrer del Portal núm. 8 i el seu preu és de 500 i 700 pta.
S'han arranjat les carrosses, incorporant-hi unes escales per a pujar-hi amb més comoditat i també s'han renovat les bombetes i focus passant-les a major voltatge, gràcies a l'adquisició de tres nous grups electrògens. Les a prop de dues mil bombetes de l'estrella també.
Tant l'estrella com les carrosses s'han modernitzat amb major dosi de seguretat en la part elèctrica, assegurant d'aquesta manera la tallada de llum parcial o total en cas de curt-circuits o bé variacions excessives de voltatges.
S'han començat a renovar tots els vestits de patges propietat de la Comissió.
Com anècdota podem destacar que l'estrella dels Reis no passava per la Rambla a causa que una filada de bombetes de la il·luminació nadalenca era una mica baixa. Es va haver d'abaixar per la base l'estrella i aixecar la filada amb un pal perquè hi passessin també les carrosses. El públic va correspondre amb forts aplaudiments.
Participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada*.

ANY 1991-92.- Finalment s'ha pogut vendre l'antiga estrella. L'ha comprada la Comissió de Festes de Callús (a finals del 1991) i aquest mateix any ja precedeix la seva cavalcada.
També participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada*.

ANY 1992-93.-La recepció de paquets es fa a l'Avgda. d'Àngel Guimerà, 34. Es compra un decorat pel dia de l'arribada del Patge Faruk i recepció de cartes. És el que es fa servir actualment (fins ara eren llogats).
La *Banda de Música d'Igualada* també participa en la Cavalcada aquest any. Aquest any els caramels que tiren els Reis i donen els patges són personalitzats. Porten el nom de Reis d'Igualada, i és un disseny de Marcial Fernández.

ANY 1993-94.- Es fa una campanya organitzada per l'Ajuntament i els comerços d'Igualada amb repartiment de cromos de la col·lecció *"Coneix Igualada, Coneix l'Anoia"*. El cromo núm. 183 parla de la Festa dels Reis d'Igualada.
Es torna de manera forçada a canviar de lloc per a la recepció dels paquets. Aquest any és al carrer de Lleida, cantonada Avgda. de Barcelona (Edifici Amelior.)
El dia 5 els patges porten una identificació diferent: són uns senyals adhesius lluminosos. És una novetat i causa sensació.

ANY 1994-95.- ***Any del Centenari:*** El dia 2 de desembre del 1994 al Saló de Sessions del M.I. Ajuntament es fa la presentació del llibre ***Aquesta Nit Igualada. La Caravana dels Somnis***. Els autors són Carles Mª Balsells i Castelltort (textos) i Santi Carbonell i Bertran (fotos).

(Carles Mª Balsells i Santi Carbonell, autors del llibre ***"Aquesta Nit Igualada. La Caravana dels Somnis****"junt amb la Sra. Anna Vila i del Sr. Josep Vidal)*

Fa la presentació del llibre la Sra. Anna Vila i Badia. El Sr. Josep Vidal i Bertran, en nom de la Comissió, llegeix un text d'agraïment, de record dels predecessors que han possibilitat d'arribar al centenari com també de continuar fer cada any millor la festa i atendre totes les il·lusions dels infants que l'esperen amb goig, temença i alegria.

L'escultor igualadí Camps Carol modela una petita escultura, obra d'art, que presenta els tres caps reials units en una sola peça, i esculpit de forma, diríem, rústega, la qual dóna més força expressiva i més personalitat als tres rostres.

(Escultura de l'artista Camps Carol)

El dia 26 de desembre del 1994 s'inaugura l'exposició "Reis Igualada 1995 – Cent anys d'il·lusió". Fa la presentació en nom de la comissió el Sr. Ignasi Vilanova i Calzada.

En la Cavalcada dels Reis, les cases col·loquen als balcons unes banderoles de color blau amb un dibuix en forma de moneda daurada amb la inscripció:

"I Centenari de la Cavalcada dels Reis Màgics d'Orient. Igualada 1985-1995."

Aquestes banderoles també es col·loquen en fanals de la ciutat.

Participen en la Cavalcada *La Banda de Música d'Igualada, La Lira Ampostina i la Banda de l'Ateneu Musical Rafaelguaraf.*

El discurs del Rei Gaspar a la Plaça del Rei, el dia 5, fa forrolla: els Reis han decidit cremar el llibre negre....aquest any: *"...Hem donat ordres al nostre fidel amic el Patge Faruk que, per aquesta vegada, cremés el llibre negre. I així ho ha fet. Aneu-vos-en doncs feliços, a les vostres llars, per esperar als nostres més de cinc-cents patges que segons aquestes llistes, han carregat*

vint-i-quatre camions, i s'escamparan per tot Igualada, per donar-vos les joguines i altres obsequis."

Diari d'Igualada, Periòdic de l'Anoia, en col·laboració amb la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis organitza un concurs de redacció. Els guanyadors són:

Categoria A (menors de 16 anys):

1er. Premi: Carolina Ribera i Trepat amb el títol *"La Nit de Reis"*.

2n. Premi: Joan Prat i Jorba amb el títol *"Els Reis Mags a Igualada"*.

Menció especial a Pere-Jaume Ferrer i Travesset amb el títol *"Regirant Papers"*.

Categoria B (més de 16 anys):

1er. Premi: Marisol Oliva i Segura amb el títol *"Vaig Creixent"*.

2n Premi: Josep Andreu i Cobos amb el títol *"Sense i Amb"*.

El 6 de gener, el programa Giravolt de TVE (circuit català) fa un reportatge sobre la festa dels Reis a Igualada: una entrevista amb el Sr. Josep Vidal, l'arribada del Patge Faruk el dia 28 de desembre i les seves emissions radiofòniques, el lliurament de la carta el dia 1 de gener i la Cavalcada del dia 5.

També TV3 dóna informació de la nostra festa.

El 13 de gener a l'Escola Mare del Diví Pastor es fa una xerrada – tertúlia amb membres de la Comissió sobre els Reis d'Igualada.

El 28 de gener se celebra el Sopar del Centenari al Saló Imperial de l'Hotel Amèrica. Hi assisteixen un total de 251 persones. A l'entrada del saló es fa donació als assistents d'una còpia de l'himne del Patge Faruk i una insígnia de plata reproducció de l'escultura de Camps Carol. Abans del sopar, però, i asseguts a taula, unes paraules en "off" del Patge Faruk dóna la benvinguda als assistents i els recorda en to molt festiu el comportament que s'ha de tenir a taula.

Es fa un enregistrament en cassette de l'himne del Patge Faruk i una glosa extreta del llibre ***Aquesta Nit Igualada, La Caravana dels Somnis***.

ANY 1995-96.- La Comissió de la Cavalcada dels Reis d'Igualada queda finalista dels premis "Els 7 de Regió 7 als col·lectius i persones més destacades de la comarca de l'any 1995". No va ser elegida. (Potser la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis no es mereixia aquest títol després de celebrar el centenari?).

La recepció dels paquets és aquest any a l'avinguda de Pau Casals, 66.

Participen en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada i La Lira Ampostina.*

TVI i Regió 7 editen un vídeo sobre els Reis d'Igualada: Els Reis la il·lusió d'Igualada.

Es canvia de local per guardar les carrosses. Fins ara era a l'escorxador i a partir d'aquest any és al carrer de la Torre.
Els patges van identificats amb una xapa rodona metàl·lica i de color i que cada any serà diferent amb el nom de Reis Igualada.

ANY 1996-97.- La festa dels Reis d'Igualada surt publicada a les pàgines d'un setmanari de Buenos Aires (Argentina).
Participen en la cavalcada les bandes de música *La Lira Ampostina, La Traiguera i la Banda d'Igualada.*

ANY 1997-98.- TVI retransmet en directe la Cavalcada dels Reis.
Participen en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada, Unió Musical de Traiguera i Associació Filharmònica Rossellense* .
Com anècdotes cal destacar que en la visita dels Tres Reis als malalts de l'hospital, el Rei Melcior va sofrir una lleugera indisposició a causa de la calor que hi feia, i que el Patge Faruk en una visita a una casa de la ciutat es va quedar gairebé 1 hora atrapat dins d'un ascensor.

ANY 1998-99.- La Comissió de la Cavalcada dels Reis ha de deixar el local social del carrer de la Indústria per fi del contracte entre el propietari i l'Ajuntament, i inaugura un nou local cedit també per l'Ajuntament el 2 d'octubre del 1998 sota conveni signat el 17 de juny del mateix any al carrer de Pere Valls, núm. 6.
Al Centre Cívic Montserrat tres ludotecàries professionals, Núria Fernández, Alba París i Gemma Solà expliquen la manera pràctica de fer una bona carta als Reis per a demanar les joguines adequades a cada edat.
Es parla aquest d'any del projecte de fer sortir noies per fer de patge l'any vinent, però.....
El dia 1 de gener hi ha cinc patges Faruk per a la recepció de cartes.
La Cavalcada amplia el seu recorregut i s'allarga fins al final del Passeig i passa després per l'avinguda de la Mare de Déu de Montserrat.
Participen en la Cavalcada les tres bandes de música de l'any passat.

ANY 1999-2000.- La Comissió de la Cavalcada dels Reis d'Igualada es reforça com a estructura interna i d'organització creant la Fundació Privada Reis d'Igualada.
Des d'ara, el nom de l'entitat és de **Comissió de la Cavalcada dels Reis d'Igualada, Fundació Privada**. D'aquesta manera l'entitat té un caire institucional.
Es fa un nou format de cartes per al Patge Faruk. Aquest nou format engloba els tres colors que fins ara hi havia en una sola carta.

Comença la polèmica de les “patgesses”. Uns mitjans de comunicació tant locals com d’altres (TV inclosa) van una mica massa lluny amb la polèmica de les “patgesses” i molts opinen gratuïtament sense ni tan sols conèixer el sentit de la festa a Igualada. La Comissió dels Reis es tira enrera del projecte de fer sortir noies per a fer de patge i es manté al marge d’aquestes polèmiques.

La Fundació internacional amb seu a Zuric (Suissa) Rotary International, reconeix la tasca de la Comissió dels Reis d’Igualada, Fundació Privada i li fa donació d’un diploma de reconeixement amb l’escrit següent:

THE TRUSTEES OF THE ROTARY FOUNDATION AND ALL THOSE WHO BENEFIT FROM THE FOUNDATION’S EDUCATIONAL, HUMANITARIAN AND CULTURAL PROGRAMS APRECIATE YOUR GENEROUS SUPPORT .

El 2 de desembre de 1999 el Rotary Club Igualada dóna a la Comissió el diploma acreditatiu a aquest títol.

Participen en la Cavalcada les *Bandes de Música d’Igualada, la Unió Musical de Traiguera i la Banda d’Alginet.*

Aquest any es fa rècord de repartiment de paquets de tota la història dels Reis d’Igualada: 2339.

THE ROTARY FOUNDATION

Certificate of Appreciation

presented to

Comissió Cavalcada dels Reis d'Igualada, Fundació Privada

The Trustees of The Rotary Foundation and all those who benefit from the Foundation's educational, humanitarian and cultural programs appreciate your generous support.

The Rotary Foundation of Rotary International

Chairman, Trustees of The Rotary Foundation

President, Rotary International

(Els primers Reis del Mil·leni)

(Els Reis visitant una família Igualadina)

ANY 2000-01.- ELS PRIMERS REIS DEL MIL·LENI. El dia de l'arribada del Patge Faruk plou, i no es pot fer el recorregut pels carrers d'Igualada.
Aquest any continua la polèmica de les "patgesses". La Comissió dels Reis es manté encara al marge i no vol entrar en aquesta polèmica recordant que és una entitat privada i és ella qui organitza la festa dels Reis.
La compra de les joguines per als paquets de donatiu es continua fent majoritàriament als magatzems Angelina. Aquest any, però, també se'n compren a Starline (maletes, paraigües, carteres, etc).
Participen en la Cavalcada la *Banda d'Igualada i la Unió Musical de Traiguera.*
Com a nota curiosa cal dir que els Reis d'aquest any després de visitar les cases dels seus familiars van visitar per sorpresa algunes cases d'Igualada. La cara de sorpresa primer i de satisfacció després de les famílies visitades són dignes de recordar-les.

ANY 2001-02.- Any de l'Euro. El preu dels paquets és de 6 i 9 euros, i les cartes 0,90 euros.
Aquest any no se segueix la tradició de tirar coets a l'hora de la sortida dels Reis de l'hospital. Cada any es necessiten més permisos per tirar-los, i enguany totes les esglésies d'Igualada fan sonar les seves campanes a l'hora de la sortida dels Reis.
En la visita a l'Asil, és el grup musical *Quatrevents* qui toca l'himne del Patge Faruk.
En la Cavalcada hi participa la *Unió Musical de Traiguera.*
Com a nota curiosa cal dir que només els conductors dels Jeeps tiren 1308 Kg. de caramels el dia de la Cavalcada. En total i des del dia de l'arribada del Patge Faruk i fins el dia 5 al vespre se'n tiren i reparteixen 4500 kg.

ANY 2002-03.- En reunió dels components de la Comissió de la Cavalcada dels Reis, el dia 24 d'octubre, es decideix de tirar endavant el projecte engegat l'any 1999 i es decideix, sense tenir en compte les pressions rebudes fins ara, d'incorporar noies a la Cavalcada. La Comissió és conscient que a causa de la logística de la festa hauran d'anar-se incorporant gradualment cada any. A causa d'aquest canvi, es confeccionen aquest any 25 vestits de patge, perquè els portin les noies que hi vulguin participar. Aquests vestits són iguals als dels nois, ja que no hi ha d'haver diferència entre uns i altres, ja que des del començament es deixa molt clar que són nois i noies patges els que participen en la Cavalcada.
L'equip informàtic té ganes de treballar fort i es renoven tots els programes informàtics de la Comissió dels Reis. Estem al dia informàticament.
Junt amb la carta que s'envia als patges per a fer-los saber el dia que s'han de venir a inscriure a la comissió, s'envia un dibuix del model de vestit i turbant que s'ha de fer servir per a participar en la nostra festa. No volem

que la nostra Cavalcada es desmarxi i sembli una desfilada diferent.
Aquest any se substitueix la carta que s'envia a les famílies per un tríptic explicant tot el programa detallat de la festa dels Reis.
L'Ajuntament, amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat i la Diputació de Barcelona, edita un tríptic de la Festa dels Reis d'Igualada. Aquest tríptic es reparteix entre els assistents el dia de la recepció de cartes.
Participa en la Cavalcada la *Banda de Música d'Igualada i la Unió Musical de Traiguera.*
Quan els Reis arriben a la plaça Castells, comença a ploure una mica, però el temps deixa acabar el repartiment dels paquets sense problemes.
El dissabte dia 11 de gener, dintre les "Tertúlies del dissabte a les cinc" i que organitza Debat a Bat es va fer un col·loqui entre la Comissió dels Reis i el Col·lectiu Pro Patgesses per discutir amb calma sobre la situació de la festa dels Reis a Igualada. Va ser un col·loqui molt tranquil i constructiu en què hi van assistir més de vuitanta persones i que va permetre de presenciar un diàleg serè i positiu.

(El Patge Faruk, a l'entrada de l'Asil)

NIT D'IL·LUSIÓ

Fins aquí he explicat i he donat a conèixer una part de la nostra Festa dels Reis.
Espero i hi tinc tota la confiança que els Reis arribaran cada cinc de gener a Igualada, i els pares, avis, germans, germanes, tots, acudirem en to festiu i il·lusionats a rebre aquells Senyors, perquè com he posat en aquesta crònica, els Reis són de veritat, no pot ser d'altra manera. Veure tot un poble que es llança al carrer, vibrant, emocionat i delerós per a contemplar la seva arribada, no pot ser mentida, quelcom hi deu haver de veritat. I espero, i ho crec, que els patges dels Reis seguiran portant l'alegria i la il·lusió a les cases, i els infants, amb els ulls ben oberts i joiosos, rebran els seus presents i d'aquí uns anys diran: Gràcies per fer-nos hereus d'una festa que no és només nostra. És de tot Igualada.!

I dels Reis a la vigília
en el cor posat en Déu
al costat de la família
els presents esperareu.

A l'airosa comitiva
ben contents podreu mirar
i veureu com us arriba
lo que els hi vàreu demanar.

de la crida de l'any 1899

(Arribada del Patge Faruk, el 28 de desembre del 2001)

BIBLIOGRAFIA.

-Arxiu de la Comissió Organitzadora de la Cavalcada dels Reis, Fundació Privada
-Costumari Català de Joan Amades
-Diari d'Igualada, Periòdic de l'Anoia
-Diari Avui
-Diario de Igualada
-Diccionari Català d'Alcover-Moll
-Gran Enciclopèdia Catalana
-La Vanguardia
-La Veu de l'Anoia
-Regió 7
-Revista Energía (any 1928)
-Revista Vida...